

kültür sanat

MaviADA

Bir Yazar
Bir Kitap

Ölümünün
7.Yılında

Atilla İlhan

Tasarruflarda Sanatçı Olmak

Deniz Kavukçuoğlu
Esra Odman,
Gülgün Çako
Haşim Gökçek
Niyazi Uyar
Nuray Salıman
Öner Yağcı,
Selma Erdal
Sevcan Akıncı
Şenol Yazıcı,
Zuhal Tekkenat

Filiz Çelik Doğru, Akay

22

Gülçin Sahilli

Funda Ayşegül Onur, Serim

ÖYKÜ ve ŞİİR

YARIŞMA

GÜZ 2012

kültür sanat

ekim kasım aralık

MaviADA

27

- 4-Deniz Kavukçuoğlu
4-Ayten Mutlu
5-Bir Kitap Bir Yazar:
Şenol Yazıcı - Öner Yağcı
9-Gülçin Sahilli
10- Niyazi Uyar
12- Zuhâl Tekkanat
13- Elif Sorgun
14- Esra Odman
15- Haşim Gökçek
16- Selma Erdal
17- Şenol Yazıcı
18- Söyleşi:
Nuray Salman
20- Sevcan Akıncı
21- Sermin Ergöl
Fatma Koksü
22- Arzu Salman
23- İhsan Topçu
Akay Aktaş
24- Öner Yağcı
26- Şenol Yazıcı
28- Bedia Süzgüntuna
Bircan Ç.Gevrekçi
29- Rahim Gür
Filiz Çelik Doğru
30- Cansu Us Yazıcı
Funda Ayşegül Onur
31- Ayşe Kemer
32- Fikret Görken
33- Mert Durmazer
34 - Fikriye Abay
Naif Uyar
35 maviADA YARIŞMASI

KIŞ sayısı **DOSYA:**

1. "HIÇBİR YERE YOLCULUK" : Vatansızlar, Göçerler,
Mubadiller, Mülteciler

2. TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK SANATSIZLIĞIN ADI MI?

güz 2012

maviADA

"Emek verenindir."

GÜZ 2012

Kültür Sanat Edebiyat

Yıl: 10 sayı: 22

mevsimlik yerel dergi

EKİM, KASIM, ARALIK

sorumlu genel yayın yönetmeni

Şenol YAZICI

sen_yaz@hotmail.com

Yayın Kurulu:

Esra Odman İyier, Fadime Y. Karoğlu,

Öner Yağcı, Zühal Tekkanat

tasarım, grafik:

maviADA

kapak resimleri: Serhan Kerestecioğlu

TEMSİLCİ:

KONYA: Nuray Salman / İZMİT: İhsan Topçu/

BALIKESİR: Esra Odman, Serhan

Kerestecioğlu BURSA: Merve Baytar,

Muzaffer Gültekin, Şenol Yazıcı, Kafkas

Kitabevi – Erkek Lisesi Yanı / Asa Kitabevi /

Sönmez İşhanı / DATÇA: Suna Güler /

İSTANBUL: Zuhâl Tekkanat, Öner Yağcı /

İZMİR: Niyazi Uyar, Şevki Özdemir BİLE-

CİK: Sevcan Akıncı / TRABZON: Ali Yaşar

Karadeniz / YALOVA: Zafer Köse, Fadime

Y. Karoğlu, Yalova Kitabevi, Bilgi Kitabevi

İLETİŞİM ve KATILIM:

adamavi@gmail.com

posta kutusu: 202 Ulucami / Bursa

Tel: 05324554044

WEB

FACEBOOKta aynı adla yer alıyoruz.

E-Mail:

adamavi@gmail.com

Yazılar

Yazılar wordle yazılıp ek olarak İnternet kanalıyla gönderilmelidir. Dergiye ilk kez katılanlar mutlaka adres, telefon ve özgeçmiş eklemelidir.

Yazılar yayınlanırsa yayınlanmasın geri verilmez. Telif ödeyemiyoruz.

TAVİR:

maviADA, yaşadığı topluma duyarlı, tüm insanlığa karşı da sorumluluk taşıyıcıdır. Yazarın söylediğiyle yaptığı arasında benzerlik arar. maviADA evrensel ideolojiyi savunur. Popülist yaklaşımı reddeder. Dogmatik yargılara, etiğe, poetikaya aykırı söylemlere, gündelik politikaya yer vermez.

KATKI ve KATILIM:

MaviADAYasal, izni bir dergidir ama ticarî bir kuruluş değil, imece bir ürettir. Katkılarla yaşar.

Dergi emek veren herkesindir. Denk koşullarda dergiye emeği geçenlere, üyelerimize, ulusal kültür, sanata katkıda bulunanlara, yenilere öncelik verilir.

DERGİ EDİNİMİ ve ÜYELİK:

Yazısı yer almış olsa da üyemiz olmayana dergi gönderemiyoruz

Posta ve basım masraflarına katılmak, dergiden edinmek, üye olmak isteyenler

adamavi@gmail.com

adresinden bilgi alabilirler.

Bir dönemi, hatta bu sayıyla birlikte bir on yılı daha geride bıraktık. Gelecek sayıda sadece yeni yıla değil, yeni bir döneme gireceğiz. Bu dönemde de geçen senelerde olduğu gibi emeğe, insana, sanata, güzelliklere verdiğimiz değer ve saygı değişmeden sürecek.

Yeni yılda güzel şeyler plânlıyoruz. Bir maviADA yarışması düşünüyoruz, ulusal kültür sanata bir katkımız olur diye. İki **Öykü, Şiir ve Deneme** alanında olacak olan yarışmayı gelecek yıllarda sanatın öteki alanlarına da yaymak amacımız. Herkese açık yarışmanın koşullarını arka sayfamızda okuyabilirsiniz. Ayrıca öteki sayfalarımız da göreceğiniz gibi, Kış Ocak 2013 sayımızın dosya konularından biri; Dosya adıyla **"HIÇBİR YERE YOLCULUK..."** **Vatansızlar, Sığınmacılar, Göçmenler ve Mübadiller'i** konu alıyor. İkinci dosya konumuzdaysa edebiyat tarihinin en önemli akımlarından birini ele alıyoruz: **"TOPLUMSAL GERÇEKÇİLİK SANATSIZLIĞIN ÖTEKİ ADI MIDIR?"** dosya adıyla. Nedir, ne değildir, tartışma konumuz edebiyatın mutfağını bilenlere yönelik. Soljenitzin, Gorki, Solohov, Kemal Tahir, Yaşar Kemal... gibi daha sayılamayacak dende büyük sanatçıyı barındıran bu akım, çoğu kez yanlış tanımlamaların, ilgisiz savunmaların ve saldırıların merkezi oldu. Özellikle bizde sanatsız, kuru, edebiyat olmayan, siyasî sloganların, anlatıların sığındığı bir alan haline geldi, oysa o akım, elbette postmodernizmden çok daha fazla insan ve estetik yanlıydı.

Hepinizin ilgisini çektiğini tahmin ediyorum. Önümüzdeki yıl dergimiz yeni adımlar atmak istiyor, elbette omuz verirseniz yaparız. Hepimiz el verirse, güzel işler bekliyor bizi bu yıl. Biraz heyecan katıp, çoğalacağız. Çoğaldıkça daha fikirlerimiz farklılaşacak, gelecek ve kapitalist bir düzene esir olmuş dergiciliğin, yazarlığın farklı boyutlarını, alternatif çıkış kapılarını arayacağız hep birlikte.

"Hiçbir yere yolculuk..." dosya konusu olarak gündeme geldiğinde bu kavramların ne kadar karıştırıldığını fark ettim. Böylece, öncelikle bunların hukuksal anlamlarını bulmaya ve bu konulara insanın nasıl geldiğini anlamaya çalıştım.

Ülkemiz, bulunduğu konum itibarıyla, özellikle göçmenlere, mültecilere açık bir coğrafya. Hal böyle olunca da dönemsel olarak, çevre ülkelerde yaşanan sıkıntılı dönemlerde sınır kapılarımızdan birçok mülteci vatanımıza geliyor, sığınıyor. Özellikle balkan ülkelerindeki soydaşlarımızın göçmeleri sık yaşadığımız, şimdi de güneydoğu'da olanlar... Ama bu insanlara yatacak yer ve yiyecek vermekle sorun çözülüyor. Öncelikle bu kişilerin kazanması gereken vatandaşlık hakları var ki, bu da hukuksal olarak incelenebilecek konular. Kuşkusuz işin hukuksal yanlarını da öğreneceğiz, uzmanlardan katılan olursa, ama olayın bu boyutundan daha çok, bizi asıl insanî boyutu ve edebiyata yansımaları ilgilendiriyor.

Uluslararası Hukuka göre; **vatansız** (haymatlos) terimi, vatandaşlık hakkını kaybeden ve bir yenisini kazanamayan kimseler için kullanılıyor. Bir dönem medyamızda da gündeme gelen vatandaşlık hakkı nasıl kaybedilir sorusunun cevabı; Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı'nı kanun yolu, Seçme Hakkı ve yetkili makamın kararı ile kaybedebiliyor.

Mülteci veya **sığınmacı**; dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba üyeliği veya siyasî düşünceleri nedeniyle zulüm gören veya göreceği endişesi taşıyan, bu sebeple ülkesinden ayrılan ve korkusu nedeniyle geri dönemeyen iltica ettiği ülke tarafından endişeleri haklı bulunan kişiler olarak tanımlanıyor. **Göçmenler** ise; bir ülkeden başka bir ülkeye yerleşmek amacıyla göç eden kişidir. Hukukî olarak göçmen veya göçmenler, en az iki ülkeyi ilgilendirmektedir. Biri bırakılan ülkedir, öteki yerleşilen ülkedir.

Mübadil ise çok daha farklı bir anlam taşır. Karşılıklı olarak değiştirilmiş, mübadele edilmiş. Bu demektir ki, vatansızların bir kısmı gibi burada da isteğe bağlı olmayan bir göç söz konusudur. Bu göç (mübadele) çoğu zaman ırksal, dinsel ve milletlerarası politikalar nedeniyle oluşuyor. Türkiye bu konuda da tecrübelerine sahip. Başından geçen mübadelenin izleri hala insanlarımızın bir kısmının yüreğini dağlamaktadır. 1923 Türkiye-Yunanistan Mübadelesi olarak bilinen bu değişim Lozan Antlaşmasının bir gereği olarak yapılmasına karşın, yine insanın yaşadığı acının ortak olduğunu gözler önüne sermiştir.

Sevgili Mavi Ada dostları, önceleri **Şenol Yazıcı**'nın yazdığı maviADA dergimizin sunuş yazısını bu sayıda yazmayı ben üstlendim, sevdim de... Sık sık görüşmek dileğiyle.

Mutlu bir güz dileriz.

Esra Odman İyier

Eski Fotoğraflar DENİZ KAVUKÇUOĞLU

Üç yıldır yaz kış Silivri'de yaşadıkdan sonra yeniden kente taşınırken yaptığım işlerden biri de her taşınmada olduğu gibi fotoğraf albümlerini, içleri tıka basa fotoğraf dolu olan çeşitli kutuları elden geçirmek olmuştur. O albümlerde, kutularda binlerce fotoğraf vardı... Yalnız kendi çektiğim fotoğraflar değildi bunlar... Kutulardan birinden Tercüman gazetesinden kesip sakladığım ama ne yazık ki bir köşesine tarih atmaya ihmal ettiğim, Burdur'da çekilmiş bir fotoğraf çıkmıştı, sözgeli-mi... Resmi, o zamanların en ünlü futbolcularından biri olan Fenerbahçeli Lefter Küçükandonyadis'in bu kenti ziyareti sırasında gazetenin yerel muhabiri çekmiş olmalıydı. Benim de içlerinde yer aldığım bir grup gence ünlü futbolcu bir şeyler anlatıyordu fotoğrafta... Dikkatli bakınca üzerimdeki ekoseli gömlekten bu fotoğrafın 1961 yılında çekilmiş olduğunu anlamıştım. Babam o yaz yurtdışından getirmişti o gömleği. O yazın sonunda da ailecek Burdur'a, eşi şeker fabrikasında muhasebe müdürlüğü yapan teyzeme gitmiştik bir haftalığına...

Yaşamımdan yalnızca bir "ân" ı gösteren o fotoğraf beni 41 yıl öncesine götürmüş, yaşadığım, ama geride kalan yıllar içinde unuttuğum, ("unuttuğumu sandığım" demek belki daha doğru olacak), birçok "ân" ı yeniden yaşatmıştı bana... Lefter'in o kenti niçin ziyaret ettiğini anımsayamamıştım, ama Burdur'un bir daha aklıma getirmedeğim o geniş ana caddesi, caddede çoluk çocuk akşamüstü piyasasına çıkmış Burdurlu aileler, o ailelerin güzel kızları, caddenin başındaki çay bahçesinde toplanan ve önlerinden geçen o güzel kızlara karşı büyük duygular besleyen, fakat bu duygularını hiçbir zaman dile getiremeyeceklerini bilen, bunun için de sürekli "aşk ıstırabı" çeken delikanlılar... Caddenin bitimindeki askeri gazino, o gazinoda akşamları dans müziği çalan "cazbant" takımı, o cazbant takımının müziğine ayak uydurarak dans etmeye çalışan sivil giysili subaylar ve "gece kıyafetli" eşleri... Burdur Gölü, o göldeki yılanbalıkları ve daha birçok şey canlanmıştı belleğimde...

Fotoğraflar bir "ân" için dünyayı durduruyorlar, yaşanmışla yaşanacak olanlar arasında köprüler kuruyorlardı. Fotoğraflara bakarak, "Ben de vardım...", "Ben de oradaydım..." diyebiliyordu insan.

"Mutluluğun resmini yapabilir misin, Abidin?" Nâzım Hikmet'in ressam Abidin Dino'ya sorduğu bu soruya yanıt vermek hiç de kolay değildi. En usta ressam bile ancak birbirini izleyen ve birbirleriyle "aynı" olmayan "ânlar" ı dönebiliyorlardı tuvale. Her resim bir süreçti sonuçta... Fotoğraf ise yalnızca bir "ân" ın, bir "enstantane"nin yakalanması, dondurulmasıydı. Saniyenin binde biri, iki binde biri bir hızla açılıp kapanıyordu kameraların objektifleri.

"Ne kadar mutluyum o zamanlar...", "Ne kadar gençmişim, güzelmışim..." Kim bilir kaç kişiden, kaç kez duymuştuk bu sözleri eski fotoğraflara bakarken. Artık eskisi gibi yaşanmayan, yaşanamayan mutlulukların, çok geride kalmış, artık eskisi gibi olmayan gençliklerin, güzelliklerin kanıtlarıydı o fotoğraflar. "Şimdi de çok mutlu görünüyorsunuz...", "Her yaşın

kendine göre güzelliği var..." Hep böyle demez miydik, bize o fotoğrafları gösterirken, bizden "bir şeyler" söylememizi bekleyen o fotoğrafların sahiplerine?

Nereden aklıma esmişse, bir kutuda da bir zamanlar değer verdiğim, önemsemediğim politikacıların, gazetecilerin, yazarların, gençlik önderlerinin fotoğraflarını biriktirmişim... Artık birçoğu yaşamıyor onların... Mehmet Ali Aybar, Cemal Hakkı Selek, Behice Boran, Rudi Dutschke, Uğur Mumcu, Aziz Nesin, Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ve daha başkaları... Onların fotoğraflarına bakarken eskiden neler duyumsamışsam, bugün de aynı duyguları duyuyorum... Tüm yaşamlarını, geride bıraktıkları o fotoğraflarda kalıcılığa şânlarındaki gibi yaşamışlar onlar... Kimi insanların tek bir fotoğrafları bile tüm yaşamlarına tanıklık edebiliyor, diye düşünüyorum.

Ama insanlar hep aynı değil ne yazık ki... Değişiyorlar... Değiştikçe de kendi fotoğraflarına yabancılaşıyorlar ve bir yerde kendileri olmaktan çıkıyorlar artık... İşte o zaman hiçbir anlam taşımamaya başlıyor onların eski fotoğrafları... Yoksa yırtıp yırtıp, niçin çöpe atıyoruz ki kimi eski fotoğrafları? ▲

ÇİĞLİK

Fikret Demirağ için

neler geçer

bir şehrin kıyısında ellerini unutmış bir denizden gözlerinden bir denizin, göğe bakmışsa eğer göğün ince ağacına, gizli titreşimlerin "deli" çığlıklarını susmamış bir ağaca?

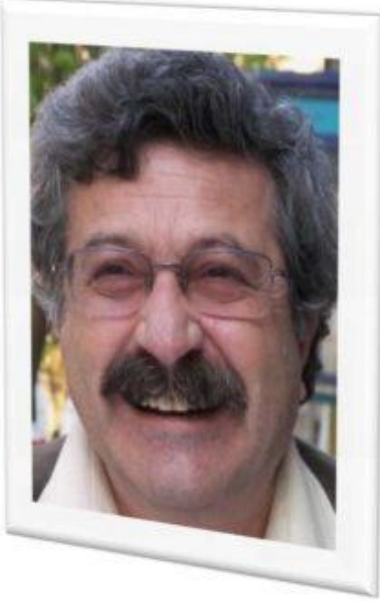
İçindeki şehirler terk edilmişse hangi ağaç göğe bakıp kendi derinine yürüyebilir hangi şiiir geçebilir göğünden bir çığlığın?

içinden neler geçer bir çocuğu okşarken yabancı bir avuçta çoğalan yalnızlığı?

her orman bir ağacın bitmemiş şiiiriyse bir penceredir belki her şehir bir denize unutmayı seçtiği yalanlara açılan

kendine gece renkli bir bilmeceyse yaşam içinden sevinçlerin geçtiği acılar denizinde bir çığlık belki insan.

Ayten Mutlu

Roman

Cumhuriyet kitapları, 2011, 2. baskı

"Yaşasın Yenilenler" ve Öner Yağcı Şenol YAZICI

Öner Yağcı, 1951 yılında Tokat Zile'de doğdu. Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe bölümünü bitirdi. Ağrı'da öğretmen olarak çalıştı. Öğretmen örgütü TÖB-DER'in Yöneticiliğine getirildi. 12 Eylül darbesi sonrası tutuklandı, 5 yıl hapisle kaldı. Kardelen romanıyla 1986'da, Turnalar'la 1988'de ödül aldı. Romanlarının yanında çok sayıda inceleme ve deneme kitapları yazdı. Yazarın YAŞASIN YENİLENLER romanı 2011 yılında bütün kitaplarını yayımlayan Cumhuriyet kitaplarından çıktı.

YAŞASIN YENİLENLER

Öner Yağcı 12 Eylül döneminde henüz öğretmenliğinin baharındayken tutuklanıp TÖB-DER davası nedeniyle yargılandığı günlerde bir süre Mamak Askeri Cezaevi'nde kaldı. Yağcı'nın bu süreçte (1981) yazdığı ve dışarıya ulaştırmayı başardığı notlarından oluşan **Yaşasın Yenilenler**, sıcağı sıcağına, en can alıcı noktadan, hapisneden ve bizzat kurbanın ağzından o dönemin tanıklığıdır. Otuz yıldır üzerinde belki de en çok söz üretilen 12 Eylül'ü, yazıldığı dönemi ve yazarın belki hâlâ atlatamadığı travmayı düşünürsek siyasi yönü baskın bir kitap olması doğal olan **Yaşasın Yenilenler**, hemen hemen dönem etkisindeki çoğu kitap gibi tez romanı olsa da klâsik romanın derin tatlarını da taşır. Bu yönüyle bakınca Yağcı'nın romanı, bizde uygulaması çoğu bir garabet olan, eleştirel gerçekçilikle hatta tüm akımlarla çorba yapıp sahici olmayan kahramanlar yaratan, slogan edebiyatına dönen, hatta edebiyatsızlığın sığınması olan örneklerden farklı, gerçekte edebiyatı toplumsal bir ruh mühendisliği sayan **toplumcu gerçekçiliğin** geçce kalmış, ama iyi bir örneği...

Türk edebiyatında birkaç seçkin örneği saymazsak, kitap eleştirisi çoğu kez övgü dolu tanıtım yazılarıdır. Çalaka-lem beylik sözlerle gönül almaya yazılırlar. Bazen de haset ve düşmanlıkla... Oysa her kitap bir emek ve değerdir, her kitapta görmesini bilerseniz yazarın kalbini, düşünce gücünü ve yaratıcılığını gömdüğü çok özel güzellikler olduğu gibi bazen ciddi türsel, dilsel hatalar da olur. Ne olursa olsun bu tür çalışmaların sermayenin kalemi olmayan yazar ve sanatçılar için bir farkındalık yarattığını elbette biliyoruz, yapanların emeğine sağlık. Ama sahici, en ince detaylarına bile bakarak, hatta kusur arayarak, hele yazarını da katıp düşünceleri alınarak gerçek bir tanıtım oluşturulamaz mıydı? O zaman buna katlanacak yazar bulmak gerekliydi. Gerek hoşgörüsünü, gerekse edebiyata hâkimiyetini, elbette özgüvenini de iyi bildiğimiz Öner Yağcı'yı seçtim. *Yaşasın Yenilenler'i* bu gözle yeniden okudum.

Yanda belirttiğimiz gibi **Yaşasın Yenilenler**, yaşanan 12 Eylül sürecinin hapisane penceresinden anında nakledilen bir tür belgeseli, ama elbet taraflı tanıklığıdır. Bu tarz, yeni kuşağın çok iyi bilmediği 20 yüzyılın ilkyarısında Sovyet Rusya'da ortaya çıkıp bütün sancılı dünyayı saran dünya literatürüne tez üzerine kurulu Toplumcu Gerçekçilik olarak geçen akımın bir örneğidir. Tek başına bu yönü bile romanı değerli kılmaya yeter. Bense tür özelliklerini, roman boyutunu bizzat yazarın da katıldığı bir okuma atölyesine döndürerek çözmek istedim. Yazar bu süreçte yapıcı ve olumlu yaklaşımla beni teşvik etti. Böylece çok rastlanmayan bir örnek, sahici bir roman incelemesi ve söyleşi oluşturmaya çalıştım.

"*Yaşasın Yenilenler*" de 12 Eylül'de geçici olarak konuldukları askeri cezaevinde yargılanmayı ve haklarındaki hükmü bekleyen bir grup sol kimlikli tutuklunun zorunlu birlikteliği farklı yaşam kanallarından öyküleştirmekte. Yazarın da aralarında bulunduğu bu eğitilmiş gençler, yazarın kaleminden ülkenin durumuna, içlerindeki derin kanamaya, 12 Eylül'e, ihtilâlcılara, cuntaya ve dünyaya bakarlar... ve kuşkusuz büyük bir yenilmişlik hissiyle...

Anımsamak tohum ve umuttur, derim ya... Bu kez aksi olur, **YAŞASIN YENİLENLER!** okudukça anımsar ve kahrolursunuz.

Yaşasın Yenilenler, bir tür anı roman... Yazar kendi özelini ne kadar geri çekse de kaçınılmaz olarak izlerini taşımakta. Adından dolayı 12 Eylül öncesinde edebiyatta örneğini çok gördüğümüz, hemen her grubun kullandığı "gerçekçilik" adıyla bir dönem çok yükselen *toplumcu gerçekçi edebiyatın, bizi çok etkileyen 1.döneminin etkisinde, çok rastlanan* ideoloji yaratma atölyelerinden biri gibi görünse de, okudukça içinde klâsik edebiyatın seçkin örneklerini çağrıştıran tatlar da bulunduğunuzu göreceksiniz. Bu yönüyle 2. Döneme daha yakın buldum ben kitabı.

Başlangıcında sanata ve yaratıcılığa önem vermeyen, bir kavga ve tez peşinde olan bu yazın akımı sonradan değişmiş, sanatsal öğelerle bezenerek çok seçkin örnekler vermişse de biz onu ilk dönemindeki haliyle benimseyerek, çoğu kez yazınsal çapsizliği örtmenin gerekçesi ya da edebi slogan atmanın yolu gibi kullanmışız, akımın ikinci dönemini görmezlikten gelmişizdir. Akımın aslında da sanattan, zenginliklerinden arındırılmış bir hayat ve insan değerli değildir. Salt sosyalist olmakla değer kazansaydı bu akımın öncüleri Nobel alabilirler miydi? Toplumcu gerçekçilik, dünyayı ve insanı Marksist bir dünya görüşü doğrultusunda algılayan bir yazınsal akımdır. Toplumsal çatışmayı ve bu çatışmanın insan üzerindeki etkilerini yansıtır. Gorki'yi devlet adına konuşmak kolaylığına düşmekle suçlayabilirsiniz, ama aynı akımın geliştiricileri Şolohov'a, tam zıddıyla Nobel'i alan Soljenitsin'e ne denilir?

Toplumcu Gerçekçilik, bir tez, savunma edebiyatı olarak ortaya çıkmış, zamanla zenginleşip insanı savunan biçimiyle tutunmuş ve yazın dünyasını derinden etkilemiştir. En karakteristik örnekleri kurucusu sayılan **Gorki**'de görülür. Kitaplarında kapitalist düzenin vahşiliği, her şeye karşın geleceğe olan inanç ve iyimserliğin altını çizip anlatır. Öner YAĞCI'nın kitabında aynı dünya bakışı var, hemen hemen bütününde, en zor koşullarda bile umut aşılır. Günlük gözlemler ve tutulan notlarla oluşturulan romanda kahramanların yaşadıklarını ve tepkilerini izlerken onların okul haline getirdikleri cezaevindeki yaşamlarını ve sol grubun mücadelesinden de bir kesiti görüyoruz...

Hüküm giyip sevk edildiği Çanakkale Cezaevi'nde yazdığı **Kardelen** (1986)ve **Turnalar**'la ödül alıp (1988) edebiyata yazar olarak katılan YAĞCI'nın yaşamının gerçeğinde de inandığı düşünceden taviz vermeden yazan bir yazarın ilk yapıtıyla son yapıtı arasındaki tutarlılığı göstermesi bakımından iyi bir örnek kitaptır.

Nerelere taşıyor sizi? Firdevsi'den, Attilâ İlhan'a, Nâzım'dan Freud'a, Hitchcock'tan Hemingway'a... okul okul gezdiriyor.

Anılardan yola çıkan bir romanın akışına kendini katmamak oldukça zor. Yağcı'nın bu romanında da tez romanlarının engelleri görülüyor. Adeta ırmağı tersine akıtıyor. Toplumcu

gerçekçi edebiyatın temeli olsa da Gorki'yi de zorlayan bu yönü Öner Yağcı'ya sorduk:

Öner Yağcı: "Haklısınız, bu bilinmeyen okyanuslara bilinçli bir atlayıştır. Daha sonraki 68 Kuşağını anlatan romanının adının Göküzyüne Akan İrmak olması bu ters akışın göstergesi değil mi?"

O siyasî seçimini yaparken aynı zamanda sanatının da seçimini yapmıştı.

Yazarın kitaba müdahalesi özellikle 100. sayfadan sonra artıyor. 146. sayfada doktriner temellerini de oluşturuyor, Umud'un ağzından. Sanat müdahaledir, diyor bir yerde. Sanat ideolojiye adam yaratır. *Ana* gibi *Direnme Savaşı...* gibi. Sorduğumuzda yanıtı düşüncemizi doğrular, seçimin rastlantısal değil bilinçle yapıldığını gösterir biçimdeydi.

Öner Yağcı: "Ana, *Direnme Savaşı*, *Bitmeyen Kavga...* gibi kitaplar bizim kuşağın önemli eğitimcilerinden oldular. Biz de onlar gibi mücadele etmekte olduğumuzu görünce onları öykünmekten daha doğal ne olabilirdi? Hâlâ da o görüşteyim. Küreselleşme de kendi postmodernizmiyle müdahale etmiyor mu sanata? Benim son yirmi yılım, görsellik, iletişimin tüm modern olanaklarıyla da süren bu saldırıya karşı arayışla, bunu açığa çıkarma çabasıyla, bununla mücadeleyle geçti. Hangi sanat herhangi bir doktrinden pay almamış? İnsanın, insanın özgürleşmesi isteği de bir doktrindir ve bütün sanatların temelinde bu vardır."

Hapishane insanı en çok olgunlaştıran yerlerden biri, hele tavuk hırsızlığından, tecavüzden değil de onurlu sayılabilecek bir suçtan düşmüşsen, hele hapishanede çoğunluğu sağlayabilecek hepsi üniversite mezunu aynı görüşten siyasî suçlu arkadaşların varsa... (s. 40) Bu aynı zamanda toplumcu gerçekçiliğin olmazsa olmazıdır da. Kolektivizm, bireyin yerini kitlelerin alması... Eleştirel gerçekçilikten ayrıldığı temel yön de budur...

Öner YAĞCI: "Elbette, o yüzden hapse girip çıkana saygıyla bakar bilinçaltımız, öğrenmiştir diyerek. Hele böylesine bir misyonla, öyle bir dönemde hapse düşmüşseniz... Hapishaneler, asker ocakları gibi birer okuldu. Yıllar geçmiş aradan de düzen, hapishanelerin gelenekselleşmiş bu özelliğini silmek için yeni arayışlara girmiş. Silivri Cezaevi'ndeki uygulamalar, hücre sistemi, insanların yalnızlaştırılmaları bunun için. Hapishaneler ağırlaştırılmış artık, o işlevini de yitirmiş görünüyor. Şimdiki tutsakların işi çok çok daha zor. Hapishane geleneğinin halkaları koparılmış çünkü."

Akımın temel tezi, insanın kendini geliştirirken dünyayı da değiştirebileceğine, bunu da kitlelerle işbirliğiyle yapabileceğine olan inançtır. İnsanın kendisinin efendisi olması hakkıdır ve bunun için savaşmalıdır. Uygulamada bir handikap olan, belki bizde yanlış algılanan sosyalizm üstünden kitleleri önemseye-

rek bireyi hiçlemek, ezberi de bu noktada başlamıştır ne yazık ki...

Hayal kurmanın güzelliğini de öğretir size hapisane... Elbet bu hayaller bazen çok insanî, en başta karşı cins üzerine sonra da kişinin birikimine göre kültürel olacaktır. Zorba'yla konuşur bir sayfada, öteki sayfada Tebli Gılgamış'la...

Öner Yağcı: "Öğrenirken öğretmek, öğretirken öğrenmek ilkesini benimseyince, elinizdeki roman da olsa bir şeyleri aktarmanın görev olduğu düşüncesi Gılgamış'tan Zorba'ya kadar tarihte ve coğrafyada geziye çıkarıyor insanı. Orda yapabilecekleriniz zaten sınırlı, altyapınızda ne varsa onu kullanıp çıkış kapıları arıyorsunuz. Bizim altyapımız da belli, biraz da okuduğumuz için, çok bildiğimiz için düşmüşüz hapse ve görevimiz bitmemiş, sürüyor."

Sevgilisini gönderdiği sürgünden geri getiren ana tanrıçanın buyruğu kitaba utangaç bir erotizmi de taşır: "Haydi, öküzünü sür tarlama..." diye buyurur tanrıça... Buyuran bir tanrıça olunca, yeterli bir erotizmdir aslında. (s. 43)

Öner Yağcı'nın kitaplarında cinselliğe pek rastlamadım, bu aslında dönemin ürünü sanki. Romantik hayalî aşklar hep vardır ama cinsellik ancak kötü adamların iyi kızlara yaptığıdır, niye acaba, diye düşünüyorsunuz, tanrıça bile onla meşgulken? Toplumcu gerçekçilik romantizm taşısa da bireysel romantizme sadece yaklaşır, başkadır, erişilmeyeceğe değil, ayakları yere basana yönelir, aşk da öyle bir özellik taşımaz mı, aslında herkesin bir yoluyla eriştiği değil midir? Erişmek onu bitirse de... Peki bu yadsıma niye? Bu cinsellikten uzak duruşu sorduğumuzda dönem edebiyatını değerlendirmede, kendi açısından açıkladı, Öner Yağcı.

Öner Yağcı: "Eksikliğimdir, diye düşünürdüm. Bir yandan da, 12 Mart ve 12 Eylül dönemlerinde ayyuka çıkmış, abartılmış bir cinselliğin edebiyatı kuşattığını görünce, bunun eksiklik değil bilinçli bir uzak durma olduğunu düşünmeye başladım. Olağanüstü gücüyle medya cinselliği yaşamın temeli haline getirmeye çalışıyorsa, bir yanlışlık vardı elbette burada. Bu tuzağa biz niye düşelim diye düşünmenin verdiği bir uzaklaşma bence. Bizde cinsellik özellikle o dönem sorunu çözmeye değil, kavgayı yozlaştırmaya yönelik olarak kullanıldı. Solcuları nasıl suçladıklarını anımsarsın. Belki bu yüzden kaçındık."

Siyaseti işleyen kitaptan sert bir dil, slogana dönecek cümleler bekliyorsunuz. Oysa bazen en sıradan kavramlar bile evrensel bir dille zenginleşmiş. Yazarın öteki kitaplarını anımsıyorsunuz Kardelen'i, Gökyüzüne Akan İrmak'ı... O idealist romantizmi yüklenmiş dili benziyor: "Dağlara kekik ve menekşe kokularıyla renk renk çeşit çeşit otun saçıldığı o..." (s. 43)

İnsan olumlama toplumcu gerçekçi edebiyatın özelliği. Ama insanı olumlamanın bir yolu da karşıtı yani olumsuz gösterme... En çok insanı tanırsınız hapisanede, çıplak insanı: Bencili, çıkarıcısı, alçağı, haini... İyilik ve kötülük herkeste var,

yüze vurum başka türlü bir şey ama. İyilik insanın aklıyla doğru orantılıdır derdim. Öner Yağcı ise inanç ve bilinçle doğru orantılı diyor, aslında aynı şey, sadece biri kozası biri ise ipeği... Hapishane insanı soyuyor sanki ruhunu gösteriyor, öyle mi, diye soruyorum.

Öner Yağcı: "Yeni doğmuş bir bebek gibi, çıplak... Hapishanede öyle duyumsuyor kendini insan. Öyle olunca da sanki röntgen makinesine bağlanmış gibi görülmeyen, bilinmeyen yanlar görülüp bilinebiliyor."

Kitabın çok yerinde arka plânda kalan ama güçlü akıllı erdemli Anadolu kadınlarından izler bulursunuz. Konuştuğunuzda aklını bilgeliliğini hemen algılayacağınız tam bir Osmanlı kadını olan Yağcı'nın annesini sık sık anımsadım kitabı okurken nedense... Anadolu kadını buysa korkunuz kaygınız azalır. Çünkü kadının toplumun, hele az gelişmiş toplumların insan yaratma atölyesi olduğunu düşünürüm. Kadın bir çizgiyi aşamamışsa o toplumun geleceğine umut bağlanamaz diyebilirim.

Anaların bu haline karşın sert otoriter baba, bozuk kişiliklerin, uyumsuzlukların sorumlusu gibi görünüyor kitapta. Bana kalsa iyide de ana sorumlu, kötüde de... Baba etken kimi açılardan, elbette, ama ruh atölyesi anne... Tıpkı toplumun ruh atölyesinin edebiyat olması gibi...

Babalar vazgeçilmezimiz olan, ama sadece güvenceler, militarist güç, ekonomik kaynak, yani dış cephe, yani sadece sistemin şablonu, annelerse daha ötesi başka bir şey... ruh yontma ustaları... yani sistemin ruhu... (s. 48)

Öner Yağcı: "Ben de öyle düşünüyorum. Yaşasın Yenilenler'de bunun tersi bir algılatma varsa yanlış yapmışım demektir. Aslolan annedir çocukta. Ben de öyle yaşadım ve annem hâlâ başımda taç. Bir fazla soluk alması bile beni mutlu ediyor, beni ben eden ilk o çünkü. İnsan kendi gerçeğini en iyi bilir, ben annemi öyle gördüm, öyle bildim, bizi var etmek için verdiği emeği anlatamam..."

Sadece anneye biçilen yer bir lâıyıklıktan daha çok, var oluş hakkı gibi, bundan böyle düşündüm diyorum. Onların sorumluluklarının belki tartıya gelmeyen türden ama babadan çok olduğunu sadece ana diye bu denli yüceltmeyi anlamadığımı söylemek istedim...

Bu tip kitaplarda rastlanan saygı gören, yanıtları bilen, yol gösterici, bu kitapta da var; Erdem Ağabey'dir o da. Daha hoşgörülü daha filozof bakar olaylara. Kimi mahkûmların insanî zaafalarını, çirkinliklerini gördükçe aynı kategoride değerlendiremeyecek dende zavallı ve alçak olduklarını düşünür ve onlara, seni buraya getirenler suçlu, der. Yani yanlış adamlar da vardır siyasette, adam gibi adamların yanında.

Öner Yağcı: "Aslında dönemin biraz da özelliği idi. Herkes birine öğretmeyi görev bilirdi. Erdem Ağabey'e şunları da ekleyebiliriz. Hepsi zaman zaman birer Erdem olurlar. Umut,

Günay Hoca, Zeynel Hoca, dışarıdaki bazı yakınlar da yol göstermeye çalışır, gençlere yeni gelenlere.”

İnsan en çok kendini tanıır hapisnede, yanlışını doğrusunu görür. Kendini eleştirmeyi başlşamayı öğrenir. (s. 51)

S. 64: “İnsanlar düşünceleri için dövüşmezlerse...” Üzerinde düşünmemiştim. Düşünmeden de dövüşüyordum. Yazara sormalı bunu da: Ötekiler de aynını yaparsa ne olur?

“Öner Yağcı: “Dövüşmek sözcüğü sert algılanabilir burada. Ama direnmenin de, düşünceyi savunmanın da anlatıldığı bir sözcük sonunda. Kavga sözcüğüyle aynı. İnsanlığın ilerlemesi, gelişmesi, özgürleşmesi, aydınlanması düşünceler uğruna sürdürülen dövüşlerin sonucudur. Ha, burada bağnazlık sözcüğüyle aktarılan ırkçı ya da dinci ya da başka nedenlerle yeni düşüncelerin önüne dikilen, egemen düzenlerle işbirliği yapan ideolojilerin, örgütlenmelerin çıkardıkları engelleri düşüncenin düşmanları olarak algılayınca tüm dünyadaki kavgaların zaten bunlarla yapıldığı bir gerçeklik. Böyle olunca, düşünce düşmanlarının yaptıklarıyla bizim dövüşümüzü aynılaştırmanın yanlış olduğunu söylerim.”

Akımın bir özelliğiydi bu. Öner Yağcı da inandıklarını seslendiriyor, onun kitabını yazıyor. Elbette doğrular için kavga vermek zorundasınız.

Bir devrimci kitapta el ele gezmek, aşk nasıl yüceltilir? Ama bu kitapta var, bizim isyan kitaplarımızın hepsinde kadın vardır, aslında... Toplumcu Gerçekçi edebiyatta bireysel kahramanlık olmadığı gibi aşk da ancak toplumsal idealizme hizmet ediyorsa anlamlıdır, ama biz onu da bir ölçüde kendimize uyarladık, kadına değer vermiyor gibi gözüksek de biz de aşksız hayat olmaz... Sadece cinsellik anlatılan değildir, platonik bir romantizm vardır... Doğru, dünyanın neresinde sofrasında öküzden sonra gelen için yan bakarı öldüren erkek vardır. Güzel milletiz, tüm çelişkilerimize rağmen, bakmayın.

Aslında devrimci hareket bizdeki uygulamada aşkı öldüren bir hareket oldu. O yönlü gelişemedik, hâlâ da emekleriz geliyor bana.

Öner Yağcı: “Doğru tabii... Yanlış görme de erdem. Keşke tek yanlışımız bu olsaydı. Kırk parçaya bölünmekten, bir kaşık suda fırtınalar koparıp birbirimizle mücadele etmekten başlayarak o kadar çok yanlışımız oldu ki...”

“Herkes yoksullaşmaya başka başka anlamlar yükler, başka pencerelerden bakar buna. Kimi sadece maddi şeyleri yitirmek olarak görür yoksullaşmayı. Ama asıl yoksullaşma bilgeler kaybolunca başlıyordum... kaybolunca ortalığa ağı bir kargaşa çöker...” gibi derin anlamlar taşıyan bilge cümleler çok kitapta.

“Öner Yağcı: “Bence belkemiği bu. Anadolu'nun bilgilerler yatağı olması, en karanlık dönemlerde bile Anadolu insanına umut ve iyimserlik veren bir gerçeklik. Bu toprakların büyük ve sancılı devrimlerin yatağı olmasıyla ilgili yazdıklarımı şimdi okuyunca, iyi ki vurgulamışım bunu diye kendimi kutladığımı bile söyleyebilirim.”

İşte size muhteşem bir cümle daha, kitaptan, klâsik büyük edebiyatın tadında. Artık çok az yazarın kurmayı başarabildiği, kursa da ipin ucunu kaçırmadan sonuna değin götürebildiği: “Gün gelir devran döner havadan bizi saran bu kurt ve puşt izi çekildiğinde bu ağır ve büyük devrimlerin sarsıntılarıyla yorgun düşmüş olan bu toprakların insanları, ... bilgece konuşmaya başladıkları günler geldiğinde, eminim ki o şimdi çok derinlerde kalmış uğultusunu bile ele vermeyecek kadar kıskanç yalnızlığını bırakıp gürül gürül akmaya başlayacaktır...”

Öner Yağcı: Buraya bile almak isterim o vurgulamayı. İnsanın insanlaşmasına büyük katkısı olmuş klâsikleri... ve bunu sürekli yinelemek boynumuza borçtur diye düşünüyorum.

Sayfa 77'de günümüz gerçeğine de göndermeler vardır. Tolstoy'un devri bitmiş, Rasputinler egemen olmuştur artık. Bu doğru bir tespit, yoz insanlar devri başlıyor, şarlatanlar ve benzerleri... ama Rasputin, üst düzey saray kadınlarıyla ilişkiye geçerek güç edinmiş biridir, bir cinsel yozlaşma simgesini, o kaygıları önceleyerek örneklememiz ilginç geliyor bana. Karşı olduğumuz düzeni özellikle cinsel yönden savunur gibiyiz?

“Öner Yağcı: “Sosyalizmin aynı zamanda bir ahlak olduğunu düşününce, onun gereği atılan adımlarda böyle sembolik ayrıntılar olabilir. Anadolu'nun değerlerinden sosyalizmle örtüşenleri belirlemede belki de yanlışlık yapmışızdır. İyi niyetli bir savunma olarak kabul edilebilir bence.”

Sır ayrıntıda gizlidir. Yazarın bu süreci yaşadığını küçük ayrıntıları işlerken görürüz. 103. sayfadaki takvim bir yaşanmışlık göstergesi gelir bana...

Öner Yağcı: “Gerçekten de sonraki cezaevi yıllarında çok aramışım o takvim yapraklarını. Hâlâ da zaman zaman aklıma gelir ve içim burkulur.”

104. sayfa: O ana değin dingin, dengeli, anlayan ve bilge olan Erdem, bu tip romanları şaşırtan müdahaleci aksi bir tipe döner...

Öner Yağcı: “Dönmesin mi? 6 Mayıs bir kırılma noktasıydı. Kapanmayan bir yara oldu. Deniz Gezmiş adının sonradan

efsaneleşmesi bunun kanıtı değil mi? Bu kırılmanın yarattığı her tersliğin olağan olduğunu düşünürüm.”

Romanlar bağımsız yapılarına ne denli yaklaşırsa o denli büyür, ne var ki bu kitapta 130–133 sayfalar gibi bazı bölümler bağımsız yapıyı hayli zorluyor. Etkilendiği akımı örnekliyor.

Öner Yağcı: “Okuyunca şunu diyorum. O bölüm olmasaydı roman eksilmeydi. Ama bana öyle yama gibi duran, eklemlemiş gibi de gelmedi. Bir zenginlik, bir çeşitlilik ve özellikle eli yıldır yanıtını aradığımız bir sorunun, ‘son iki yüz yıldır neden çağdaşlaşamıyoruz?’ sorusunun yanıtının özeti gibi bir saptama olmuş ve aykırı durmuyor diye düşünüyorum.”

Akımsal özelliklere sadakat kitaptaki kişilere yansır. Kişiler, kişilikler rasyonel gerçekteki kadar tutarlı gözüküyor, inancı pekiştirirken sahicilik hissi azalıyor sanki. Özgür, çabuk adam olur bir romantik idealizmle, Erdem, hep babadır, Umud dengeli ve iyiye bayrak... 142. sayfada Yavuz kötü şairdir, Aydına açık bir düşmanlık hissediliyor, bu da o zamanki solun engeliydi... Yazarın yanıtı akımsal özellikleri önemsediğini gösteriyor. Emekçi kitleleri yüceltme seçmiş.

Öner Yağcı: “Kişilerin sağlamaştırılması yerine birçok kişinin kolektif olarak sağlamaştırılması gerektiği, böylelikle yeni toplumun yaratılabileceği düşüncesi nedeniyle böyle bir seçme olmuş. Haklısınız elbette.”

S. 143: Bir sevda yeşerir kitapta, her şey kururken. Umud, öğretmen olan ölen eşi Emel’in kuzeni Elif’e ilgi duyar...

Öner Yağcı: “Demek ki aşkı yaşama isteği hiçbir yerde, hiçbir zaman sönmüymüş.”

Yeni gelen bilge Sabri, bu ilişkiler içinde kendini eğitiyor... Komün düzenindeki birbirini eğitme hâpiste de sürer. Aslında her hapislik bir mecburî komün düzenidir. Olgunlaşmanın nedeni de budur... Belki bu içini öldürmek, kendini öldürmek ve yeniden oldurmaktır da... Bu yüzden başka kitaplarda öğretici diyaloglar bu kitapta kambur yapmıyor, hatta oturuyor.

S. 154: Toplumun o zamanki sorunsalına ayna tutuyor roman.

Öner Yağcı: “Belki romanı genelden uzaklaştıran bir belirleme bu. Ama aynı zamanda döneme tanıklığı da içersin kastıyla yaşanan kimi olayları iyi ki not etmişim o günlerde.”

Kitapta insanlığın bütün büyük acılarına, örnek trajedilerine göndermeler vardır. 12 yaşındaki atom radyasyonu ölümle yaşayan Sadako Sasaki’nin öyküsü de yer alır... (s.159) Gündem de yakalanır, Lady Diana evlenir, kurucu meclis kurulur... Nötron bombasının üretim kararı Hiroşima’nın yıldönümünde alınır. (s.158). Nobelli Kavabata ve Bin Beyaz

Turna... Öner Yağcı’nın daha sonraki kitaplarının habercisidir 1981 hapisane günlükleri.

Öner Yağcı: “Bu beni çok etkilemiş olmalı. Birkaç yıl sonra Kardelen romanımda da işlemişim aynı konuyu. Sadako’ya, orada da yer vermişim, turlar ikinci romanımın adı olmuş”

160-161. sayfalarda yazarın büyük edebiyat birikimi çok işe yarar, romanda şair ve yazarlar üzerine aydınlatıcı çok veri buluruz.

Öner Yağcı: “Klâsiklerin insanın insanlaşmasına büyük katkısı olduğu konusundaki düşüncelerimi yineliyorum. İnsanlığa erdem katmış her yazarın şairin geleceğe taşınması için elden gelenin yapılması gerektiğinin bir sonucudur bu. Yoksa oku, öğren, sende beklesin, neye yarar?”

165. sayfada Elif bir sırrını paylaşır Umud’la mektubunda... Umud’un ölen karısı Emel, kocasını Elif’e emanet etmiştir. Elif de önce vasiyet gereği sever Umud’u, zamanla aşkla... Kuşkusuz zorlama ve kitabın havasını yerli film düzeyine çekiyor, abartılı gözüküyor. Ama insanî duruyor. Umutsuzluğa karşı koymanın bir yolunun hayaller kurmak olduğunu söyler zaten yazar.

Öner Yağcı: “Zorlama olduğunu biliyorum. Ama yine de yanı başımda yaşanan bir sevgiydi ve hâlâ dede ve nine olarak o sevgiyi sürdüren o dostlarımı tanımdan mutluyum. İyi ki yazmışım diyorum.”

Üzerinde çok tartışılmayan bir tabu olan Öztürkçecilik de başka bir boyutla yer alıyor kitapta... Öztürkçecilik bağınazlık, gericilik, ırkçılık kuşkusıyla küçük bir bölümde irdeleniyor önce. Sonra bilinen sol söylem devreye giriyor ve Öztürkçe savunulmaya başlanıyor türlü örneklerle... (s.168)

Öner Yağcı: Dil her şeyin temeli. Bu gerçeği vurgulamak için sokuşturmuşum o konudaki düşüncemi de. Romanı eksiltiyorsa ne diyeyim, bilerek yapılan bir hatadır bu vurgulama.”

Bence eksiltmiyor, aksine çok yönlü bakışı ve tüm keşkelere karşın en iyisini seçme başarısını gösteriyor. Aynı şeyleri düşünüyorum. Devletle, seçkin sınıfla geniş halk kitleleri arasında iletişimi koparan Esperanto dil Osmanlıcadan kurtulmak için rasyonel çözümler üretmek doğru bir adımdı. Atatürk’ün eylemi dâhicediydi ve çözüm oldu. Ne var ki sonradan kantarın topuzu kaçırıldı.

Kitap günümüz koşullarını hazırlayan etmenler üzerinde durarak sürer ve biter. Sonsözü gene yazar söyler, 12 Eylül sonrası oluşan tabloyu çizer: S.196: “Hapisten çıkanlar çıkınca da işsiz güçsüz ve sürgündür... Bir toplumun en sağlıklı kesimi genci, yaşlısı toptan yok edilmiş, ölmüş, hasta, firâridir...”

*

"Okuyucuya namuslu söz söylemek, halka doğruyu anlatmak, gerçeği anlatırken kimi zaman sert ama her zaman yürekli olmak, insanların yüreğine gelecek adına, kendi güçleri adına, geleceği biçimlendirmedeki yetenekleri adına güçlü inanç satmak. Bütün dünyada barış için mücadele etmek ve yazdıkları kanalıyla yazılarının ulaşabileceği her yerde barış savaşçıları yetiştirmek, insanları ilerlemek için duydukları soylu ve doğal isteklerinde birleştirmek. Sanat, insanların kafalarını ve yüreklerini etkileyecek büyük güce sahiptir. Bir insanın sanatçı tanımına hak kazanması için, bu gücü, insanların ruhunda güzeli yaratmaya yönelmesi, insanlığın iyiliğine yönelmesi gerektiğine inanıyorum."

Evet, bu sözler bu alanın en iyilerinden ŞOLOHOV'un Toplumcu Gerçekçiliğe dair tanımı: Ona göre edebiyatın bir işlevi vardır. Öner Yağcı'da bunu en güzel biçimde yapıyor... Daha nice kitaplara deyip katkılarından dolayı da teşekkür ediyoruz.

▲

Şenol Yazıcı, 1 Ekim 2012, Bursa

Gülçin Sakıllı

SEKİZ DÜVEL

Önce koş, sonra kalk, en son yürü, usları bulansın
Dörtnele bir hara kıskanç

Etme,
kötürüm kalmanın mevsimi değil şimdi.

Bu zaman külhanî,
Kum suyu bakışında
Yosunusun derinlerin, avcumun düşü.

Söküldü yamalarım aniden
Bulutlar,
Bulmalıyım buhran grisi

Zaman omuz kardeşliği zamanı
Bundan yüzyıl önce ki gibi yoldaşım
Aramızdan hava bile geçmemeli.

Aynı düşü kurmalıyız her gece,
Dönmeliyiz kendi ışığımızda düşene dek

Keder yok kardeşim, Kader de yok
Herkes kendi yolculuğunu yazıyor, yol bitene kadar.

(12/09/2012)

Gülçin Sakıllı

SOMBAHAR

Bazen buralardan da geçersin, gözlerin her daim yağmur.

Nasıl da içinde döner aşkla sarı yapraklar, bir zaman yeşil olduklarını anımsayarak. Düşünür durursun balık telâşında, su çağıldar. Böyle başla(ma)mıştır insan olmaya ait yaralar. Yalnız iken kanamaz insan, hem yalnız duramaz, hem de çoğunluğunda kamçılar biri diğerini. Birbirimize verdiğimiz amansız zararlar sırtlarımızdan yüzümüze yansır. Sonbahar gelir ki sessizce şükrederiz hüznümüze sebep var olmuştur, suçlu bulunmuştur. Yorduğumuz yazı es geçerez, her birimiz kendi iç mahkemesinde haklı bulunmuş, her muzırlık yağmurdan umulmuş, kalem kırılmış, yargı verilmiştir; hepimiz özgürlüğüne idam, hepimiz müebbedine beraat.

Ne varsa bu sonbaharda ne varsa boran da, ellerimiz ıslatan bir hüznün. Uğurladığımız turlar geçmiş yılların yalnızlığına çoktan birebir uymuştur.

Sonra yine buralarda bir som kaftan bulunmuş, eteğinde bahardan bir telek, geçenin gölgesi kaftanın yaşlı sırtına konmuştur. Biriktığımızdır hepimizin sokağın köşesinde.

Belki suç ülkeye bulunmuştur. Belki coğrafyaya, belki iklime, belki taş kendi kendi kendini oymuştur. Hepimizde bir ürperti, denize sarınma beklentisi yahut güneşten dert yanarak kandırıldığımız uyuklar.

Türümüzün boşluğudur, düşüştür, yerçekimsiz sevincimizin, tüm çocukları kaybettiğimiz bir düşün günüdür cümlemiz efe....

Soruldu mu size? Ya da baştan başlayalım, sizin oralarda sorular var mı? Biz buralarda koşulsuz kabul ederiz. Yaşamayı da, ölmeyi de ki geri de dursun mevsimlere asilik.

Siz seçebilir misiniz yaşadıklarınızı yoksa bizim gibi sayılı mı sizin hayallerinizde bakın benim kala kala iki hakkım kaldı. Bu benim kardeşim, küçük karanlığında hepimize yıldız parıltısı, her gece. Ben duydum olmazlı hayallerinin sesini, göz yaşından hallice....

Aşk bile tekelleşti buralarda eskiden katlar arası tin teması yasaktı artık hissimizi solumamız da mümkünsüz.

Birkaç kâğıt sundular bize mevsimin yağmurlarının ıslatamadığı

Öylece sürdü varlığımız uzun yolculuklarda, kendi damarlarımızdan hız alarak.

Bir sonucun kırmızısının sen içimizden düşen engel, birilerinin tınakları senin için derimizde ve aynı birileri kopardı en kadim anılarımızı ki çatıydı onlar bize.

Artık ellerimiz tutuyor üstümüzde ki damı nasıl da kalabalığız sanıyorduz ki başkalarının ıssızlığı.

Ne güzel kırıştı değil mi? çizgilerimizde saklı kelimeler, yan yana durduk mu romanınız kabuklu sayfaların ayrılıksa, tek cümle çıkmaz varlığımızdan, başrol beklentili geçip gitmişleri unutarak sıyrılarak düşer her gün içimizden birileri, tarihi okumamız.

Ağustos hala bir kırık genç adam, eylül kızı bekleyerek otuzunu tüketen ve hayat her daim aynı suda üreyendir ki ekim kız ruhunu kurutan kasımın gözü yağmurlu gelini.

Ve sonucu ararsınız siz bekleyenler; çünkü her şey sonludur mutlak, yeni yılın başlangıcı kar uyuşması, gök gürültüsü ardında sırasını bekleyen beyaz günlerin. Yaz acısı çeken sarı penceresinden son görüntü, küflü dantellerin sadık sandığı ve perde kapandı üstümüzden üstünüze. Yalnızca seyrettiğinizi sanarak yaşadınız ve bitti yazık ki.

Yazın gözleri kapandı ölçsüz mavi, renklerin çiftleştiği zamanın harmanında elâsı saklı sonbahar henüz aralanmış bir şiir gibi...▲

Esma Öğretmen

Niyazı UYAR

BÖLÜM:1

Şehrin üstünü dumanlı bir hava kaplamıştı. Sokak lambalarının çevresini halka halka çevreleyen rutubet, M... Şehrinin halkına nefes aldirmiyordu. Bunaldıkça birbirine saranlar, bunaldıkça şehir meydanındaki havuza atlayanlar, günü banyo küvetlerinde geçirenler; üstünde ne var, ne yok fırlatıp atanlar... Ne hikmetse, şehrin hayat kaynağı, nefes borusu Meşeli Tepe'de de yaprak kıpırdamıyordu. Delirmek içten bile değildi...

Esma Öğretmen, insan azmanı, şey kırması kara gözlüklü kaba saba adamdan ayrıldıktan sonra, gün güneş görmeye başlamıştı. Allahın her günü sorgulanmak, aslı astarı olmayan suçlamalara maruz kalmak, sağlığını iyiden iyiye bozmuştu:

"Neredeydin kız, niye ağzıma layık bir yemek yapmadın, niye bugün anneme telefon etmedin? Söyle bakalım, geçen gün abime niye ters davrandın, neden onun geleceğini bildiğin halde, sevmediği yemeği yaptın? Niye kızım, niye, niye? Kızım seni bana sayı ile mi verdiler ya; sen benim başımın belâsı mısın ya? Bak kızım beni kızdırma, ben kızarsam, adamı tavuk keser gibi keserim de gözümde bir damla yaş akmaz! Sen beni tanıyamamışsın! Sen kendini ne zannediyorsun kızım ya? Öğretmen olmuşsun; ama adam olamamışsın! Bak kızım tekrar söylüyorum, seni son kez uyarıyorum! Ben bir pire için bir yorganı yakarım! Ben adamı anasından doğduğuna pişman ederim pişman! Anladın mı?"

İşte böyle rutubetli bir M... günü Esma Öğretmen üstünde ne var, ne yok *çıkarp* atarak şehri baştan sona anadan üryan dolaştı. Buna sebep insan azmanı kocası, ailemizin şerefini iki paralık etti bu zilli deyip peşinden gitmedi. Efendi yerli halktandı. Onun çevresi ne derdi sonra, itibarları her şeyden önde gelirdi. Esma Hanım ise, Osman'ın at oynattığı diyardandı. Onun kolu budağı yoktu burada. O yalnız, garip bir kuştu...

Aklını yitiren birine sınıf teslim edilir mi hiç? Artık, Esma Hanım bir daha okula gidemezdi; gitse bile yüzüne bakan olmazdı. O da alıp başını gitti. Meşeli Tepe'yi kendine mesken kıldı...

İlçe Müdürü, Esma Hanım'a gizliden âşıktı. Sekiz yıl önce aynı okulda çalışmışlardı. Esma, Anadolu lisesinin müdürü; Cafer Bey de İngilizce öğretmeniydi. Esma Hanım'ı öyle yüzüstü bırakmak olmazdı. Ona son kez bir iyilik yapması gerektiğini düşünen Cafer Bey, onun adına emeklilik işlemlerini başlattı. Esma'nın Meşeli Tepe'deki sığınağına giderek, evrakları imzalattı. Bu zaman içinde onu izinli saydı, sevk doldurup rapor aldı...

Esma Öğretmen, müziğe düşküdü. Küçük müzik âletine binlerce şarkı, türkü yükletmişti. Öğleden sonra, meşe ağacının gövdesine yaslanır, saatlerce müzik dinlerdi: "Karadağın Boz Yılanı, Merhaba Çocuklar, Karlı Kayın Ormanında, Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz, Boşu Boşuna, Atladım Bahçene Girdim, Kerimoğlu, Çökertme, Bilâloğlan, Aşşemin Yeşil Sandığı, İki Büyük Nimetim Var, Zahide ..." Özgürlüğün tadını çıkarıyordu Esma Öğretmen, börtü böceği televizyonda, kitaplarda görürken, şimdi onlarla yan yana koyun saydı.

Esma Hanım, sabah uyanır, uyanmaz, saatlerce yürür, bütün ormanı dolaşır. Sonra birkaç saat kitap okurdu. Öğleden sonraları müzik dinleme saatleriydi... Günler, haftalar böyle geçti. Bir gün şehre indi, kitapçıdan istediği kitapları aldı. Sonra deniz kıyısındaki banklardan birine oturarak, Marmara'daki birkaç adacığa, ufku bıçak gibi kesen tepelere bakarken dalıp gitti:

Bir evi, bir oğlu, bir de kocası vardı altı ay önce. Altı ay önce cancığer arkadaşları da vardı. Altı ay önce onu çok seven öğrencileri de vardı. Bir de yıllar, yıllar evvel... adını diyemeden derin bir hüzün bütün yüreğini bir kez daha zincire vurdu...

"Salak salak hayaller kurmaya başladım yine, olmayacak duaya âmin demekten başka bir şey değil bu! Şahinle et yiyecekken, kargayla b.k yedim..."

Toparladı kendini. Sekiz yıl önce yine yağmurlu bir mayıs günü duymuştu sesini en son! Telefondaki talihsiz konuşmalardan sonra bir daha da ondan haber alamamıştı. Her dalıp gittiğinde, Truva Savaşları sonucunda on yedi sene memleketinden uzak yaşayan Odysseus'un engelleri aştığı gibi çıkıp gelse... O da, Odysseus'un, tepeden gözlüleri hakladığı gibi zalimleri haklayıp gelse... O da ne var, ne yok dinlemese, kapıyı çekip gelse...

"Bütün kabahat benim, kafese konan bir bülbülün direncini gösteremedim... Sevgi emek ister, sevgi direnç ister kolaycıktan sahip olunan hiçbir şeyin kıymeti olmaz. Sabır sadakat ister özlü sözlerinin hiçbirinin ruhuna uygun davranmadım. Sekiz sene asker yolu bekleyen anaların sabrını gösteremedim. Bir akide şekerine kanan Kara Yosma'nın Kızları gibi bir çiklete kanıverdim. Yazıklar olsun, bin kere yazıklar olsun!"

Denizde esintinin esamesi okunmuyordu. Marmara geçen günlerde olduğu gibi kıyılara şılap şılap vurmuyordu. Marmara binicisine göre kişneyen kara kısrağ gibi usluysu. Besbelli karısının bir isteğini iki etmeyen biri, balık avlıyordu. Deniz, sakın, deniz bugün pek sakindi. Hani Üstat Yaşar Kemal'in durgun denizi tarif ederken dediği gibiydi: "Karıncalar nerdeyse su içecekti!"

Ara ara eski öğrencileri gelip selâm veriyorlardı.

"Öğretmenim nasılsınız?"

"İyiyim evlâdım, çok iyiyim!"

"Öğretmenim bir şeye ihtiyacınız varsa ne olur söyleyin! Sizin için dağları düz ederiz!"

"Yok, yok, gerçekten yok evlâdım!"

"Bir şeye ihtiyacınız var da, söylemiyorsanız, inanın size çok danılırız..."

"Biliyorum çocuklar, biliyorum! Ben böyle çok iyiyim! İnanın şu anda dünyanın en özgür, en mutlu insanı benim!"

Esma Öğretmen uzaklaşıp giderken çocuklar şaşkın gözlerle peşinden bakakaldılar. Olanlara bir türlü anlam veremiyorlardı. Esma Öğretmen'in sınıftaki durumu gözlerinin önüne gelince şaşkınlıkları daha bir artıyordu. O Esma Öğretmen ile bu sokaktaki Esma Öğretmen gerçekten aynı insan mı, bir türlü anlamlandıramıyorlardı. O çok farklı bir öğretmendi. O, bunun canlı örneklerini onlara göstermişti. Bir şikâyet üzerine okula gelen polise öğrencisini teslim etmemiş, karşılarında bir avukatı kışkıracak hukukî bilgilerle onları eli boş göndermişti. Şimdi O Esma Öğretmen ile bu Esma Öğretmen kesinlikle aynı olamazdı... O sevgiden bahsedirdi, o demokrasiden bahsedirdi, o adam gibi adam olmaktan bahsedirdi. O derdi ki:

"Çocuklar sevdiniz mi, adam gibi seveceksiniz, sevdiniz mi iliklerine kadar seveceksiniz!"

"Esma Öğretmen deli değil oğlum, deli değil; Esma Öğretmen deli ise bu şehrin hepsi çıldırmış olmalı! Ona deli diyenin alnını karışlarım ben, alnını!"

Esma Öğretmen, Mütareke Binası'nın bahçesinde bir bankın üstüne oturdu. Mütarekeye ev sahipliği yapan tarihi bina gurur ve ihtşamı ile şehrin onur abidelerinden biriydi. Bahçesindeki İsmet Paşa Heykeli de onurlu başkaldırışın, haklı savaşın, mimarlarının dan olmanın verdiği asil duruşunu bütün heybetiyle taşıyordu.

Palmiye ağaçları, atkestaneleri, karaağaçlar, akasyalar, fıstıkçamları... yeşilin tekmi tonlarını sergilerken öte taraftan da Paşa ile aynı bahçede bulunmanın onurunu özsuvarına kadar hissediyorlardı... Esmâ Hanım gözünü gökyüzünün bulutlarından alarak, çimenlerin yeşiline çevirdi. Sonra da dalıp gitti.

"Kabahat benim, kabahat benim, ben çok kötü bir kadınıml! Ben sevgiye cevap olamadım. Ben bir çiklete kendimi sattım. Benden hiçbir bok olmaz! Yarın ölünce mezarımı yılanlardan gayrı kimsecikler ziyaret etmez! Tamam, kabahat benim; ama onun hiç mi kabahati yok? Belki de çoğu onun! Sen hiç yarına dair, umuda dair bir kelimecik bir şey dedin mi, sen hiç, gel yoluma yoldaş, evime eş ol dedin mi? Demedin, demedin hain, kabahatin çoğu senin! Demiş ya şair:"

"Kabahatin çoğu senin,

Demeye dilim varmıyor,

Ama kabahatin çoğu senin be (canım)kardeşim!"

Esmâ Öğretmen kendi kendine söylenip dururken bir çocuk gelip yanına oturmuş, nice zamandır hareketlerini izliyordu.

"Günaydın hanım teyze!"

"Sağ ol kızım!"

"Kimi bekliyorsunuz, hanım teyze?"

"Hiç, hiç kızım benim beklediklerim çok, çok uzaklarda ve de hiç mi hiç gelmeyecek! Hani Yahya Kemal demiş ya

"Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden

Birçok seneler geçti, dönen yok seferinden."

İşte öyle kızım dönüşü olmayan bir yol, boş ver! Beni boş ver sen kimsin, necisin, nerelerden olursun?"

Esmâ Öğretmen ile kız konuşmaya dalmışken şehir ona dair söylentilerle çalkalanıyordu.

"Bizim çocuğun öğretmeni coztumuş!"

"Bizim oğlanın öğretmeni kafayı kırmış!"

"Benim kızın öğretmeni delirip dağlara düşmüş!"

"Bizim öğretmen Meşeli Tepe'yi mesken tutmuş!"

"Esmâ Öğretmen delirmiş!"

"Delirmez mi oğlum, delirmez mi?"

"Esmâ Öğretmeni güçlü zannederdim, o da üfürüktenmiş!"

"Bu memlekette kafası çalışan, az buçuk kafa yoran herkesin sonu, üç aşağı beş yukarı böyle olacak!"

"Sen onun yerine kendini koy bakalım: Yanında insan azmanı, gâvurdan dönme biri yatıp durur!"

"Ne alâka yavrum, sen iyiden iyiye saçmaladın! Burada dedin, başka bir yerde böyle şeyler konuşma! Sırtını karnından yumuşak ederler! Sakın, bir daha böyle saçma sapan şeyler söyleme!"

"Bence bu patavatsız, hiç ağzını açmasın, insan olan yerde asla konuşmasın!"

"Tamam, tamam, bir daha konuşursam, namussuzum, dinim hakkı için bir daha ağzımı açmayacağım!"

"İyi edersin, sakın bir daha konuşma! Duyan ne der sonra?"

"Her şey der, her şey der!"

"..."

"İşte böyle kızım, ben bir deliyim. Deli olduğum için de dağlarda bir başıma yaşıyorum! Şimdi sende deli olduğumu öğrendin, durma kaç! Belli olmaz sana bir zararım dokunabilir. Hani derler ya: "Delidir, ne yapsa yeridir!" işte böyle kızım ben bir deliyim. Bana deli diye de herkes ağızbirtliği etmiş, bu melânet halkasını da boynuma takmışlar. Zaten asil ve necip Türk milleti demez mi."Ölüye bir gün ağlar, deliye her gün güleriz! Bir bilsen kızım

bana dair anlatılanlar menkıbeden destana dönmüş! Ben yılanlarla aynı sofrayı paylaşıyormuşum! Kurtlarla, aslanlarla bir mağarada kalıyormuşum! Ben Meşeli Tepe'de anadan üryan dolaşıyormuşum! Radyolardaki çalınan bütün besteleri ben yazıp besteliyormuşum! Gördüğün gibi kızım ben kafayı sıyrırmış bir öğretmenim! Korkun varsa durma kaç sana müsaade, hadi durma, sarı öküzün yanında duran ya huyundan, ya tüyünden olumsuz!"

"Ne münasebet Öğretmen abla, siz kimseye bir şey yapmazsınız, istesenez de yapamazsınız! İzin verin, ben de sizinle kalayım, sizi çok sevdim."

"Adını sormayacağım kızım, seni ilk kez görüyorum. Sanki kırk senedir tanıyorum gibi kanım kaynadı! Ama bu tanımdan öte bir şey güzelim, bu tanımdan öte bir şey! Kimsin, nesin, kimin neyi, kimin fesisin, inan hiç önemli değil..."

"Ben de senin kim olduğunı sormayacağım. Ben de senin kim olduğunı biliyorum gibi. Ben de sanki seni kırk yıldır tanıyorum gibi. İnan abla Allah adına söylüyorum, seni çok sevdim. Annemden görmediğim sıcaklığı sende yakaladım. Bundan sonra sen nerede, ben orada olacağım. Sen ne yiyorsan, ben de ondan yiyeceğim. Senin mekânın Meşeli Tepe, benim de mekanım olacak! Sana dost, börtü böcekle ben de dost olacağım! Bundan böyle huyun, huyum; yolun, yolum olacak! Ak dediğine kara demeyeceğim! Özgürlük şerbetini sen ne kadar içersen, ben de o kadar içeceğim! Seni delirtenler, beni de delirttiler! Ne anama, ne babama ne de bir Allah'ın kuluna kırıngılığım yok! Anamın dediği gibi, herkes yerinde sağ olsun!"

"Söz kızım, ben de seni canımdan aziz bileceğim! Gözünün üstünde kaşın var demeyeceğim. Dersem, iki gözüm önüme aksın da yediverenler bulunmasın! Gökteki yıldızlar şahidim olsun, doğadaki tekmi yaratıklar şahidim olsun ki, bir dediğini iki etmeyeceğim!"

"..."

Sımsıkı sarıldılar. Böyle on dakika, on beş, yirmi, otuz, kırk beş... saatlerce sarıldılar. Onların böyle sarıldığını gören işsiz güçsüzler, seyre daldılar. Sonra M... şehrinin işi gücü olanları da işlerini güçlerini bırakıp onlar da seyre daldılar:

Acaba bu deliler ne yapacaklar. Şehrin delisi, birdi, iki oldu. Bir şehirde iki deli olur mu, bu şehir iki deliyi de taşıyabilir mi?

Onlar böyle merak edip sorgulaya dursunlar, ikisi de üstünde ne var, ne yok, fırlatıp atılır. Anadan üryan şehri, bir baştan, bir başa dolaşırlar.

Halkı tahrik etmeye çalışan Müezzin Hayrullah için aradığı fırsat doğmuştu. Öteden beri Esmâ Öğretmen'den nefret ederdi..

"Ey Müslümanlar, bu cibilliyetsizlere göz mü yumacağız?"

Ne duyan, ne kulak veren oldu. Dediklerini birkaç kez tekrarlayınca, şehrin akıllı delisi:

"Zaten vuran vurmuş Hoca Efendi, ne istersin mazlumlardan? Var git, işine bak! Hadi git, Allah işini rast getirsin! Düşküne bir fiske de sen vursan, ne geçecek eline, var git işine, ezan saati geliyor, eşleşme buralarda abdestin bozulacak!"

Bir ekip arabası, yanlarında durdu. Tek yıldızlı komiser, alttan alıp konuşmaya çalıştı. Yaptıklarının ahlâkî olmadığını, çoluk çocuğun terbiyesini bozacağını söyledi. Baktı olacak gibi değil, yanlarında getirdikleri battaniyeleri üstlerine örtüp ekip arabasına bindirdiler.

Esmâ Öğretmen ile arkadaşı, her gün aynı saatlerde Düşünen Adam Heykelinin altına oturup yarına dair düşünceler üretti-ler...

BÖLÜM SONU

Zühal Tekkanat... ya da eşi Cemal Süreya'nın taktığı şair adıyla Elif SORGUN

26 Mayıs 2012 Cumartesi: Ataşehir Belediyesinin düzenlediği 1.kitap günleri çerçevesinde, fuar alanında imza günüm var. Mekan alışveriş merkezi olunca hanımlar giysilerle, çok azı da kitaplarla ilgilendi. Cemal Süreya'dan **Aritmetik İyi Kuşlar Pekiyi** kitabıyla benim **Tutkulu Patiler**'i çocuklara verdim.

28.05.2012: Benim yirmi bir ay küçüğüm kız kardeşim Nihal'in, **Mehmet Seyda**'dan olma oğlu **Ömer**

Sakip Çeliker yaşadığı Washington'tan gecikmeli olarak evine döndü...

31 Mayıs 2012: Sevgili **Şenol Yazıcı**, mektup yazmayı, koleksiyon yapmayı, fotoğraf albümü düzenlemeyi gençken severdim. Şimdi bunların dışında gündüzkü düzenleme ek olarak akşam saatlerinde belki bir şiir yazmak gelir aklıma. Bu akşamsa gündüz yaptığımız konuşmayı düşündüm ve hak verdim size. Sivri uçlu kalemimle yazmaya devam edeceğim. Beni üzen bazı yanlışların doğrularının bilinmesi gerek.

Osman Serhat Erkekli beni bir dönem uyarıyordu: **Cemal Süreya'nın Sevda Sözleri** kitabında olan bazı şiirler yeni baskıda değişmiş... O dönemin editörü yaşlı bir beyefendiydi, sonradan Hatay Restoranda tanışmış ve hesap sorup suçlamıştı. Sessiz kalmıştı.

Cemal Süreya Kültür Sanat Derneği' oğlumun babası adına kuruldu. Evden televizyon, iki taban halısından tutun da işe yarayacak tüm malzemeleri taşıdık. Beş yıl yönetiminde çalıştım. Önce Moda Pazaryeri, Kadıköy Belediyesiyle vakıflar arasında ödenmeyen borç yüzünden ayrılmak zorunda bırakıldık... Küçükbakkalköy'deki şu anda oturduğum evimin yakınına bir yere taşındık... Dernek giderek geliyordu. Fakat bu kez dükkân sahibinin yanı başımızda birahaneçi olan oğlu yüzünden oradan da ayrılmamız gerekmişti. Dernek yönetiminden olan **Mehmet Ali Işık**'ın akrabası camcı Mustafa Işık sayesinde İçerenköy'de büyük bir mekâna taşındık. Aylık kiramız 400 lira idi... Bu kirayı yönetim kurulu olarak kendi aramızda topluyorduk. İmza günleri, resim sergisi, öğrencilere dersler ve bunlar sürüyordu. İlk dernek başkanımız **İsmet Kemal Karadayı, Hüseyin Alemdar, Bedrettin Aykın, İtir Yeğenoğlu, Ahmet Saraçoğlu**. O günlerde bin bir güçlülük **Cemal Süreya ve Sonrası, Cemal Süreya 21 Yaşında...** kitaplarını yaptım.

Şimdi, bazen ihmal ettiğim aklıma geliyor, insanız hoş...

Bugün 1 Haziran Cuma: Kızım **İçsel**, kız kardeşim **Nihal**'le beni alıp Çekmeköy çırcır ormanlarına götürdü. Yolu zor bulduk. Döndük dolaştık, sonunda Trabzon Parkı'na vardık. Yer yeşil, dört yan da, ama fiyatlar?.. Neyse... Mescidin yanında boş masaya yerleştik. Pidemizi aldık. Evden de getirdiğimiz çayımızı, yemeğimizi yedik. Fotoğraflar çekildi. Orada gördüğüm tüm personel Trabzon portreliydi. Sevgilim Miske'te bizimle... Gören sevdi.

İki A' ya sürdük arabaları, giderken uzun gelirken kısa geldi yol. Çok yönlü koridorları yürüyemediğim için beni engelli sandalyeye bindirip salonları gezdik. Çok da güzel yerleşim, alışveriş mağazalarıyla dolu. Görkemli mi görkemli, yoğun... Millette para var herhâlde, yoksa kredi mi kullanıyor herkes? Anlamak zor.

1- Ertan Mısırlı, Nihal Tekkanat, Zühal Tekkanat, Aslı Durak ve Mustafa Köz

Sonra kızıyla küçük odamın

kalabalığını atıp bir tek koltuk niteliğindeki yatağı almak için tartıştık. Ben gelmişim şu yaşa yazmak okumak işime geliyor, ev eşyalarıyla aram yok. Oysa kızım yeni eşyalarla eve can vermeyi düşünüyor. Sonunda anlaştık. İyi de ben evdeki Cemal Süreya'lı Memolu, Zühalli... tarih içeren eskimiş bile olsa koltukları kıyıp da nereye veririm ki?

2.06.2012 Cumartesi: Kapıcıyla anlaştık, hantal koltukları çıkarması için. Yorgunluk bir yandan, manevî değerleri büyük olan, Cemal, Memo, Elif gibi daha nicelerinin, o eve gelip fotoğraf çektirenlerin anılarını böylece yok ettim sanki... İçim ezildi.

Zaten bir odam var benim, kitaplarım, televizyon, kitaplıklar, yazı masam zor sığıyoruz, gereksizdi. Ve sabah erken kalkıp evin yeni düzenine baktım, ağlamaklıyım... Anılar yok oldu...

5 Temmuz 2012: Bugün güzel bir gün... **Mustafa Balbay**, 1218 gündür tutuklu... Hiç kendini bozmuyor. Çok seviyorum. Aklıma şiir düştü, yayıncı Vedat Akdamar'ın ürettiği... Ve şiir geri döndü, söylemek istediklerim dizeler eşliğinde daktilomu masaya çağırıldı. Hiç yüzünü ekşitmeden **Balbay**, çok yaşa emi... Ailen ve sevdiklerinle...

2-Hasan Pazlant, Nursel Duruel, Adil İzci, Müslüm Çelik, F.Kıvılcımer, Başkan M.Köz, N.Tekkanat, Elif Sorgun, G. Altıntaş, İ.Dülgergil,

Ahmet Saraçoğlu

06.07.2012: Özdemir İnce'yle görüştüm, Aydınlik gazetesinde çıkan yazılarını kutladım.

Önümde İnci Ponat'ın Sular Aynı Akmıyor kitabı duruyor. Güzeldi öyküler.

Şenol Yazıcı'nın ADA, Nurullah Can'ın Uykusuz Kedi, Metin Cengiz'in İkinci Yeni Bilincinin Kuruğu Gücü, Esin Üçüncüoğlu'nun Sonsuza Yazılı, Fevzi Güneç'in Gül Dokudu Gözlerim, Leyla Şahin'in Çam Ağacı İyi Bekle Annemi... kitapları var sırada.

15 Temmuz 2012: **Mehmet Seyda**'nın 13 Temmuz 1986 günü aramızdan ayrılışını Cemal Süreya Kültür Derneğince önce Göztepe Sahrayı Cedit mezarlığında anıyoruz. Sıcaklık 36' derece. Ailesinden birkaç kişi... eşi olarak Nihal Tekkanat vardı, diğerleri Cemal Süreya Derneğinin başkanı Aslı Durak şehir tiyatrolarından Uğurtan Atakan, Evrensel Kültür'den bir foto muhabiri, birkaç okuyuzar ilgili... ayrıca ben ve kızım varız.

Aslı Durak, Seyda'nın eşi kardeşim Nihal'la mezar toprağına birer kasımpatı diktiler. Bir pet kabına da kırmızı güller bırakıldı. Gömüt ziyaretinden sonra Bostancı Hatay Restaron'daki anmaya gidik...

Adnan Binyazar, Ertan Mısırlı ve ben konuşmacydık. Adnan Binyazar **Mehmet Seyda**'nın sanatçı yönünü çok iyi yorumladı, TYS genel sekreteri **Ertan Mısırlı**, Seyda'nın Zonguldaklı yakını olarak çok içten bir konuşma yaptı. Gelemeyenler mesaj iletti,

katılım ilgi çekiciydi. Ben de diğer konuşmacılar gibi anıları paylaştım.

Seyda'yı kardeşim **Nihal** sayesinde tanıdım. O zamanlar Haber gazetesi sanat sayfası yönetim muhabiriydi. Kardeşim benim şiirle ilgimi söylemiş ki o da şiir öykü yarışmasına çağırmişti, gittim tanıştık. Yakışıklı, dikkatli, nazik güzel insandı. Aradan ne kadar zaman geçti anımsamıyorum, onun çevresinde olan Cemal Süreya'yla tanıştırdı beni Seyda ve evlenmemizde de etken oldu. Kardeşim Nihal de Seyda'yla evlendi. Çocuklarımız oldu. Şimdi ikisi de yok, biz iki kardeş onların anılarıyla yaşamımızı sürdürüyoruz, eşlerimizin yaptılarının, adlarının yaşaması için emek veriyoruz.

Hoşça kal **Seyda**...

20.06.2012:Günel Altıntaş'ın sözcük tatlısı şiir kitabı Altınoluk'tan gelerek beni buldu. 76 sayfadan oluşan 66 şiirle biten kitap ilgimi çekti. Ben de ona maviADA'dan postalayacağım.

21.06.2012: Bugün benim için özel bir gün, 1957'de bugün Gülhane hastanesinde kızım doğmuştu. Anımsıyorum o gün bitkin vaziyette yatarken dışarıdan gelen gürültülerin kaynağını merak edip sormuştum, hastanenin kuruluş yıldönümüyümüş.

Tarihsiz: Demeğe gelir sağlamak için Cemal Süreya şiir ve resimleriyle takvim yapıyordum, bu kez yapamamışlar. Bir şeyler yapmalı. Monalisa'ya nerden bakarsan bak, o da sana ordan bakar. Cemal Süreya'ya da nerden, nasıl bakarsanız o da aynı yerden ve biçimde bakacaktır.

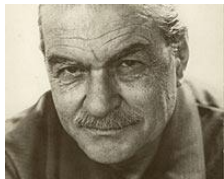
Ankara, 26.07.2012: Ankara'da kızımın evindeyiz. Sağlık sorunlarıyla uğraşıyoruz. Ankara yıllardır hiç bu denli sıcak olmamış, yaprak kımıldamıyor... Dün biraz serinleriz diye yakınlarımla Atatürk Orman Çiftliğine gittik.

Şimdiden İstanbul'u anımsayınca gözlerimiz doluyor. İnsanın kendi evi gibi var mı?

27.07.2012: Bugün Ankara'ya geleli on gün oldu. Hava sıcaklığı can yakıyor. İlk kez bu akşam erken çıkıyoruz. Eski Hamamönü evlerini onarıp, turizme açmışlar. Çok kalabalık Ege sahillerindeki tatil kasabalarının akşamları gibi bir yere dönüşmüş, öyle ilgi var. Çay içmeye bile olsa bir uğrayın, görmeye gezmeye değer.

28.07.2012

Cemal Süreya'nın mezar taşlarını değiştirmek istiyorduk, başaramadık. Mezarlık görevlileri yaptıkları araştırmada mezarlık tapusunun bulunduğu akrabalara gittiklerinde olumsuz yanıt almışlar. Çok üzüldüm.

30 Temmuz: Ulusal Kanal'da **Edebiyat Cephesi**'ni izledim. **Kemal Tahir**'le **Nazım Hikmet**'in mektuplaşmalarını konu alıyordu. Nazım Hikmet'i gerçek yaşamda tanımadım ama Kemal Tahir'le tanıştım. Yeni evli olduğu dönemde bizi evine yemeğe çağırmişti. Eşi görkemli bir masa hazırlamıştı. Ben Tahir'in yanına, Cemal'da karşısına oturmuştu.

Tahir, Devlet Ana'dan söz ediyordu. Onu önce destekleyenler bu kitabı üzerine beklenmeyen yorumlar yapmıştı. Hatta Tahir Alangu'nun bu konuda bir konuşmasını bile dinlemiştim. Cemal öylesine dinliyordu, ben ara sıra Tahir'in konuşmalarını... falan, filan diyerek noktalıyordum. Sonunda Tahir; "Yahu Cemal, senin bu karın var ya ne iyi, baksana beni hep tamamlıyor," demişti.

maviADA'nın kuruluşunda da adı geçen **Demirtaş Ceyhun**'un üçüncü yıl anması yapıldı. Fotoğrafları gösterildi. Yürekli yazar, can dostum gözlerimin önüne geldi. Eşi oğlu, torunu ve yazar dostları konuşmalarıyla Aydınlık gazetesine, Ulusal'a teşekkür ettiler.

09.08.2012: **Ahmet Özer**'le eşi konuşum bu akşam. Beklerken **Şenol Yazıcı**'yla günlükler için telefonla konuşuyorum, nasıl iletceğimi... Bilgisayar'a alışamadım, elle yazıyorum yazılarımı. **Yazıcı** da gelip alırım diyor...

Sağlık kontrollerinden zaman bulup günlük gazeteler ve birkaç kitap okuyabildim. Salah Birsal'in **Kendimle Konuşmalar** kitabını 31.10.1969 Cemal Süreya'ya imzalamış, kitaplıkta buldum ve okudum. Akıcı bir dili olan üstat çok güzel değerlendirmelerde bulunuyor; şiirde çapkın, düzyazıda huzurlu... Orhan Veli'nin dilini Ataç'tan çok Sait Faik'e yaklaştırır.

Bahar derken, yaz da geçti nerdeyse, Ağustosstayız. 13'ünde dönüyoruz İstanbul'a... Gazi Mahallesi seyrim yakında bitiyor.

Ankara'dan aklımda kalacak görüntüler: Hamamönü evlerinin yeni yerleşimi, Çubuk Barajı, Atatürk Orman Çiftliği ve İstasyon çevresine yapılan çevre ve yol...

Ahmet Özerler geldi, epey söyleştik. Bize yeni çıkan "**Ağızda Dilleri Gördüm**" adlı kitabını imzaladı.

3-Ahmet Özer, Şenol Yazıcı, Yalova Etkinlikleri, 2010

13 Ağustos 2012; saat 13.30'da yola çıktık yol uzun sürdü, trafik yoğun... Sonunda döndük... Eve girdiğimde Şila Şirin ve Tekir'e seslendim. Tekir kedi küsmüş olmalı ki gözükmedi. Ben onu buldum. Sıla'ya gelince... göründü ama beş dakika ağladı, konuştu. Kedi miyavlamalarından şiirler yazmışım oysa.

İranlı Şinşila kötü gözüküyor. Kedim sanki zayıflamış, bir deri bir kemik kalmış.

Üzgünüm onları böyle bırakıp gittiğim için, ama iyileştireceğim hepsini. Kızım da yardım edecek, düzelecekler eminim.

HEY YOLCU

*tam köşe başında dur
burası cemal süreya'nın evi.*

*girişte geniş bir mutfak
orta kat salondur
aynı zamanda çalışma odası
yerli yabancı kitaplarla dolu
üst kata dinlenmeye çıkar
ay ışığı*

*şimdileyin sessiz mekandan
saydam görünen köşkün
adı ışığa karışık
kapı yakasında plaketi
türkiye yazarlar sendikası*

*müzedede parkta yollarda
CEMAL SÜREYA
özgürdür düzyazı
şiiri tutuklu*

Elif Sorgun

Eylül 2012, **ATAŞEHİR**

Tuvalet Kafe

ESRA ODMAN İYİER

Sanatçılar sınırlarda yaşayamaz, derler. Yaratıcılığın sınır tanımazlığı mı yoksa mekânın sınırsızlığı mıdır anlatılmak istenen bilinmez. Belki de herkese göre değişen bir sınır vardır, kendi içinde genişleyen ya da kendine doğru daralan...

Bir de kendi evinin sınırları içinde daralarak büyüyen, büyüdükçe çoğalan ve sonra odalardan taşan insanlar vardır.

Bu öyle bir yerdir ki kendi cennetinizdir lâğım sularının temizleyip, hayatın son deliğini kendinize mekân ettiğiniz. Çok ahım şahım bir ikilem değildir bu sizin ki, sadece olmak ya da olmamak noktasında seçim bile yapmadan içinizi boşalttığınız yerdir. Sonra sifonu çeker, ellerinizi yıkarsınız. Bazen de ellerinizi küçük lâvaboda yıkayıp en güzel öykünüzü yazarsınız, aşk adına. Ya da en güzel resminizi yaparsınız yeşil ağaçların, mor çiçeklerin, kırmızı gelinciklerin olduğu... Arada kokusunu bile alırsınız doğanın yeşilinin...

Beynimde onca düşünceyle kapıdan içeriye girerken, bir çok evli kadının aksine aklımda, ne mutfakta yapacağım güzel yemekler, ne misafirlerimi ağırlayacağım salonun nasıl olduğu, ne de sevdiğim adamla birlikte yatacağım yatak odasının şekli vardı. Aklımı fikrimi çalan ve benim olduğuna, bir tek benim olduğuna inandığım bir düşünce vardı ki, o da çalışma odası olarak bana verilecek yerin neresi olduğuydu. Kapıdan girip odaları dolaşırken, altı aylık eşim önde, ben arkada tıpkı fethettiği toprakları gezen bir asker edasındaydık.

Yeni evliydik ve kendimize yıllar boyu oturacağımız, çocuklarımızı büyüteceğimiz, güleceğimiz, eğleneceğimiz harika bir ev almıştık. Daha doğrusu eşim almıştı. Benim hiçbir şey elimi sürmeme izin vermemişti. "Hepsini ben hallederim. Sen yorulma. Ben her şeyi düzenlerim sen öyle gelir; yerleşirsin," demişti. Ne kadar şanslı olduğunuzu düşünmez misiniz?

Salon yeni aldığımız mobilyalarla dekorasyon dergilerinden fırlamış gibiydi. Oturma odası, onun istediği gibi döşenmişti. Sadece oturulmak için. Küçük odaya girerken bir an gözlerimi kapatıp, işte şimdi bana sürpriz yapacak. Burası da senin odan, diyecek diye heyecanlanmıştım. Ama daha odanın kapısında; "Hayatım, burası da misafir yatak odası. Anneler, ablamlar geldiğinde ya da başka misafirlerimiz geldiğinde burada kalırlar," demiş ve beni bir yatak, bir komedin ve küçük bir gardırop olan odaya sokmuştu. İçimden, Tanrım bir oda daha olmalı, diye geçiriyordum ümitsizce. Evet vardı... Orası da yatak odasıydı. Yatak odasının düzeni, mobilyalar inanılmaz güzeldi. Yatağın çevresinde dolanıp kendimi yayları harika yatağa bıraktım. Bir an için kendime ait oda fikri aklımdan uçup gitmişti. Tüm bedenimle yatağı sahiplenirken karşıdaki duvarda duran resimle irkildim. Anlamsız bir bakışla öylece kaldım. Eşim bu anlamsız bakışımdan mı yoksa zaten söyleyecekleri vardı da ondan mı bilinmez fazla gecikmedi. "Buraya babamın resmini astım. Benimle gurur duysun istiyorum. Çerçevesi çok güzel olmuş, değil mi?" dedi gülümseyerek.

Ne diyeceğimi bilmiyordum. Haklı olduğunu düşünmek istiyordum. Adam haklı. Altı yaşında babasını kaybetmiş. Bu

yüzden de onun için çok önemli baba, diyordum durmadan içimden, ama... Babasının onunla; bu yatak odasının duvarında asılı olarak, yatağı seyrederek gurur duyması fikri bile yüzümün kızarmasına neden olmuştu. Neyle gurur duyacaktı? Baktığı yer yatağımızı...

Bu şoku üstümden uzun süre atamadım. Sonunda evin tamamını gezmiştik. Bana ait oda yoktu. Odaların hepsi yeteri kadar dolmuştu. Sızlanmak, bir şey talep etmek niyetinde değildim ama ağızımdan kelimeler dökülüyordu. "Hani benim odam? Resim yapmam, yazı yazmam için bir oda ayarlayacaktın." dedim. Gülümseyerek yüzüme baktı.

"Sen ciddî miydin?"

Nasıl yani oldum? Ne istemiştin ki? Alt tarafı küçük bir oda istemiştin. Öykülerimi yazabileceğim, kitap okuyabileceğim ve resim yapmak için...

"Evet. Sen de tamam demiştin bana. Unuttun mu?"

Eşim hala dudağında o yamuk gülümsemesiyle yüzüme bakıyordu, inanılmaz bir şey söylemişim ya da istemişim gibi.

"Ben evde yağlı boya yapmanı istemiyorum hayatım. Bir kere çok kötü kokuyor. Hem bu sağlığına da zararlı. İlerde çocuklarımız olduğunda onlara da zararı dokunabilir." Çocuklarımız olduğunda yapmam ama şimdi yapmak istiyorum, diye haykırarak gelmişti içimden ama yapamadım.

"Yazı yazmaya gelince. O deli saçması şeyleri nerede olsa yazarsın zaten. Etrafı dağıtmamak koşuluyla mutfak masasının da yaz olmaz mı?" dedi.

Ne diyeceğimi bilmiyordum. Olmaz desem ne olacaktı ki?

"Ben edebiyatla uğraşmayı seviyorum. Bir gün arkasında fotoğrafım olan bir kitabım olacak. Göreceksin, bak." dedim.

Eşimin yüz kasları sınırlı bir şekilde seçirmeye başladı. Bu kaprisi çocukluğuma vermiş olmalı ki, sakinliğini korumaya çalışarak, "Canım, artık sen evli bir kadınsın. Bu yüzden başka şeylerle ilgilenmek yerine evinle, kocanla ilgilenen daha iyi olmaz mı?"

"Ben her şeyle ilgilenebilirim. On dokuz yaşındayım diye birçok şeyi aynı anda yapamayacağımı sanıyorsan aldanıyorsun," dedim, dedim amasına, içimde büyük bir korkuyla. Babasına ilk defa karşı çıkan bir çocuk gibi. Bu sesime de, hareketlerime de yansımıştı. Eşim yanıma gelip başımı okşadı. "Tamam kuzum. Bakalım becerebilecek misin bunların hepsini? Şimdi sana rahat rahat çalışabileceğin bir yer bulacağım."

Bu söyledikleri, sadece sınırimi yatıştırmak içindi diye düşündüm. Yeni bir oda mı ekleyecekti eve.

İçimde kaban sinire ve gözlerime hücum eden yaşlara engel olmaya çalışıyordum.

"İşte, burayı istediğin gibi yerleştir. Burada resimde yapabilirsin yazı da yazabilirsin."

Dediği yere doğru kafamı uzattım. Gözlerim kararmıştı birden. İçimdeki heyecan son kelimenin ve gözlerimle algılamaya başladığım yerin görüntüsüyle allak bullak oldu. Küçük tuvaletin kapısının önünde durmuş eşimin bana oda diye söylediği yere bakarken ağlamaktan çok gülecek gibi olmuşum.

"Burası mı?"

“Burasi işte. Küçük bir oda sayılır. Sen kendine göre düzenle. Ne istersen alabilirsin. Hadi bakalım bu işi de çözdüğümüze göre artık akşam yemeğine gidelim. Karnım çok acıktı.”

O gün tuvaletin içinde, o küçük hacet giderme odasında ne yapacağıma kuşkuyla bakmıştım. Her gece sevdiğim adamla yatak odasının o güzel yatağına yatıp onun benim, benim de onun olduğumuz saatleri, gururla bakan babasının fotoğrafının karşısında sanki bir görevmiş gibi yerine getirdikten sonra, kimsenin beni görmediği, doğal olarak gururlanmadığı o küçük odaya çekiliyordum. Hayallerin, odaların dışına çıktığını, dışarıdaki dünyayı sessizce içeriye girip lavabonun kenarına oturduğunu hatta sifonun gözlerini dikip beni seyrettiğini biliyordum. Tuvalet deliğinden yeni bir dünyaya giriş olabiliyordu ama ihtimali eşim ortadan kaldırmak için tıkamıştı. Belki o da buradan gizlice başka yerlere kaçabileceğimi düşünüyordu.

Tuvalet Kafe'nin kapısına kocaman süslü harflerle yazmıştım. Burası Benim Odam. İzinsiz Girmeyin. Her ne kadar eşim dalga geçip, “Senden izinsiz kim niye girsin ki tuvalete,” demişti. Haklıydı...

Yıllar sonra bu hikayeyi anlatırken çok gülmüştüm. Bu kadar ilginç olacağı aklıma gelmemişti. O kadar uzun zaman geçmişti ki, on dokuz yaşında evlendiğim adamdan on bir yıl sonra boşanmış. Üç yıl sonra, arkasında resmim olan ilk kitabımı çıkarmıştım. Bu arada iki karma sergi ve üç kişisel resim sergisi açmıştım. *Tuvalet Kafe* ise aklımın bir yerinde öylece kalmıştı.

İlk kitabımı elime alır almaz yaptığım ilk iş, eski eşim ve karısına; “Sevgili Tuğçe ve Tolga'ya hayat boyu mutluluklar dilerim” diye imzalayıp göndermek olmuştu.

Eski eşim, ilk öyküyü okur okumaz babamı arayıp; “Kızın neler yapıyor gördün mü, baba?” demiş. Hâlâ babama, baba deme cesaretini, galiba benim on bir yıl boyunca ona dayanma sabrım verdi. Babam da hâlâ yeni bir damat edinmemenin verdiği hayal kırıklığı ile hiçbir bağlantısı kalmayan bu adamın baba, demesini kabul ediyordu.

“Biliyorum oğlum, biliyorum. Bırak ne hali varsa görsün. Kendi kendine bir şeyler yapıyor işte,” demiş.

Kendi kendime yaptığım şeylerden hep memnun olmuştum. Ama eşimin, pardon ex-eşimin bana yaptıklarını da hiç unutmuyorum. Belki ona buradan kocaman bir teşekkür gönderebilirim. Beni, evimin taşrasına sokarak aslında kocaman bir dünya yaratmama neden olduğu için.

Ekim, 2012-09-17

TAŞ

I

İçinin ağırlığında
Hangi ıssızlığa koşsa
Doluşur yıldızlar karanlığına
Her biri en uzak

İçinin ağırlığında koşsa
Kaybolur
Dudaklarında ağır sessizlik
Kahverengi yüzü yağmura düşer
Damlaları toplar boşluk

(Ben, ellerimi öldürürüm)

Koşsa ıssızlığına içinin...

II

Her şey yalnızlık kadar eski

Abime...

2012 - Sivas

Selma Erdal

TAŞRADA AYDIN OLMAK

Hrant DİNK'in ardından 19 Ocak 2009 günü ulusal basının televizyon ekranlarından; "20 Aydının korunacağı"na ilişkin bir duyuru vardı. Kimdi bu aydınlar?

Türklük'e, Atatürk'e, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne hakaret edenler/aşağılayanlar, ayrılcılık/bölücülük yapanlar; özetle 301'den yargılananlar...

O günlerde şöyle bir düşündüm; kendimi sorguladım, yargıladım, özüme baktım, sözüme baktım... Sonuç; bu koşullarda örneğin ben aydın sayılmazdım...Ne akademik kariyer, ne ulusuna hizmet ne de ulusal değerlere hakaret çabaları, 301'lik girişimler de olmayınca bir insanın aydın sayılması mümkünsüz görünüyör.

11 Eylül 2012 sabahı ecnebinin Golden Horn dediği Haliç boyunca yaptığım yürüyüşten dönüyorum. Haliç iskelesi'nin karşısında, Osmanlı Türk mimarisinin günümüze kalan örneklerinden üç, beş ev var. Onarılmış, kültür mirasımız, bizden öncekilerden. O evlerden birinin önünde yetmiş yaşlarında, sakallı bir zat-ı muhterem; karşısında da siyah perdesülü, türbanlı on yedi yaşlarında iki genç kız... Sakallı kendinden geçmişçesine anlatıyor, türbanlılar dinliyor sessizce. Birkaç adım sonra yanlarından geçiyorum ve duyuyorum; sağlam çekirdek ve sağlam meyveler üzerine yaşlı adamın öğütleri. Diyor ki sağlam çekirdekten, sağlam meyveler ürer; belli ki konu kadınlar ve aile içindeki önemi... Ve adama göre sağlam çekirdek olarak gördüğü/algıladığı bu kızları uyarıyor şevkle... Çok önemli değil ama kızlar; toprak... Tohum ya da sağlam çekirdek; erkek olmaz mı asıl?

Elbetteki bu söyleşide; doğru tanımlamalar, yerli yerinde kullanılmış kavramlar değil önemli olan... Önemli olan; kendi dünya görüşlerine, değerlerine ilişkin bilgi birikimlerini gençlere aktarmak, onlara öğütler vermek, onları uyarmak için çırpınan, çaba gösteren bu insanlar...Rahatsız olsanız da takdir etmek elimde değil. Kendi düşüncelerini enpoze etmek, karşı devrimi yapılandırmak için hiç boş durmuyorlar. Bu arada bizim entellektüellerimiz, aydınlarımız, kafayı bulandırmış, içki masalarında ülkeyi; rakısına, viskisine meze yapmış çakır keyif... Batı'ya, Batılı'ya öykünmekte, halkından yakınmakta, ama bildiğini halkından sakınmakta... Siz hiç aydınlıkçı, Cumhuriyetçi, çağdaş uygarlık düzeyine erişme savında bulunan birini; gençleri karşısına alıp da, onlara saygı duyup, öğütler verdiğini, gelecek için yönlendirdiğini, birikimlerini onlarla paylaştığını gördünüz mü, hiç böylesi bir söyleşiye tanık oldunuz mu ? Özellikle de taşrada...

Benim izlenimlerim iyi değil, bu konuda. İlk gençlik yıllarımda tanıdığım ilk aydın, sanatçı ; Nazım Usta'nın Bursa Hapishanesinde öğrencisi olan Ressam İbrahim BALABAN'dı...

BALABAN ailesiyle; Bursa İpekçilik'den komşuyduk çocukluktan, ergenliğe geçtiğim yıllarda... Onunla ilgili anımsadığım pek de güzel anılarım yok yaşadıklarım arasında... Balaban konuşup bizleri aydınlatmak bir yana; selam bile vermezdi kimseye ve kapkara gözleri, uzunca kıvrık saçlarıyla ürkütürdü mahallenin çocuklarını... Oyun oynadığımız arsaya evini

yaparken, elinde kürek bizleri kovalardı... Oysa insanlarla ilişkileri vardı ki , evi dolar, taşardı her gün; konukları olurdu tiyatrocı, sanatçı, yazar, çizer takımından. Öte yandan bizlere korku salardı kız, oğlan her birimize...Öyle ki on yedi yaşında, liseyi bitirdiğim günlere değin; yolda gördüğümde bile ürkerdim ondan...Değil ki bizlere sokulacak, sanatını anlatacak ya da Nazım Baba'dan söz edecek; olanaklı mı?...

Eşi bile annelerimizi konuk etmeye, onlarla komşuculuk oynamaya çekinirdi; o günlerde a-sosyal kavramını bilmediğimiz için, hapisten de çıkmasına bakıp bir cani gibi görürdük onu... Ne zaman ki evlilik nedeniyle İstanbul'a taşındım, onu da Bursa'da bıraktım, bir gün eşimin getirdiği bir kitabı okuyuncaya değin hiç anımsamadım...

İZDÜŞÜMLER adlı bu kitabın yazarı; Bursa'nın SEÇ köyü'nden İbrahim BALABAN... Ressam... ve kitapta da anlatılan Bursa damında yattığı mapusluk günleri, Nazım'la yaşadıkları...

Kız kaçırma nedeniyle adam yaralamaktan sabıkalı bir suçlunun, Nazım'ın yontmasıyla bir aydına dönüşünün/dönüşümünün serüvenini anlatıyordu Bursa'dan komşumuz olan ve biz mahalle çocuklarına ancak korkutucu yüzünü gösteren bu adam... Ne var ki görmek de gerekir, ondan bir sanatçı yaratan da Nazım Hikmet, işte asıl aydın.

İşte toplumsal yaşamdan karşılaştığım iki ayrı örnek, insan ilişkileri bağlamında...Biris; yeterli ya da yetersiz olduğuna aldırmandan gençlere öğütler veriyor, özveriyle... Diğeriye çok özel bir insanın, Nazım Hikmet bu, dile kolay, yetiştirdiği bir adam; ama mum dibine ışık vermez atalar sözüyle birebir örtüşen tutum ve davranışlarıyla uzak bir adam konumunda...

Kuşkusuz BALABAN tek örnek değil; pek çok örnek verilebilir aydın kavramıyla örtüşen bireyler arasından...Ne yazık ki gerçek aydınlar kopuk, uzak olunca halktan; vasatın egemenliğine geçti bu ülke, aydınların değil onların sözüne duyarlı oldu bu halk...Aydınlar ulusuna, halkına kuşbakışı, teğet geçmekten bile uzak...Ve böylece kuruldu tuzak; aydınlığa...

Bilgileri, becerileri kendinden menkul adamlar ve kadınlar türedi; onların sözleriyle karardı ortalık... Ve karşımıza çıktı pek çok sayıda; ilim, irfan sahibi görüntüsünde, ulema oldukları savında pek çok ucube yaratık...Başı sarıklı, sırtında cüppe ya da Araplar'a özgü beyaz entari...Saç, sakal birbirine karışmış...Elinde, kolunda, boynunda; otuz üçlük, doksan dokuzluk ya da dokuz yüz doksan dokuzluk tespih ve ahkam kesmekte...

Ve yazar olmak...

İstanbul'da dükkan kiracımız; yanında gençler çalışıyor... Kızlar telefon başında, bağlantılar kurup; siparişler alıyor... Ardından dükkânda bulunan bir takım kitaplar paketlenip, Anadolu'nun değişik illerine gönderiliyor.

Sordum bir gün; siz ne iş yapıyorsunuz burada diye. Yanıtladı:

-Ben yazarım, kitap yazıyorum. Yazdığım kitaplar da Anadolu'ya dağılıyor...

Ne güzel dedim; ben de yazma uğraşı içindeyim ama siz kitaplı bir yazar bile olmuştunuz, benden öndesiniz. Ne tür

kitaplar yazıyorsunuz diye sorduğumda da "dini" kitaplar, yanıtını aldım.

-Öyle mi? İlahiyatçı mısınız? Akademik kariyeriniz İlahiyat Fakültesi'nden mi ?...

Yanıtladı:

-Yooo...Yalnızca İmam Hatipliyim...Yazdığım kitaplar da bizlerden önce yazılmış olan din ulemalarının kitaplarından, ilmi hallerden, yorumlardan yararlanarak yazdığım kitaplar...

-Bir bakıma araştırma, inceleme kitapları yazıyorsunuz demek ki, tez yazar gibi, değil mi ?...Alıntıların kaynağını gösterip, yazarların adlarına da kitabın sonunda yer veriyorsunuzdur sanırım...

-Yooo...Yalnızca anladığımı ve okuyucunun anlayacağı şeyler yazıyorum, sonra da kendi adımla yayınlıyorum...

-Bu durumda yaptığınız; intihal olmaz mı? Aşırma, çalma, hırsızlık olmaz mı? Üstelik de gerçek bilgi de değil; sizin anladığınız, algıladığınız ki bu da Nasreddin Hoca'nın tavuk suyu çorbasının suyunun, suyunu içmek gibi bir şey ya da ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin yazı yazma, harfleri öğrenme sürecinde; kitaplarında bulunan okuma parçalarını birebir olarak defterlerine geçirmeleri gibi bir şey... Orada yapılan eylem; sanal sosyal medyadaki kopyala-yapıştır uygulamasının bir bakıma ilk örneği... Ama bir de işin içine sizin anladığınız, algıladığınız kadarıyla kitap yazılmasının bir çeşit suyunun, suyunun aktarılması/aşırılması durumunda neyi, ne kadar öğrenebilir, yazdığınızı ileri sürdüğünüz kitabı okuyan/okurunuz? Üstelik de din gibi; her an saptırılmaya, sömürülmeye açık bir alanda böylesi bir yanlışlığın yapılması, toplumsal yaşamda çiğ gibi büyüyen yanlışlıklara, yanlışlıklara, çarpıklıklara neden olmaz mı?

Bağnazlık virus gibi yayılırken; oldu mu şimdi sizin bu zararlılığınız/yazar kimliğini kullanarak, toplumun yumuşak karnı din konusunda yaydığınız olumsuz dışsallıklar?... Üstelik de amacınız para kazanmak; halkın bilinci/bilinçaltı karışmış, kirlenmiş, yozlaşmış umurunuzda değil... Ne bir sorumlu olarak sizin, ne de bir denetçi olarak yetkililerin umurunda değil görünüyor. Böylece Anadolu, ozanlarının aydınlığından ve özellikle de hoşgörüsünden her geçen gün daha çok uzaklaşıyor...

Günümüzde Anadolu'da ya da diğer bir deyişle taşrada aydın olmak, bilge olmak, yazar olmak; artık kimlerin elinde?... Kuşkusuz karanlık kalemlerin... Üstelik bu karanlığın yayılmaya başladığı mekan da aydınlığın mekanı olan İstanbul; çünkü artık İstanbul olmuş taşra...Ve giderek taşralaşan İstanbul'a, başkaldıran taşradan atılan taşlarla, kim bilir ve de umalım ki değişir bir şeyler, yeniden koşarız aydınlığa büyük bir aşkla ?...▲

İstanbul, 13 Eylül 2012

Ay ZAMANı

Bir küstüm çiçeğidir, ergenliğe soyunmamış yalnızlıklar;
Hem herkes, hem her şey olmaya hazır,

hem hiç bir şey olmamaya kararlı,

Öyle kırılğan dururlar.

Savrulan sarışın yapraklar gibiyken hayat
Her ay büyür, her ay tutulur onlar.

Büyür üstlerinde gece,
Bir Kaş mavisine kadar korkunç ve güzel gökyüzü,
Dünyanın çatısına gerili delik değişik bir örtü,
Uzar, uzar, uzar...

Şimdi, en ağır zamanında ömrün

Sıyrılr yatağından,

ki gün görmemiş karanlığıdır,

Çıplak bir mavi kadın,

sanki hiç sevilmemiş,

Portakal çiçeği toplar:

Güz geçer ömründen, teninde kokusu var,
Gözleri bir insan sıcaklığı özler.

Biterse ses,

Ay boşalır yuvasından dökülür suya,

Tek bir keman çalmaz,

Mum söner, söner aydınlık,

Dağılır dört bir yana iç kanatıcı bir kırılğanlık;

Ay yanar, su yaralar...

Ölür gece,

Sevdam kanar.

Şenol Yazıcı

(Ay Zamanı, Şiir, 2006, sayfa.

HÜSEYİN LİKOS'la

Söyleşi:

SANAT ve SANATÇI

Nuray Salman

1964 yılında Sakarya'da doğan sanatçı orta öğreniminin ardından "Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı" Opera bölümünde eğitimine devam etti. Saadet İkesus Altan'ın şan sınıfından çalışmalarını sürdüren sanatçı, henüz öğrencilik yıllarında iken, kariyerinin ilk adımını, A. Adnan Saygun'un "Kerem ile Aslı" operasında "aşık", Ferit Tüzün'ün "Midas'ın Kulakları" operası "Pan" ve R. Wagner "Uçan Hollandalı" operası "Steuermann" ile attı. Konservatuar eğitimini başarı ile tamamladıktan sonra İstanbul Devlet Operasında solist kadrosu olarak kariyerini sürdüren sanatçının, günümüze dek başarı ile sergilediği performansların bazıları:

W.A. Mozart - Don Giovanni operası "Don Ottavio", Saraydan Kız Kaçırma operası "Belmonte"-Sihirli Flüt "Tamino" ve "Requiem", Francesco Cilea - Adriana Lacouvreur "Maurizio", G. Verdi - Rigoletto "Duke"- Un Ballo Maschera "Ricardo" - La Traviata "Alfredo", G.Rossini- Il Turco In Italia "Narciso", G. Puccini - Madame Butterfly "F.P.Pinkerton", Manon Lescaut "Renato Des Grieux", Leos Janacek-Jenufa "Laca Klemen" Verdi - Macbet -"Macduf", Verdi - Aida "Radames", Jacques Offenbach - Les Contest d'hoffmann - "hoffmann" R. Leoncavallo- Pagliacci "Canio", Okan Demiriş- 4.Murat, Selman Ada-Mavi Nokta, A. Adnan Saygun - Yunus Emre Orotoryosu, Serdar Yalçın - Folklorama, ayrıca "Avrupa Birliği" kapsamında, Belçika Türk Büyükelçiliği'nde konserlerin yanı sıra radyo ve televizyon, diplomatik konserleri sürdürmektedir.

Çocukken tanıdığım Hüseyin Likos ile Türkiye'nin en büyük üç tenorundan biri olan Hüseyin Likos aynı, hala enerjik ve pozitif.

Yıllar önce birlikte okumuştuk, çocukluk arkadaşımı Hüseyin Likos. maviADA adına bir söyleşi yapmak için buluştuk. Sanki dün ayrılmıştık birbirimizden, unutulmanın keyfini yaşadık. Çok iyi anlaşırdık, aynı sırada otururduk... 15 li yaşlarımızda başlayan arkadaşlığımız lise bitince ara vermişti. Zaman zaman iletişim olmuşsa da birbirimizden çok haberli değildik. Ne çok anlatacağımız birikmiş, onca yılda. Ne çok şey yapmıştık. Güldük, hüzünlendik... Ona maviADA kültür ve sanat dergisinden söz ettim, dosya konumuzu anlattım.

Nuray Salman: Öncelikle sizi okurlarımıza tanıtalım.

Hüseyin Likos: İstanbul Devlet Opera ve Balesi'nde solist sanatçı olarak çalışmaktayım. 1990'dan beri İstanbul Operası'nda görevimi sürdürüyorum.

Nuray Salman: Taşrada yetiştin ve bu günlere geldin. Sanatı seçtiğine göre, iyi bir örneksin taşrada sanata verilen değer ne ölçüde, sen neler yaptın bu konuda? Anlatacakların gençlerimize örnek olur diye düşünüyorum. Hatırlıyor musun derslerde, hep son dakikalarda öğretmenler sana şarkı söyletirdi, okulumuz da en güzel sese sahip sen vardın ve özellikle Zeki Müren den söyledin ve hala söylüyorsun. Bunların etkisi var mı seçiminde?

Taşrada sanata önem vermek diye bir kavram yok. Genel anlamda Türkiye’de sanata verilen değer zaten biliniyor (!) Bu gerçekle, benim taşradan çıkmam ya da İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerden gelme olmam bir şeyi değiştirmeyecektir. Burada kişisel çaba ve istek söz konusudur. O günün koşullarında; geleceği plânlamak, okumak, sanata başka yönden bakmak, kendini aşmak, sanatta önemli bir yere gelmek, dünya ölçeğinde sanat yapmak geldiğin yerden öte kim olduğun ve ne yapmak istediğinle ilgilidir. Öğretmenin, sesi güzel, Hüseyin şarkı söylesin, cümlesinden daha geniş düşündüğümüzde, sesi güzel konumundan çıkıp sanatların en mükemmeli, opera sanatını bugün gerçekleştirmek bileşkesini kitlelerin anlaması gerekmektedir. Geleceği plânlamak, çok büyük bir hayal gücü gerektirir. Mustafa Kemal Atatük Selanik’te küçük bir çocukken Türkiye’yi kuracağını mutlaka belleğinden geçirmiştir. Türkü ve Türk müziği söyleyip dünyanın en muhteşem sanatını yapma hayalim bende de çocukluk yaşlarımda oluştu.

Nuray Salman: Operayı seçmek hayatını nasıl etkiledi, beklentilerin neydi ve karşılığını aldığını düşünüyor musun?

Hüseyin Likos: Operayı seçmek benim hayatımı çok güzel yönde etkiledi. Operayı seçerken en büyük beklentim ülkemize operayı tanıtmak ve ülke çapında bu sanat türünü yaymak, bir de tabi ki en iyi opera sanatçısı unvanını almaktı.

Nuray Salman: Ülkemizde opera sanatçısı olmak ile yurtdışında opera sanatçısı olmak nasıl?

Hüseyin Likos: Tabi ki çok farklı. Avrupa ülkelerinde yaptığım temsillerden ve konserlerden yola çıkarak şunu diyebilirim ki ülkemizde sanatçıya verilen değer oralara kıyasla çok daha az.

Nuray Salman:Türk toplumunun bu sanat dalına bakış açısı ile Dünyada opera ve baleye bakış açısını nasıl değerlendiriyorsun ???

Hüseyin Likos: Soruların her başlığı çok uzun tartışılması gerekir fakat bu kısa söyleşide kısa değerlendirmeler yapmaktayız. Soruya gelince Türk toplumu, cumhuriyetle opera ve baleyle tanıştı, yani diğer ülkelerle kıyaslayınca bizler çok yeniyiz.

Nuray Salman: Yurtdışına oyun oynamaya gittiğinizde nasıl tepkiler alıyorsunuz?

Hüseyin Likos: Çok olumlu tepkiler alıyoruz. Türkiye’de opera sanatının bu kadar ileri seviyede yapıldığını gördüklerinde tabi ki de şaşırıyorlar.

Nuray Salman: Opera hayatının neresinde? Senin için önceliklerin başında mı geliyor? Çünkü hayatının her evresinde sahnede olmak için bedenen ve zihnen çalışıyorsun.

Hüseyin Likos: Opera her yaş evremde hayatımın merkezinde olmuştur ve ileride de olacaktır. Opera sanatçısı olmak ismen sadece bir unvan aslında, benim sadece sahnede değil gerçek hayatta da rollerim var. Ben hayat sahnesinde ayrıca bir baba ve bir eşim.

Nuray Salman: Dünyanın en ağır ve en stresli işini yapıyorsun, benim 15 yaşında tanıdığım Hüseyin Likos ile Türkiye’nin en büyük üç tenorundan biri olan Hüseyin Likos aynı, hala enerjik ve pozitif... Bunu nasıl başarıyorsun?

Hüseyin Likos:15 yaşında tanışmıştık... Ne kadar cıvıl cıvıl, ıslıl ıslıl çocuklardık. Hayallerimizin peşinden koşmasaydık nerelerde olurduk bilemiyorum. Neşemi, arzularımı, hayallerimi ilk günkü şevk ve istekle hala ayakta tutmaya çalışıyorum çünkü beni yapan şeyler bunlar. Bu sebeple de aynaya baktığımda hala taşradan çıkmış hayalci çocuk Hüseyin’i görüyorum.

Nuray Salman: Seni görmek, sohbet etmek beni çok mutlu etti, söyleşimiz için teşekkür ederim.

Hüseyin Likos: Aynı mutluluk benim için de geçerli. Buna neden olan derginiz maviADA’ya da buradan binlerce teşekkür.

Sevcan Akıncı

TAŞRADA YAZAR OLMAK

Benim coğrafyamda ufuklar da yakındır, enginler de... Hayal kurmanıza izin vermez. Burası taşradır, akşam erken iner, erken büyür uykular, erkeninden uyanır, yavaş yaşar ve doğduğunuz koşullardan daha öte bir statüye kolayına eremeden ölürsünüz. Salt siz değil çoğu kez yedi kuşak sülâle... Atası Osmanlı beyliğinde nalbant olup hala nalbant olan çok insan vardır. Bu kural elbet ender de olsa geçmez, yörenin yavaş işleyen saatine ve ihtiyaçlarına göre bir ticarî işe soyunup başaran da çıkar, ender olarak. Onların da çoğu kısa sürede büyük şehirlerden birine kapağı atar. Bu yönüyle baktığınızda herhâlde artık taşralı da sayılmazlar.

Burada bir şey olmak mı, hele sanatçı olmak... Güldürmeyin...

Çoktandır kendim yazıp kendim okuyordum. Sonunda bir çalışmamla, bir yere(?) başvurmuştum. Hakkımda bir bilgileri yoktu, kadın olarak başvurumama rağmen, yazılarımı da okuyunca, erkek olduğumu takma adla yazdığımı düşünmüşler. Özellikle aşkı tanımlama konusunda bakış açım erkeksiymiş, neyse...

Nasıl olduysa beni görüşmeye çağırdılar. Kolay olmayacaktı gitmem, izin, masraf... ama tesadüf aynı gün farklı saatte hipodromda yarışmalarımız vardı, iyi denk geldi, masraftan kurtuldum diye düşündüm, gittim. Bir otele yerleştim.

Gece otel odasında uyuyamadım, heyecandan değil. Garip bir bayanla odamı paylaşmak zorunda kaldım, yalnız kalacak yer bulamamıştım, olan yerler de keseme uymamıştı, başa gelen çekilir dedim, artık...

Kadının yanında bir torba bira vardı. İçiyor, bitince kutyu kıvrıp karşıdaki aynaya atıyor ve durmaksızın, "Ah Ömer, yaktın beni..." diye inliyordu. Halimi anlıyorsunuz, dehşet içinde izliyordum. İlerleyen saatlerde, cinsel hayatının her türlü boyutuna kadar uzandı. Anlatmakla yetinmiyordu. Soru sorup cevap bekliyordu, yanıt alamadığında sık sık uyuma, diyerek ikazda bulunuyordu.

Hava aydınlandı ve o hala anlatıyordu. O kadar kötüydüm ki bunalımı atlarmaya çalışana oda arkadaşım, bu Allah'ın bana verdiği en büyük ceza gibi gelmişti. Belli ki Allah hem yarış hem öykülerim hakkında iyi düşünmüyordu.

Banyoda, aynadan yansıyan kırmızı bir fonda yeşil ve baygın bakışlarımdan ürktüm.

Yetmiyormuş gibi hipodroma vardığımda ansızın bir yağmur indirdi. Kötü bir gün geçiriyordum.

Üzerimdeki avcı tipi kalın kaban, kaba saba pantolon, asker botu ve siyah bir bereyle ilerleyen saatlerde ben, acemi bir heykeltıraş elinden çıkmış bir esere benzedim: Çamur deryasında yuvarlanmış bir ayıcık.

O halimle otele gittiğimde, görüşmem, yarım saatten az bir zaman kalmıştı. Eyvah, nasıl yapacaktım? Güçlülük randevu aldığım yayın evine geç kalmak herhalde hiç şık olmayaçaktı, ama bu halde de gidemezdim ya. Yetişebilmek umuduyla resepsiyondan eşyalarımın hala durduğu odanın anahtarını istediğimde, "Geç kaldınız, eşyanızı alsanız iyi olur, odayı sattık," yanıtını aldım. Rica ettim, on dakika, üstümü değişsem... yok, kabul etmediler. Çaresiz o halimle bir taksiye atladım ve gösterişli bir binaya gittim.

Yanıma katılan bir görevliyle uzun koridoru adımladım. Girdiğimiz bir kapının ardında, kocaman bir salonda bir sürü şık giyimli bay ve bayan vardı. Açık büfeden bir şeyler atıştırırken kendi aralarında sohbet ediyorlardı. Beni o salona götüren görevli hakkımdaki her şeyi öğrenebilmek için bir tek silâhını çıkarmadığı kalmıştı, ama kimlik bilgilerim ben olduğumu doğruluyordu. Gene de gönülsüzce beni içeri bırakıp gitti.

Salona girdiğimde, bir anda herkesin bakışları bana döndü. Nerdeyse fisiltı sayılabilecek bana çok çirkin gelen bir sesle: "O yazıları yazan benim, hipodromdan geliyorum da..." dedim.

Duydular herhâlde. Beni inceleyen bakışları hiç unutamam; bir hüsrân, bir alay, bir küçümseme... Çok havalı bir hanım efendi: "Bu mu? Onları yazamaz..." dedi.

Hiç hoşlanmadım, bu topuklu ayakkabılarıyla ancak benim boyuma gelen, saçları zaten takma ve botokslu yüzü berbat kadından. Ağzımı açıp, "Sen de kimsin? Haddine mi? Sana dokunmaktan tiksiniyim, neme lâzım, her an bir yanın patlar, sonra bir de estetik masrafını istersin..." diyecektim ya bereket bu buluşmayı düzenleyen bey, müdahale etti: "O benim yazarım. Tavsiyem onu kızdırmayın, dili çok sivridir." dedi.

Bir bey bana soru yöneltti, herhalde halimi de görüp: "Hanım efendi, bu gün ilimizde hava durumu ne?"

"Siyasi havalarla aynı ve sizin havanızı da dikkate alacak olursak, parçalandı bulutlarım..." diye cevapladım... Beni davet eden bey koluma girip, uzaklaştırdı...

Bir ay sonra rövanşa gittiğimde, beni yine tanımadılar. Hem nasıl havalı durdum bir bilerseniz, hepsine tepeden baktım, giydiğim topuklu ayakkabılarımla bir seksene ulaştırdığım boyum bunu kolaylıkla başarmama yetti.

Gene de yazar olamadan taşrama döndüm.

Sermin Ergöl

YERÇEKİMİ

bin yaşında bir ağacın yeşil yaprakları bir annenin elleri gibi şefkatle titrer, gölgesine çeker sizi, sığırırsınız, o gölge ne caziptir ve nasıl da baştan çıkarıcıdır... bin yılın yaşanmışlıklarıyla sapasağlam yaşlı bir gövde ve tepesinde henüz çocuk yapraklar.

yaşlıym dediysen, yaşlıym ben!
yaşımdan memnuniyetim de yaşadığım her acının ve yanlıgıların beni kundaklayıp tekrar tekrar büyütmüş olmasıdır.

yaşını almak, büyümek, kocaman olmak, kendine bir çok ad takmak gibi bir şey... bir de ölüme doğru yapılan özenli, ağır, engellenemez bir yolculuk.uzaktan nasıl görünüyor dersiniz, hepimiz yaşlı birer çocuğuz, şımarık, bilmiş ve ukala. ne çekici!

hadi, biri durdursun büyümemi.
imkansız!

yüreği kocaman oluyor insanın, duyguları sığmayacak kadar büyüyor, o kadar büyük oluyorsun ki, büyük lafların oluyor büyük hayallerin oluyor büyük seviyorsun sevdin mi, büyük inanıyorsun... aklında büyüyor tabi, aklın büyük olunca kocaman sevince kocaman hayallerini düşününce ne büyük yanıldığını görünce o büyük aklınla küçücük bir adaya yolum düşse diyorsun, bir maviADA'ya... o küçük maviADA'da da kocaman bir okyanusu seyrederken kocaman bir gülümsemeye ölsem diyorsun.

hadi, biri sustursun beni.
imkansız!

Büyüdükçe, büyük harflerle bağıırıyorsun, öfken de büyük oluyor, sevincin de.

büyüdükçe sözcüklerin büyüyor, gözlerin büyüyor, aslında her şeyi daha net görüyorsun, örneğin yaşlanmanın aslında ölüme gitmek için bir yolculuk olduğunu biliyorsun, işte o zaman "iz"lerin olsun istiyorsun... bir şiir bırakmak gibi, bir öykü bırakmak, unutulmaz bir aşk !...bir resim yapmak, bir ağaç dikmek gibi, o ağaca bir not bırakmak gibi...

sonra yaşlanmakta olan "sana" bakıyorsun, hani şu yer çekimi dedikleri gözüne gözüne giriyor, sarkan yanaklar, kollar, sarkan memeler, seni sarıp sarmalamaktan yorulmuş deri... ha işte tam burada hani kocaman olmuştu ya aklın, işte o aklın diyor ki yer çekimi bu, yer seni kendine çekiyor, ağır ağır...

hadi, biri durdursun yerçekimini.
imkansız!

Bunu bilecek kadar aklın kocaman olmuştu ya, işte o zaman diyorsun ki, ben bin yaşında bir ağaç olmaya gidiyorum...

gün gelir yolcunun biri, bedenime bir not düşer belki...

Fatma Koku

YALNIZLIĞI KURCALAMAK

Yalnızlığı kurcalamak yerine onunla dost olmayı öğrenmeliydi insanlar. Şu dünyaya açılan tek pencereden dışarı bakmaya korkanlara pencerenin iki kanadından tutup sonsuzluğu ardına kadar açmak isterdim. Korkmadan bakın ey insanlar !! Sonsuzluk korkulacak bir karanlık değildir. Gün ve gece sonsuzluğu renkleriyle boyarlar. Gözlerinizin ruhunuza aracı olduğunu unutmayın.

Yalnızlığı hiç yalnız bırakmamıştı insanlar. Adı yalnız olmasına rağmen kendi başına kalamamıştı. İnsanlar bile fark edememişlerdi yalnızlığın onlara sunulmuş bir dostluk olduğunu. Yıldızlara geceye sessizliğe dalgalara gözyaşlarına hatta ölüme bile yalnızlığı arkadaş etmişlerdi. En iyi dostlarıydı aslında.

Kim bilir belki de ab-ı hayattan içmişti yalnızlık.

Ah Pera. İsmi bile silip attık lügatimizden. Ne senin isminden ne de sokaklarındaki rugan pabuçların ayak seslerinden eser kaldı. Yaşamın seninle olan bölümüne geç kaldım.

Seviyorum bu kenti ben her şeye rağmen. Bir anafor gibi çekiyor içine insanı. Her şeye rağmen de yalnızlık gizli. Kalabalığı sarmalayan da yalnızlık. Sokaklarında homelesslarının yalnızlığıyla benim yalnızlığım arasındaki farka rağmen seviyorum.

Doğduğum kenti de severdim her şeye rağmen. Oradaki her şeye rağmen de acılar gizli. Kalabalığa sarılanda acılar. Ve o kentin içinde Pera saklı. Peranın yalnızlığında ise eski yaşanmışlıklar. Yakamozları boğazın sularıyla cilveleştirdiği o kenti sevmemek mümkün mü? Peri masallarının koynunda uyuyan insanların mağrur kentini..

Kutlu kayanın parçalanması mıydı aynı yerde sabit kalamayışımın nedeni? Ya aynı anda yeryüzünün birçok yerinde olma isteğim. Ya benden önce yaşanmışlıkların sadece kitapların sayfalarında ve insanların sözlerinde kalıp da evrenin boşluğunda kaybolmuş olması. İncitiyor içimi o kahrolasıya yalnızlığın masumiyeti.

Güneşin doğduğu yöne doğru uyanmadı insanlar. Ölürlerken de karanlığı dost edindiler. Sonsuzluksa keşfedilmeyi bekledi hep.

Eylül 2012,

AŞK

Arzu Salman

Uzun uzun düşündü, neydi aşk?

Gözleri denize dalmış, akli derinlerdeydi. Ne üzerinde uçuşan martıların çılgınlıklarını duyuyor, ne de sonbahar melteminin etkisiyle dalgalanan denizde oynuşan yakamozları ve ay ışığının suya yansıttığı aksiyel bütünleşmiş manzarayı görüyordu.

Uzaklardan gelen bir müzik sesi takıldı kulaklarına. Sonra diline dolandı o şarkı:

"İlıkça bir rüzgâr dokunuyor tenime

Yanımda sevgilim bu gece.. "

Uzaktan hoş bir müzik yayılıyor göklere Aşk söylüyor Akdeniz....Yaklaşık 3 yıl önceydi; Aynı şarkı, aynı sahil...

Büyülü bir aşkı onlarınkı, pek iyi ne olmuştu da büyü bozulmuştu... O hiç bitmez sandığı aşk nereye kaybolmuştu...

Bakışları derinlerde, zihni geçmişin muhasebesinde yaşamla ölüm arasında gidip geliyordu...

Yorgun bir ses yaklaştı yanına karanlıkta bir gölge gibi. O, o kadar derinlerdeydi ki ne yavaşça yanına sokulan gölgeyi gördü ne de o yorgun sesin selâmını duydu.

"Derinler tehlikelidir" dedi yanına izinsizce oturan yabancı. "Ama bazen tekrar yüzeyi görmek için dibe hızla vurmak gerekir, en dibe" diye ekledi gazete kâğıdına sarılmış ucuz şarabından bir yudum alarak.

O an sıyrıldı bakışları derinlerin karanlığından, başını çevirecek kadar bile gücü yoktu. Sadece sessizce

"Ya tekrar çıkmaya gücüm yoksa," diyebilirdi...

Sanki dudaklarından dökülecek kelimeleri bekliyordu gözpınarlarında biriken yaşlar... O ilk damladan sonra kapı açılmıştı, kısa zamanda sağanağa dönüştü yaşlar, hıçkırıklar eklendi peşine... Kalbinde kopan fırtına gözlerinden taşıyordu artık... Gök gürültüsüyle yarışıyordu hıçkırıkları...

Şarabından bir yudum daha aldı yabancı "Ağla," dedi, yorgun sesiyle ağır ağır konuşuyordu. "Ağla ki içindeki zehir aksın, ağla ki gözyaşları temizlesin ruhunu. Her fırtınanın arkası güneştir. Her yağmurdan sonra gökkuşağı belirir bakmasını bilirsen. Ağla ki ruhunda kopan fırtına dinsin, güneşi doğsun gözlerinin..."

Ne kadar zaman ağlamıştı, ne zaman durmuştu gözlerinden akan yaşlar bilmiyordu... Ruhundaki fırtına mı dinmişti, gözyaşları mı bitmişti farkında değildi...

"Sevgi biter mi?" diye sordu ağlamaklı sesiyle burnunu çekeerek...

"Sevgi," dedi yabancı... "Sevgi nedir ki?"

Uzun zamandır kendisine karşı soğuk olduğunu hissediyordu büyük aşkının. İşinin yoğunluğuna, yorgunluğuna bağlıyordu bunu. Henüz kavga bile etmemişken nereden bilebilirdi ki aşkının bir anda karşısına geçip "Ben ayrılmak istiyorum, sevgim bitti, heyecanım kalmadı," diyeceğini. Hem de ikinci

evlilik yıldönümüne üç gün kala... Tek istediği şey ölmektir... Bunun için gelmişti bu sahile. Büyük aşkının başladığı yerde noktalayacaktı hayatını.

"Şimdi nerden çıktı bu yabancı," diye düşündü... Hafifçe başını çevirdi, yabancıların hırpani halini görünce ürktü önce, şarabından O'na da ikram eden yabancıların gözlerindeki hüznü görünce korkusu yakınlığa bıraktı yerini. Aynı acıyla yaralanmış iki insanın yakınlığına...

"Sevgi insanların beklentilerine göre değişen bencilce bir duygudur," diye devam etti yabancı... "Nedensiz sevgiler düşerken her birimiz, aslında içimizde hep beklentiler barındırmaz mı sevgilerimiz? Doğayı güneş pırıl pırıl parlarken, kuşlar cıvıldarken, güneşi doğarken ya da batarken, rüzgârı hafif bir meltem olup saçlarımızı okşarken severiz. Buz gibi bir kış günü mecbur kalmadıkça kim çıkmak ister doğanın koynuna? Ya da kim tepede cayır cayır yakan güneşi seyretmeyi sever? Saçlarını okşayan meltem kasırgaya dönse sevilir mi?"

Ağlamaktan kızarmış gözleri ve hıçkırıklarla kesilen sesiyle "Ben onsuz yaşayamam," dedi. "Hayata onsuz devam edemem."

Şarabından büyükçe bir yudum daha aldı yabancı, " İlk hisler hep aynıdır," dedi "Ama hayat güzel, hiç kimse için vazgeçilemeyecek kadar güzel."

"Pek iyi sen neden bu haldesin?" dedi hıçkırıklarına engel olmaya çalışarak. "Sen neden sevdin?" diye karşılık verdi yabancı.

"Neden sevmişti?" Hiç düşünmemişti bunu, seviyordu işte hepsi de. Yine daldı gözleri denizin karanlık sularına... Balyoz etkisi yapmıyordu bu soru beyninde... "Neden seviyorum?" diye düşünmeye başladı. İlk aklına gelen şey sevdiği adamın romantik olmasıydı. Sevgi dolu şiirlerini anımsadı dudaklarının kenarında belli belirsiz bir gülümsemeye. Akşamları eve gelirken getirdiği güllerin kokusunu ne kadar özlediğini fark etti. Ne kadar da güzeldi her şey... Önce şiirler bitmişti, sonra da güllerin arkası kesilmişti. Akşam kapıyı açtığı anda elini boş görünce hayal kırıklığına uğruyor ve bunu da fazlasıyla belli ediyordu. İki de kavgayı sevmezdi ama eskisi kadar mutlu da değillerdi. Bir şeyler eksiliyordu zaman içinde ve bu aralarında duvarlar örüyordu.

Birden panikledi, farkında olmadığı değişimin bilincine varmanın paniğiydi bu. Evet sevdiği adam beklentilerine karşılık vermemeye başlamıştı, "Pek iyi ya ben" diye geçirdi içinden, "ben de onun beklentileri dışında mı hareket etmeye başlamıştım."

Bu düşünce aklında ki soru işaretlerini çözmezse de savaşıma gücü vermişti O'na... Bittiğini sandıkları sevgiyi yeniden diriltecekti. Çünkü anlamıştı ki sevgi emektir, beklentilere cevap vermektir... Beklentilerinin karşılığını görmek sevgiyi de güçlendirirdi...

Ani bir hareketle kalktı, gitmeden "Çok teşekkür ederim," dedi yabancıya...

Yeni doğan günün ışıkları yeni başlangıçların müjdecisiydi biliyordu. İçinde yeşeren ümidi büyütme için evinin yolunu tuttu. ▲

KAYGAN İPEĞİ DÜŞÜNCENİN

**köpüklü zamanlardan
geçiyor gün
düşüş ve tükeniş
yazgım oluyor**

**üstümüzde
ışık oyunları
kapılarımızı kilitleyen
bin bir soru**

**gün kirlili
düşlerim bile kangren
umut
suların karnında**

**nehirler
benden hızlı
bütün denizler neden
cezir**

**sorular sarmalında
yüreğim buz
düşüncenin kaygan ipeğini
işliyor usum**

İhsan TOPÇU

**Akay Aktaş
AY VALLA BEN DE OKUMUŞUM**

Ayyy hooaaam ne de çok kitabınız varmış. Bütün paranızı kitaba vermişsiniz ayol. Yazık değil mi gençliğinize. Gözlerinizi... Aaa, köftehorun gözleri parlıyor. Mayısma öyle. Bak şincik bunları dedim diye hemen bana askıntı olmayasın haa. Ben öyle kolay tava gelmem, bilirsin. Her ne kadar sabıka kaydımızda birkaç hadise varsa da hepsi muhallebi çocuklarının kokozluğu. Karısından korkan nane mollalar yani. Yine de hüsn-ü hal varakamız helâlden temizdir.

Bak sonra duyduğuma göre çok kitap okuyanlara iyi gözle de bakılmıyordur. Ne bileyim ben, muhaliftir, rejimi filân tenkit eleştirisi yapıyor diye mahsusayi kalemin takibatına maruz kalabilirsin. Rejim dedim de aklıma geldi. Meselâ ben şahsen, hep rejim yaparım ve kimseye de bir zararım dokunmaz. Fakat sen rejim yaparsan marizlenirsin. Onun için dikkat kesilip saksıyı çalıştıracaksın.

Hacaaam sizde roman kitabı var mı? Çok mu? Ay ben de bir roman kitabı okumak istiyorum. Bana bir tane versene. Şöyle aşklı, acılı, soslu bir şey olsun haaa!. Yani oğlan kızı sevsin, kızın gözleri kör olsun. Oğlan ameliyat parası için hırsızlık yapsın. Şöyle doyasıya bir ağlayayım. Yoksa ben öyle ağır artistik şeylerden hoşlanmam anacığım. Şu kavanoz dipli dünyanın penceresinden şöyle bir bakacak kadar misafirlüğümüz vardır. O da öyle ıvır zıvır şeylerle güme gitmesin.

Hiii, hocam burada şiir de varmış. Ay bayıldım valla. Bilir misin hocam ben şiiri çok seviyorum. Küçükken ben bir kere şiir okumuştum. Çok sevmişim. Sakızın içinden çıkmıştı. Aklıma nakşettiğimden ezberimde hep. Bak okuyayım istersen:

Bahçelerde gül olur/Gül açınca yaz olur/Bana gül diyeni kalaylarım/Gülün ömrü az olur

Yaaa. Güzel değil mi? O gün bu gündür ben şiiri çok seviyorum ama bir türlü okuyamıyorum. Bir keresinde de yazdım ama salağın birisi benle alay edecek oldu. Fena benzettim adamı. İyi yaptım değil mi?

Ayyy hocam bana bir şiir okusana. Kendim mi şiirim. Ay çok hoşsun valla. Böyle alengirli usturuplu kelâmlarına hastayım. Yine de ayartamazsın beni. Ben her ne kadar dört yıl mektebe devam ettiysem de uyanık çıkıp tez elden kendi mektebimi kurdum. Ne mektebi olacak çoçum, HAYAT MEKTEBİ. Seni de beklerim şekerparem. Ne de olsa eski dostuz. Bana yangın ve kesik olduğunu biliyorum, onun için noksanlık istemem. Yine de senin için bir kolaylık yaparız. Yeter ki iyi tarafıma gelsin

Hadi bana eyvallah. Sen benim dediklerime kulak asma. Bi akşam yatsıya gel. Bizimki mi dedin... Ayol o sünepeyi adam yerine koyan kim? Sen meraklanma ben onu ketenpereye getiririm. Parlatırız da şöyle. Eski günleri yâd ederiz. İki fasılda muhabbet geçtik mi tamamdır. Takma sen kafana. Sana özel tarife uygularız. Meraklanma cicim. Ekstra talebimiz olmaz. Bu seferlik benden olur. İkramım yani. O zaman görürsün roman kitabımı güzel, hayat kitabı mı? ▲

Attılâ İlhan'ın Kültür-Edebiyat-Siyaset Bileşkesinin Öncü, Yurtsever, Aykırı, Onurlu, Yürekli Vicdanı Olduğuna İlişkindir

"o sözler ki sırasında/ çiçek açmış bir nar ağacıdır/ dağ ufkuna vuran deniz aydınlığı/ sırasında gizemli bıçaklar./ o sözler ki kalbimizin üstünde/ dolu bir tabanca gibi/ ölüp ölesiye taşırız/ o sözler ki bir kere çıkmıştır ağızımızdan/ uğruna asılırız."

Şair, delikanlılığından beri. Niye mi? 1948'de Nâzım Hikmet'e, "Duvar beni çok sevindirdi. Attılâ İlhan gayet soylu, özlü şair. Pek beğendim. Aşkolsun delikanlıya!" dedirtmiş. "Yüreğiniz rahat olsun dövüşenler var/ yarım kalan şarkınıza onlar devam edecek..." gibi dizeleriyle faşizme ve savaşa meydan okuyan bir delikanlının şiirleriyle dolu *Duvar* adlı şiir kitabıyla başlattığı şiirlik serüvenini ömrü boyunca sürdüren bir şair... Birçok şiirini kendi sesinden ya da şarkı ve türkü olarak dinlediğimiz, şiirimizin büyük ustalarından biri... Klasikleşen şiirleriyle ün kazanan, "gözlerin gözlerime değince/ felâketim olurdu ağızlarımdan" gibi daha onlarcasının belleğimize kazındığı unutulmaz aşk şiirleri ve "An gelir şimşek yalar/ masmavi dehşetiyle siyaset meydanını/ direkler çatırdar yalnızlıktan/ sehpa da pir sultan ölür..." "Bana bir şimşek çak/ yolumu aydınlatacak/ gazi'nin gözlerinden/ mavi bir şimşek/ kuva-yı millîye mavisini/ aynı emaneti taşımaktayım/ 'hürriyet ve istiklal benim karakterimdir/ çünkü hain sinsi ve korkak/ aynı düşmana karşı savaşılmaktayım..." gibi mücadele şiirleriyle şiirle siyaseti, aşkı, özgürlüğü, düşüncüyü bütünleştiren; Türk şiirinin damarını besleyen, çağdaş şiirimizin ustası bir büyük şairimiz... Tevfik Fikret'e, Mustafa Kemal'e uzanan bir damarı damara bağlayan şair...

Çağdaş edebiyatımızın usta bir romancısı olmasının yanı sıra, "Attılâ İlhan'ın Defteri" ve "Anılar ve Acılar" başlığı altında sunduğu *Gerçekçilik Savaşı, Faşizmin Ayak Sesleri, Ulusal Kültür Savaşı, Sosyalizm Asıl Şimdi, Hangi Sol Hangi Edebiyat, Hangi Küreselleşme, Ufkun Arkasını Görebilmek* gibi kitaplarıyla yaşamımızı sorgulayan, soru işaretlerini çoğaltan, soruları yanıtlayan, düşünce ufkumuzu genişleten bir aydın... Sorularıyla uyku kaçırtan, yorumlarıyla şaşırtan, yanıtlarıyla kışkırtan, sorguculuğuyla kızdıran, karşı çıkışıyla kendisini aforoz ettiren, kararlılığıyla alkışlatan yazılarıyla sürdürdüğü bir savaşımdır onun ömrü... Bu savaşımın ön cephesinde cesaretiyle, özgünlüğüyle, yaratıcılığıyla, beyninin derinliklerini kullanabilme becerisiyle, yurt sevgisiyle, bağımsızlıkçı kimliğiyle, dirençli kişiliğiyle gülümseyen örnek bir aydın, düşün adamı, yaşam ustası, kültür savaşımıcısı... Egemen düşünelere, egemen siyasetlere aykırı gelse de düşüncelerini sakınmadan önümüze koyan, ardı ardına sorular soran, "buyurun tartışın, bu konularda siz ne düşünüyorsunuz, ya da düşünüyor musunuz, düşünmüyorsanız düşünün" diye kışkırtan bir kalem... Baş merakı çağını, bu arada elbette ülkesinin durumunu anlamak olan, anlamakla yetinmeyip anladıklarını başkalarına da anlatmak isteğiyle dolu sorular ve

düşünceler üreten bir Doğu-Batı sentezcisi, Kemalist-sosyalist, edebiyatçı bir aydın...

Attılâ İlhan, aydın geleneğimizin en kararlı adlarından biri. Genç kuşaklar onun, sorup sorgulayan, ele aldığı konunun kişilerini, partilerini, gruplarını, olaylarını sağlam bir tarihsel yaklaşımla irdeleyen, bu konularla ilgili bütünlüklü saptamalarını, aydınlatıcı bilgilendirmelerini, düşündürten yorumlarını, kuşku götürmez bir gerçeklik duygusuyla aktaran yapıtlarını okumalı. Ülkesinin dününden getirdiği bugününün sorunlarıyla ilgilenen, bu sorunların üstesinden gelme sorumluluğuyla dolu olan, bunun gereklerini yerine getirmek için gereken bilince gereksinme duyan duyarlı insanlar, onun derin bir birikimin ürünü olan yapıtlarını okumak durumundadır. Ülkemizdeki siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel sorunların kaynağını araştıran, bu sorunların ancak ulusal bağımsızlık temelinde çözümlenebileceği düşüncesinden hareket eden yurtsever ve kararlı bir aydının okuyanları uyanmaya, bilgilendirmeye çalışan bu yapıtları, kültür dağarcığımızın klasikleşmiş yapıtları olarak yaşamımızı aydınlatıyor...

Güncel ve temel iki konuyla Mustafa Kemal Atatürk ve küreselleşmeyle ilgili iki kitabından alacağım düşüncelerle onun aydınlatıcılığını örnekleyeceğim.

"Mustafa Kemal'in içiçe üç büyük eylemi var: Emperyalizme karşı kurtuluş savaşı, padişaha karşı demokratik devrim, toplumun ümmet aşamasından 'millet' aşamasına dönüşümü..." ve "Kuva-yı Millîye'nin, aslında XX. Yüzyılın ilk 'Halk Kurtuluş Ordusu', Müdafaa-i Hukuk'un mazlum milletlerin hepsi için ilk kurtuluş öğretisi..." diyen Attılâ İlhan, "... bir sap kırmızı karanfil..." adlı kitabının "Kemalizm'le Sosyalizmin Bileşkesi" başlıklı bölümünde, Türkiye solunda yıllardır tartışılan Kemalizm-sosyalizm ilişkisi üzerine düşünceleri yer alıyor. Solda yıllardır tartışılan bir sorun olan "Kemalizm'le sosyalizm arasında aşılmaz duvar var mı?" konusuyla ilgili olan bu bölümde, sosyalizmin kendini bulabilmesi için Kemalizm'le arasındaki bağları koparması gerektiğini savlayan kimi "sol" düşünüşlerin karşısında Attılâ İlhan, Kemalizm'in sosyalizme aykırı bir ideoloji olmadığını söylüyor. Bellekleri tazeliyor, gizli kalmış bilgileri, satır aralarında gizlenen düşünceleri gün ışığına çıkararak tezini savunurken Türkiye sosyalizminin kısa tarihinden kesitler de sunuyor.

Örneğin "O Bir İnkılapçıydı..." yazısında, "Bir avuç Osmanlı münevveri" dediği, Hürriyet ve İtilaf Fırkası'ndan, daha sonra Sevr Anlaşmasını imzalayacak heyetten 'Filozof' Rıza Tevfik, Peyami Sabah başyazarı Ali Kemal, Alemdar gazetesi başyazarı Refii Cevat (Ulunay), Aydede dergisinden Refik Halit (Karay), ayrıca Ahmet Emin (Yalman), Cenap Şahabettin vs.nin "Mütarekenin dumanlı yıllarında, Dersaadet'te o devrin 'küreselleşmesinden' yana", yani "Ya Sait Molla'nın İngiliz Muhipleri Cemiyeti'ndendirler, ya da Amerikan Mandası'na taraftar!" olduklarını söyleyip ekliyor: "Hayret! O tarihte 'küre-

selleşme' meraklıları, anlaşılın çok daha açık ve net konuşuyorlarmış!"

Rıza Tevfik'in ihbar edip yakalattığı, polis müdüriyetinden Bekirağa Bölüğü'ne gönderilen yurtseverlerden Yeni Gün'ün başyazarı Yunus Nadi ise Kemalist'tir. İstanbul'un işgal edilmesinden sonra İngiliz Siyasi Polisinin Yeni Gün matbaasını bastığını, Yunus Nadi'nin Mim Mim grubunun yardımıyla Anadolu'ya geçtiğini söyleyen Attilâ İlhan, onun Mustafa Kemal'ce coşkuyla karşılandığını söyleyip yazısının ana düşüncesini beyinlere kazıyor: "O nesil, inkılap nesliydi, peki, inkılap nedir? Gazi'nin tarifi aynen şöyle: '... bu inkılap, kelimenin ilk bakışta ima ettiği ihtilal manasından başka, ondan daha geniş bir tahavvülü ifade etmektedir...' Hem ihtilal, hem ondan daha çok engin bir değişiklik! Günümüzün köşe dönme meraklısı politika esnafı, böyle bir radikalliği tahayyül bile edemez. Biz etmişizdir, çünkü o nesil inkılap nesliydi, bizse onun çocuğu, bir manadan inkılabın; onun içindir ki adımız Yunus Nadi'dir, Falih Rıfkı'dır, Yakup Kadri'dir, Ruşen Eşref'tir, Hamdullah Suphi'dir, Halide Edip'tir, Şevket Süreyya'dır, Nâzım Hikmet'tir, M. Zekeriya'dır, Sabiha Sertel'dir, Suat Derviş'tir. Onların, yani Müdafaa-i Hukuk'un gönlümüzde yücelttiğimiz anıtına bir sap kırmızı karanfil bırakıp nöbeti devralıyorum."

Sonra şunları söylüyor: "Kemalizm tarih sahnesine bir halk kurtuluş hareketi olarak çıkar; radikal jacoben Cumhuriyetçiliği sonradan, laikliği daha da arkadan gelecektir. Kim ki Kemalistliğini bu tarihi sacayağına oturtmaz, acaba ne kadar Kemalist'tir. Hele o antiemperyalist olmadan Atatürkçü geçinen sürüngen politikacı, hangi tarih mahkemesi önünde beraat edecektir, çok merak ederim."... "Türkiye'de kapsamlı demokratik sol, en kapsamlı sosyalist sola ancak bu platform üzerinde el uzatabilir; sosyalist sol dersiniz, Müdafaa-i Hukuk'la arasında o red ve inkâr edilemez 'göbek bağı' mutlaka hesaba katmalıdır. Evet, Kemalizm'le sosyalizm -hatta komünizm- bir ve aynı şey değildirler; Birisi ulusal demokratik bir devrimdi, öbürü uluslararası sosyalist bir devrim; ne var ki dikkati çeken, unutulmaması gereken acaba nedir? Her ikisinin de antiemperyalist olması mı? Hâlâ bileşke budur."

Bu düşünceler, özgün bir aydının tarihin süzgecinde denenmiş, damıtılmış ve özellikle bugünün gençleri için aydınlatıcı olacak düşüncelerdir Attilâ İlhan'ın Kurtuluş Savaşı yıllarından tek parti yönetimine, İkinci Dünya Savaşı yıllarına, 27 Mayıs'tan 12 Mart'a, 12 Eylül'den günümüze bağımsızlıkla, Kemalist ve sosyalist akımların günümüze yaklaşımıyla ilgili olan düşüncelerinin yer aldığı "...bir sap kırmızı karanfil...", ülkemizin bağımsızlığı insanlarına sunulmuş gerçek bir karanfildir. Merak ediyor musunuz bu karanfil ne renktir ve nasıl kokar?

"Küreselleşme/Globalleşme", azgın bir dalga olmuş, önüne ne geçerse alıyor içine götürüyor. Bir bela, bir tuzak... Ama öyle yıldızlanıp sunuluyor ki sanki insanlığı kurtaracak.

Attilâ İlhan, *Hangi Küreselleşme*'de, günümüz dünyasının bu can alıcı kavramına; insanlığın, ülkemizin gündeminin ilk sırasında yer alması gereken bu olguya tutuyor ışığını ve bir aydın duyarlılığıyla bu yıldızın arkasını göstermeye çalışıyor. Yıldızı kazıyor ve arkasından sırttan belayı, tuzağı gözler önüne seriyor. Bana, *Hangi Küreselleşme*'nin çağını anlamak isteyen herkes tarafından okunması gerektiğini ısrarla söyleten şu cümlelere bakın: "XX. Yüzyılda 'çağın anlamak' aslında liberal kapitalist sistem'in gezegeni tek başına yemek için her türlü çılgınlığa gözünü bile kırpmadan kalkışabileceğini anlamak demek! Bu tespit hakikatle küreselleşme kavramının, siyasi iktisat açısından ifade ettiği manayı da son derece berraklaştırıyor: 'küreselleşme' eşittir, o 'Sistem'in egemenliği- ne girmek!"

Tek insanın sorunlarının bile insanlığa dayatılan sistemin yarattığı sorunlardan kaynaklandığını gördüğümüz bu aydınlatmasıyla Attilâ İlhan, birikimini, bilincini ve duyarlılığını dünyanın ve ülkesinin gerçekliğine dikmiş ve bu gerçekliği sorgulayan bir aydın olarak sorumluluğunun ve bilincinin gerektirdiği bir görevi başarıyla yerine getirmiş oluyor. Kitapta, 1940'lı yıllardan beri bir sevda gibi sürdürdüğü savaşımın birikimiyle ve gücüyle bugünlere geliyor ve bu kötüye gidişin temelini iniyor, dünyadaki araştırmalardan örneklerle konuya dikkatimizi çekmeye çalışıyor. Yaşamımızın her anını, her alanını dolduran küreselleşmenin getirdiklerini-götürdüklerini yazılarında irdelerken önümüze konulan yanılısamacı yaşam biçimine dikkat çekiyor. İnsanları duyarlılığa, bilince, kendi geleceklerini ve yaşamlarını korumaya çağırıyor. Kitapta tüm dünyada tartışılan küreselleşmenin piyasa ekonomisinin yeni düzeni ve kumarhane ekonomisi olduğunu, sosyalizmin modasının geçmediğini, Türkiye'nin daha da yoksullaştığını, sistemin bekçi köpeği olan Dünya Bankası ve IMF reçetelerinin hiçbir ülkede işleri yoluna koymadığını, Avrupa'nın insan haklarındaki hassaslığının göstermelik olduğunu, şiddetin niçin artırıldığını, ABD'nin dünyanın egemeni olduğunu, petrolün önemini, "Zenginler Kulübü"ne niçin üye olamayacağımızı, "Gümrük Birliği"nin bir rüya değil bir kâbus olduğunu, ülkemiz için asıl kurtuluşun tam bağımsızlıkta olduğunu ama bizi "dahili ve harici bedhahlar"ın yönettiğini, sistemin amacının ulusallığı yok etmek olduğunu, küreselleşmenin Amerikanlaşmak olduğunu, freni patlamış bir tren olduğunu söylüyor, bunları dünya basınından örneklerle açıklıyor ve uyarıyor: "Küreselleşmeyi 'insanlığın önündeki yeni ufuklar' ya da 'toplumsal büyük bir gelişme' saymak için; insanın ya içinden pazarlıklı, gizli bir işbirlikçi; ya da hâşâ huzurdan salak olması lâzım!"

Biz çok şanslıyız ki Mustafa Kemal Atatürk'ün devrimini, Cumhuriyeti, 40 kuşağını, köy enstitülülerini, 68 kuşağını gördük. Şimdiki yaralı kuşaklara, kültür-edebiyat-siyaset bileşkesinin öncü, yurtsever, aykırı, onurlu, yürekli vicdanı Attilâ İlhan'dan selam var...▲

Frida Kahlo Bedia Süzğüntuna

Bir yaşam, onu hak ettiğiniz sürece var olur ve sizi var eder. Buna bir örnek Frida Kahlo'nun hayat hikâyesinde saklıdır.

Var olma çabasını resimleriyle ortaya çıkaran ve özel yaşamı, politik düşünceleriyle filmlere

ve kitaplara konu olan bu yirminci yüzyılın en popüler sürrealist ressamı; imgelerinin, duygu yoğunluğunun, fiziksel ve psikolojik acının en yalın açıklamasıyla tuvallerinde hayat bulur. Resimlerinde nesnelleşmiş bedenine, bedenine ait her organın acı dolu ama umutlu çılgılığı hissedilir. Duygularının bütünlüğünü bedeni ile sağlama mücadelesinin bir eseridir. Çektiği acılar mücadelesini besler. Kendisini sürrealist olarak değerlendirenlere "Ben sürrealist bir ressam değilim. Asla hayallerimi resimlemedim. Yalnızca kendi gerçeğimi resimledim" der.

Frida, 1907 yılında Mexico City'nin güneyindeki *Coyoacan*'da, Macar Yahudisi fotoğrafçı *Wilhelm Kahlo* ve Kızılderili asıllı *Matilde Calderon Gonzales*'in dört kızından üçüncüsü olarak dünyaya geldi. 6 Temmuz 1907 günü doğmuş olmasına rağmen, doğum tarihini, Meksika devrimi'nin gerçekleştiği 7 Temmuz 1910 günü olarak ilan etmiş, yaşamının modern Meksika'nın doğuşuyla başlamış olmasını istemiştir. Bu bile onun aykırılığını ve bu dünya üstünde yaşamının bilincine vardığını gösterir.

Frida Kahlo bunu 60 yıl kadar önce insan vücudundan yararlanıyor. Vücut parçalarını kullanıyor.

Resimlerinde kanlı doğum ve ölümler, fetüsler, cesetler, vücutlardan ayrı organlar vardı. Kahlo'nun bir başka belirgin özelliği de modern aşırı kültürel eğilimlerin çalışmalarının öncülüğünü yapması, zamanına göre hayli cesur bir yaklaşımla görünen ve görünmeyen arasındaki değişken sınır, olumluya doğru bir ilerleme için duyulan güçlü çekim, değişim, bedenin dış objelere ele geçirilmesi ve beden/zihin, dış/İç gibi geleneksel ayrımların parçalanması gibi konuları işlemesiydi.

Belki de bir söyleme göre, dışarısının, içeriği göstermesine izin veriyor, deriyi ortadan kaldırıp yaşamın içini dışına çeviriyordu. Asıl yaşamın başladığı noktayı sergiliyordu.

Tanrı bazen zar atmayı sever. Bu hayatın Tanrı tarafından belirlenmiş şansından başka bir şey değildir. Sonucu iyi ya da kötü olabilir.

Tanrı, Frida için ilk zararını altı yaşındayken attı. Geçirdiği çocuk felcinin sonucu olarak bir bacağı özürü kalan Frida'ya, "*Tahta Bacak Frida*" denmiştir. Bu özrüyle başetmesini bilen Frida, gençlik çağında, dönemin en iyi eğitimini veren *Ulusal Hazırlık Okulu*'nda okudu. Bu okul, onu sanat, edebiyat, felsefe gibi alanlara yönlendirdi. İlerde Meksika düşün yaşamının önemli isimleri olarak anılacak *Alejandro Gomez Arias*, *Jose Gomez Robleda*, *Alfonso Villa* okul arkadaşları oldu. Okulda, anarşist bir edebiyat grubuna dahil oldu; güçlü bir kişilik oluşturmaya başladı.

Ama Tanrı, onun için zararını bir kere attığında Frida on dokuz yaşındaydı. Okuldan eve dönerken bindiği otobüsün tramvayla çarpışması sonucu çok kişinin öldüğü kazada, trenin demir çubuklarından birisi Frida'nın sol kalçasından girip leğen kemiğinden çıkmıştı. Kazadan sonra tüm hayatı korseler, hastaneler ve doktorlar arasında geçecek; omurgası ve sağ bacağında dinmeyen bir acıyla yaşayacak, 32 kez ameliyat edildi.

KASIRGA

Sabahın ilk ışıkları...
yamacında tutuyor imgeleri...
yağmurla suya gıydiriyor...

... çıplak yaşamı...
şahlanıyor harlanan buğusu...
saklıyor avucuna...
dünyanın pis kokusunu...

...
nefesi soğutuyor göğü...
susuyor uzaklara...
yalnız!..
özü muğlak!..

...
bedeninde açan sokak çiçeği...
okşuyor yaralarını...
karanlığa dönüşüyor...
gizleyen örtüyle...

Bircan Çelik Gevrekçi

Kazadan bir ay sonra hastaneden çıkan Kahlo, ailesinin teşviki ile sıkıntı ve acıdan kaçmak için resim yapmaya başladı. Yatağının tavanındaki aynaya bakarak *oto-portreler* yaptı. İlk otoportresi, "*Kadife Elbiseli Otoportre*"dir.

1927 yılı sonunda yürümeye başlayan Kahlo, bu dönemde sanat ve politika çevreleri ile yakınlaşmaya başladı. Kübalı önder Julio Antonio Mella ve fotoğraf sanatçısı Tina Modotti ile tanışıp yakın arkadaş oldu. Birlikte, dönemin sanatçılarının davetlerine, sosyalistlerin tartışmalarına katılmaya başladılar. Kahlo, 1929'da Meksika Komünist Partisi'ne üye oldu.

Resim çizmeye devam eden Kahlo aynı dönemde arkadaşı Tina Modotti aracılığıyla *Meksikalı Michelangelo* olarak anılan ünlü ressam Diego Rivera ile tanıştı ve ona resimlerini gösterdi. Aralarında romantik bir ilişki doğan iki ressam, 21 Ağustos 1929'da evlendiler. Frida, Rivera'nın üçüncü eşi oldu. Evlilikleri, "*fil ile güvercinin evliliği-ne*" benzetildi.

Dönemin entelektüellerinden Alejandro Gomez Arias da, onun Diego'yla ilişkisini şöyle değerlendirir: "Bir ressam olarak Frida, Diego'ya hiçbir şey borçlu değildi, yani Diego hiçbir zaman onun hocası olmadı, asla bir resmini düzeltmedi demek istiyorum.

Hatta pek çok konuda tersi geçerliydi, çünkü Frida'nın fotoğraflarından ahlaksal ve sanatsal olarak güçlü bir otoritesi vardı."

Sanatçı, ikinci otoportresini evlendiği yıl yaptı (Eser, 2000 yılında bir Amerikalı koleksiyoner tarafından 5milyon USD'a satın alınmıştır). Aynı yıl Rivera'nın Komünist Parti'den ihraç edilmesi üzerine Frida Kahlo da partiden ayrıldı. 1930'da eşiyile beraber ABD'ye gitti ve 1933'te Rivera aldığı duvar resmi siparişlerini bitirinceye kadar eşiyile birlikte orada yaşadı. Evliliklerinden iki yıl sonra bir düşün fotoğraflarından yola çıkarak "*Frida ve Diego Rivera*" (1931) adlı tablosunu yaptı. San Fransisco Kadın Ressamlar Topluluğu yıllık sergisinde sergilenen bu eser, onun bir sergide yer alan ilk tablosu oldu.

Çiftin, fırtınalı bir evlilik yaşamları oldu. Sağlık sorunları nedeniyle bir çocuğunu aldırın ve ardarda iki düşük yapan Frida, eşinin sadakatsizlikleri nedeniyle 1939 yılında ondan ayrıldı ama 1 sene

sonra yeniden evlendiler ve Frida'nın çocukluğunu geçirdiği "Mavi Ev'e" yerleştiler.

Frida'nın da evlilikleri sırasında çeşitli erkeklerle ilişkileri olmuştur. Bunlarda birisi de Rus devriminin önde gelen isimlerinden Lev Troçki'dir. Troçki, Rivera'nın Meksika Cumhurbaşkanı'ndan aldığı özel izin ile 1937'de Meksika'ya gelmiş ve Frida'nın evine yerleşmişti. Aralarındaki ilişkiyi Troçki'nin eşinin farketmesi üzerine Frida, Troçki'den ayrılmıştır. Troçki'ye düzenlenen suikastın ardından suikastçı ressam Siqueiros'un arkadaşı olması nedeniyle sorgulanan Frida, bir süre Meksika'dan ayrılmayı uygun bulmuş; o sırada San Fransisco'da bulunan eski eşi Rivera'nın yanına gitmiş ve çift orada yeniden evlenmişlerdir.

Sık sık sağlığı bozulan Frida, dayanılmaz acılarla başa çıkamak için bütün gücüyle resim yapmış, yalnız ülkesinde değil, Amerika ve Fransa'da sergiler açmıştır. 1938'de New York'ta açtığı sergi ona büyük ün getirdi, 1939'daki Paris sergisi ile övgüler topladı.

1943'de *La Esmeralda* adlı yeni bir sanat okulunda öğretim üeliğine başlayan Frida, sağlık durumu kötüleşmesine rağmen ders vermeyi on yıl boyunca sürdürdü. Sağlık koşulları nedeniyle Mexico City'e gidemediğinden, derslerini evinde veriyordu. Öğrencilerine "Los Fridos" (Frida öğrencileri) denildi.

1948'de yeniden Meksika Komünist Partisi'ne katılmak için başvurdu ve başvurusu kabul edildi.

1950'de omurgasındaki sorunlar nedeniyle hastaneye kaldırıldı ve 9 ay hastanede kaldı. 1953 yılı Nisan ayında Mexico City'de bir kişisel sergi açtı; Temmuz ayında sağ bacağı kesildi.

Frida Kahlo, 13 Temmuz 1954'te, akciğer embolisi teşhisiyle son nefesini verdiği; arkasında bıraktığı son tablosu; *Yaşasın Yaşam* isimli bir natüremortu Cenazesi, ertesi gün yakıldı. Külleri, Mavi Ev'de muhafaza edilmektedir. Mavi Ev, 1955'te Rivera tarafından devlete başlanmıştır.07 Eylül 2012

Yüreğine Gurbet

*Kızlar Kalesi üstünde kaya kınası ellerin
Divitle yazarken titreyen cansız parmakların
Samankâğıdı kokusuna tutkulu
Hangi kitaptan düştü yüreğine gurbet?
Kolay mı sandın ekmek uçarken gelmeyi?*

*Bir ekmeğin bedeli nice ağır
Peşinde kır bayır dağılmış çocukluğun
Bir güvercin gelse de söylese kim nerede
Çömlöklere basılmış peynirleşmiş özlömler
Postacı girmeyen derelere telsiz gelse.*

*Bedeli yumurtayla ödenmiş resimlerin
Askerlikten kalma tespihin varsa sakla
Eski türküleri söyleyemiyorsan da unutma
Söyleme kimseye hasta olduğun iyiyim de
Eskiyi içine yeniye dışına giy bilinmesin
Çocuklar unutmadı dere mahalle yerinmesin.*

Rahim GÜRA

hayır

sen hayır dedikçe
dil'i çözüyor içimdeki utangaç çocuğun
bildiği tüm fıkraları anlatıyor
sen hayır dedikçe
alfabesini unutuyor Türkçem
pepe kuşlar tünüyor dilimin ucuna
sen hayır dedikçe
daha çok kitap okuyorum
sırrına ermek için aşkın
mahir avcılar gibi harf okyanusunda
hayır'larda hayır'lar arıyorum
ve oturup aşkın hayır haline çalışıyorum
sular seller gibi ezberliyorum
gramerini
sen hayır dedikçe
en güzel sözcüğün
hayır olduğunu düşünüyorum
oturup upuzun seviyorum hayır'daki a'yı

ve evet demenden korkuyorum...

Filiz Çelik Doğru

Funda Ayşegül Onur
TEKERLEK BACAKLI KIZ

Yıllardır ne zaman hatırlasam, kalbim parça parça oluyor. Belki, gerçekliği anlaşılamayacak bir öyküde, bir hayal ürünüymiş gibi anlatırsam rahatlayabilirim.

1984 yılıydı. O zamanlar Zonguldak'ın bir ilçesi olan Barın'ın İnkum beldesinde, teyzemlerin yazlığında tatil yapıyordum. Oradaki arkadaşlarımla arasında, omuzlarına dökülen dalgalı saçları, saydam kahverengi gözleri ve minicik burnuyla, aynı, gözleri kahverengi camdan olan bebeğim "Cesika"ya benzeyen bir kız vardı. O zamanlar benim de bildiğim bir adı olan "Cesika"nın bacakları üzerinden bir araba geçmişti.

İki buçuk yıl evvel geçirdiği bu kaza, kızcağızın yürümesini, koşabilmesini engellememiş, ama iki gürültücü şahit bırakmıştı; herkese durmadan "hey buraya bakın!" diye bağırarak, otomobil lastiklerinin helezonik izleriyle delik deşik iki bacak! Cesika'nın bacaklarına iki otomobil lastiğinin bütün desenleri olduğu gibi geçmişti!

Bu olay, ilçenin yerlisi olan Cesika'nın ailesini ne kadar perişan etmiş, arkadaşlarını nasıl üzmüştür, az çok tahmin edebiliyorum, benim anlayamadığım şey; anne babasının, evlatlarına aşılabilirdiği güç ve o küçük Karadenizli çocukların, arkadaşları için ördüğü şefkat duvarı... Orada bu küçük kızla alay eden, O'nu dışlayan hiçbir çocuk yoktu. Bu çocuklar, Cesika'ya kendini kötü hissettirecek abartılı bir acıma göstermemeyi nasıl da başarıyorlardı!

"- Bisiklet yarışında nasıl yendim Cesika!

-Dünün acısını çıkardın işte, umarım artık söylenip durmazsınız Aslı Hanım!

- Neyse, kıskançlıktan ağlamayı düşünüyorsan bu planını ertele, bizim çocuklara dondurmacıda buluşmak için söz vermiştik."

"- Elbisen çok yakışmış Cesika!

- Sağol Burak, annem dikti."

Korkunç bir kaza, hastanede geçirilen upuzun günler, yüzlerce acı, yüzlerce çığlık... Ve sonunda bir ameliyat, iki, beş, altı, yedi ameliyat ve iyileşme... Üstelik iyileşme sonrasında bile düzelmeyecek feci bir görünüm... Hangi felâket on yaşında kumral bir meleğin bacaklarının üzerinden geçen tekerleklerin kaybolmayan izleri kadar acı verici olabilir! Melekler ne kadar yumuşak ama güçlü oluyorlarmış!

Burnu istedikleri kadar küçük değil diye dert edip duran, çillerini makyajla kapatmaya çalışan pek çok küçükhanımın aksine Cesika hep etek giyerdi... Cesika hep etek giyerdi, çünkü on yaşında bile kendisiyle barışık, olgun ve özgüven sahibiydi.

O'nu tekrar gördüğümde hoş bir genç bayan olmuştu. Bir bankada çalışıyormuş, iki kızı varmış. İzler, görebildiğim kadarıyla; estetik cerrahî ile tam olarak yok edilemeyeceği de naylon çorabın altından ancak belli belirsiz fark edilecek kadar azaltılmış. Cesika ile iki yol arkadaşı gibi konuştuk.

Cesika beni okuyorsan; okurken acı çekmediğini, ne kadar güçlü olduğunu biliyorum. Ama sen yine de affet beni! Affet ki; neden sürekli etek giydiğini, bacaklarındaki o izleri neden saklamadığını, kendisini Mercedes mi yoksa BMW gibi mi hissettiğini ağlatana kadar sorduğum küçük kızın o saydam gözlerinden dökülen cam kırıkları artık ellerimi kanatmasın!▲

Cansu Us Yazıcı

AŞKA YOL(CU)LUK

Soğuk bir kış olayım
Yazın koynuna
Öleyim
Ölümü göreyim
Sessiz serzenişlerin
İşlemesin ruhuma

Kayıp bir isim olayım
Yırtılmış takvim yaprağında
Sokak sokak dolaşayım
Rüzgârın esin koynunda
Buluversin gözlerin
Kaçarken bir gülüşten
Aşkına ad olayım

Kirlenmiş ellerinde
Geçmiş kayıp çocuğun
Tertemiz sayfa olayım
Uçak yapsın ülkene
Sözlerine konayım

Yayla kokusu olayım
Penceresi düşlere açık
Uykularına dolayım

Sevgisi yüreğinde aç
Muhtaç her nefesine
Bebek gibi sesine
Yanık ninni olayım

Attığın her ilmeğin
Keskin sonu olayım
Bitiversin yol(cu)luğum
Kollarında kalayım

▲

Ayşe Kemer

Yalnızlık Treni

Kendinle baş başa ve biçare kalmaktır yalnızlığın tanımı kimilerine göre. Kimilerine göreyse o en kalabalık, iğne atsan düşmeyecek caddelerdedir asıl yalnızlık. Ama yapılan hiçbir yorum yalnızlığın açıklaması olamaz. Ben öğrendim yalnızlığın ne demek olduğunu. Trende...

Saat 03.30. Annem iteleyerek uyandırmaya çalışıyordu en huzurlu olduğum anda. Rüyamın en güzel noktasındaydım. Uyandığında o kadar gergindim ki keşke dedim keşke uyanmasaydım. Öyle mutluydum ki onlarla ve öyle huzur vericiydi ki misk kokuları. Cennet bahçesinde hissediyorum her uyuduğumda. Uyandığımdaysa Hades' le kol kola yaşam mücadelesi. Babamsa kahvaltı ediyordu ve yolda yememiz için birkaç sandviç hazırlıyordu; o kadar kötü kokuyordu ki o sandviçler, midem yükseliyordu yemedim yiyemedim. Yine o ağrı o şişkinlik hissi midemde ve özlemlerim vardı... Ardımda kalan insanlar vardı. Ben burada olmamalıydım ben, ben değilim. O sandviç ah ne çok şey anlatıyor. Kötülüğü, acıyı ve ıstırabı simgeliyordu o sabah bakakalmışım o iğrenç gözükten sandviçlere. Annem seslendi, oyalanıyorsun, geç kalıyoruz diye.

Bense sanki yola çıkacak olan ben değilmiş gibi yavaşça ama sert bir şekilde dizlerimi yere serdim çantamın önüne içine baktım ve yine o rüyalarındaki bebeği gördüm arkamda kalan o saf yüreğin gülümseyişiydi o. Ama öyle bir güç verdi ki.. İrkildim ve toparlandım arkada kalanlar için. Yavaş yavaş bir o kadar bikkın ve yorgun hazırladım çantamı ve ağır adımlarla anne ve babamın o telâşları içinde sıyrıldım aralarından ve banyoya girdim: Ayna vardı her zamanki yerinde, bakakaldım çökmüş avurtlarım, morarmış gözlerim ve kızaran göz beyazıma ve tabiki küçülen gözbebeklerime, ümidi her geçen gün azalan bakışlarıma. Sanırım çözümlü yoktu. Annem habire kapıyı zorluyor geç kaldıklarını söylüyordu tren gelmek üzereydi. Ama evimiz yakındı değil mi? Keşke dedim keşke uzak olsaydı da yürüseydim yürüseydim tek başıma; ayaklarım şişseydi ama bu acıyı çekmeseydim. Çıktım banyodan bir ruh gibi sakin, sessiz, sinik ve huzursuzdum tek kelime bile etmemiştim ne o sabah ne de son beş aydır. Sustum, susturdum, yittim yitirdim. Botlarımı giydim ayağa kalkarken o kadar zorlandım ki sanki ölüme beş kala bir çocuktum.

Annem elimdeki anahtarları çekti gözlerinin içine baktım. Neden anne diye haykırıyordu gözbebeklerim. O farkındaydı ama bakıyordu görmüyordu ya da görmezden geliyordu ıstırabımı, yasımı. Yardımcı olmuyordu hiç kimse herkes uzaktı; sanki hiç insan olmamış gibiydiler. Sonra annem her zamanki gibi önde babam arkada ve en arkada ben yola düştük. Yürüdük ve gelmişik işte tramvay geldi elimden geldiğince uzakta durdum ne kadar uzak olursam o kadar mutlu olacaktım.

İndik. İşte gardaydık. Trenler ardi ardına sıralanıp duruyordu ama bizim tren bir türlü gelmek bilmiyordu. Öyle yorgundum ki. Şefkate o kadar ihtiyacım vardı ki. Dizlerim kırıkta kalbim kırıkta gönlümse çoktan yok olmuştu. Tren görüldü; uzaktan ışıkları o kadar keskin ve acımasızdı ki sanki tren de

düşmandı bana. O da istemiyordu beni burada, içinde. Tren durdu herkes tıklım tıklım dolmaya başladı. Ezildim aralarında annem ve baba arkalarına bile bakmadan kendilerine yer bakmaya başlamışlardı bile ama ben hala dışarıdaydım. Öyle bir yel esti ki sert, vahşi ve bana yapayalnız olduğumu hissettirdi; nefesimi çektim, kalbimi tutarak ve trene bindim annem ve babamı zorlukla buldum ve yanlarına oturdum. Ben yokmuşum gibi davranıyorlardı. O iğrenç sandviçleri çıkarıp yemeye başladılar iştahla; bense Dünya'nın Yedi Harikası adlı kitabımı okumaya çalışıyordum ama pencereye vuran ağaç dalları ve yaprakları okutmuyordu bir türlü. Tren hızlandıkça kalp atışlarım daha bir yükseldi ve hızlandı boğazımda düğüm düğüm bir tükürük beni öldürmek için elinden geleni yapıyordu. Gözbebeklerimin suyu beni aşağılamak için akmaya çalışıyordu. Dışarıyı izledim küçük küçük kimsesiz görünen evlerin önünden hızla geçiyordu. Acaba o evin içindeki oyuncak bebek beni anımsadı mı diye düşündüm ve mırıldandım. Annem sandviçin birini elimde verdi ve yememi emretti biliyordum yiyemeyeceğimi ama yaşamak zorundaydım ardımdakiler, geçmişimdekiler için. Zorlukla ısırıldım ama yutamadım; anne şefkati ve baba sevgisi eksikti çünkü ama acılığı ve zalimliği fazla kaçmıştı. Zorla yiyordum kusacakken ayağa kalktım ve hava alacağımı söyledim. Çıktım vagonan.

Ağır ağır ilerlemeye başladım. İçim huzurla doldu nedeni açık değil mi? Dünya ne garip değil mi!? Zaman ne acımasız! Neden benim bu trende olan kişi ya da neden bu acılar benimle karşılaştı? Öyle dualar ettim ki ruhum özgürleşsin diye. Her bir vagonun önünden geçerken ne düşündüm anımsayamadım ama bugün çözüyorum tek tek şifresini her bir vagonun yani her bir hayatın.

Geçtiğim ilk vagona gördüğümü unutamiyorum yaşlı bir adam ve çocuk... Çocuk bir o kadar muhtaç ve kimsesiz gibi gözlerinin içine bakıyor adamın ve küçücük ellerini uzatıyor ve gülümsüyor. Ne acı değil mi?

Acı neresinde bu manzaranın öyle mi? Tam merkezinde

Durakladım bu manzaradan sonra ve ikinci vagondaydım karıkoca vardı el ele uyuyakalmışlar ama bir sevgi yansıması var vücutlarının her bir uzvunda. Ayakları bile yan yana denk gelmiş sevgilerinin bir simgesi gibi. Fark ettim ki; ruhlarıymış canlı olan bedenleri buz gibi.

Üçüncü vagonun önünde cama dokundum ve parmaklarımı bastırdım, düşündüm "neredeyim ben ?" dedi kendi kendime iç görü dünyama seslendim ama sadece seslendim cevap yoktu ki zaten cevap olsaydı orda olmayacaktım burada olacaktım şu anda. İçerde hiç kimse yoktu bomboştu.

Dördüncü aşamadayım. Son adım kendi vagonum; kendi dönencem; yine dönüp dolaşıyorum ama hep çıkmazdayım. Konuşmaya karar verdim heyecanlandım içeri girdim sustum sustum sonra hıçkırma hıçkırma bağırdım bağırdım bağırdım neden dedim neden bana bunu yaptınız dedim üzüldüm kırıldım çöktüm duymadılar tuttum onu kollarından annemi tuttum ve sarstım sarstım bunu yapmamalıydın dedim diz çöktüm ne olur gözyaşlarımı sil cevap ver ihtiyacım var dedim tek cevabı vardı gülümsedi ama bana değil döndü ve babama gülümsedi. Meğer ben de yokmuşum...29.05.2012▲

Fikret Görken
Küreselleştiremediklerimizden misiniz?

masanda şereflendirsinler kalkan izgaranın buğusunu, acemi-
lerin hürmeti
durma öğret onlara nasıl kaynak yaratılması gerektiğini
kuru ekmek yedirmek için
buğdayları ellerinden uç kuruşa alınan
köylülere.
Yeni nesiller yetiştirecek, mesela hortumlanırken çıkarmayacak
sesini
müteahhit firma ile dijital havuzdaki paralar,
cömert bağışları kabul edecek ama bunun için
kürsüde namusu ve şerefi üzerine de yemin edebilecek
nispi duruşlu bir çarkifelek,
amirlerine karşı huma kuşu gibi
ama halkına karşı bir bemol kalınlaştırarak mücavir alanda tok
sesini
azarlayacak
adli tabiplerde demir levhaları,
azarlayacak külde keteyi, avlularda kuyuları
azarlayacak unu, yağı, somunu, sabunu
azarlamayacak sadece termal gözlükleri
kızılötesi kameraları
yani yormayayım sizi kim ki ısıtmıyor alevli ordövr tabaklarında
siğilli gıdılarını
kim ki kırmıyor armut ağacından tedavüldeki oklavaların
zulmünü
ve kim ki Mardin zindanlarında Tahir'in taşları eriten gözlerinin
varisi değildir
bir onu azarlamayacak.
Bırak kapsama alanının dışında olsun yüzleri duvara
gömdürülenler
is kokulu voltalar atanlar
sapını onaran çiçekler
gelin ağlatma türküleri
akşam motorluları
amfizemli kalfalar
Dikişleri patlayan işçiler
ve üstlerine tutulan tabip aynaları
soğuk buhar üfleyenler ve çuval taş gibi ağır
zembereğin duracağı günün
işaretleyenler takvimini
küreselleş, küreselleşelim.
Durma topla fotojenik delikanlıları etrafında
uzun, upuzun, kibritlik kavak gibi uzun
kemikleri cömert delikanlıları
öğütlesinler hep doğru frekansta kalmamızı
cereyanlara tutsunlar kül tenekesi yüzlerimizi
yolma figürlerini klinik deneylerle kanıtlasınlar
kaydırsınlar içimizdeki enkazları toprağa doğru
ve uyanarak leopar desenli yataklarından oturtmayı öğretsinler
bunlar yokmuş gibi gündemin de tam ortasına
testis asimetrisini.
Bırakmalısın paslı tulumbaların ruhunda boşuşmayı artık
götürecekse büyük götür
basarak sandık toplayan çocukların başlarına yumurta topuklu

kundurularının ökçelerini
yap artık altın vuruşunu
gazda yap
suda yap
elektrik de yap
unda yap
soğanda yap
gübrede yap
ihalesinde yap oluk oluk akan kanın, dehşetle iste bunu
ama önce haklı göster bu dehşetle istediğini
ve hiç bekleme yapmadan çak hemen kuvvetlice ak alınlarına
kara imzayı
kaslarınla alarak gardını ve demir sayaçlar koyarak göğüsleri-
ne
saydır yürüyen bütün isyan hücrelerini
ne kadar umut varsa hepsini faturalandır
küreselleş, küreselleşelim.
Menü'de ne var? Menüde plastik tuzaklar var
üç dabulyu ebadında üç kıyım yılı, yani topu topu üç yüz dolar
maaşı
onbin dolarla kredilendirmek var
hortlatmak var rüyalarında bile temerrüt canavarını
gecenin üçlerinde kaldırmak var yataklarından
demli çaylar içirtmek var
haciz var, klozet kapaklarını bile yeddiemine göndermek var
isimlerini mübaşirlere bağirtmek var, hapislere tıkmak var
sonra da bileylemeden dilinde lafının usturasını
“çekmeselerdi paraları ne yapalım” demek var,
sorarım sana a benim festival kılıklı hovardam
kim susamış da türküye yüz beş numara sırma telli saza
kapamış kulağını
hangi aç a somun verilmiş de yememiş
hangi aç a onbin dolar kredi verilmiş de çekmek zorunda
kalmamış
sevsinler
ekmek tavası yalayan açlara ordövr tepsisi sunan iltimas
tuzaklarını senin
küreselleş, küreselleşelim.
Feci bir flütçünün dallı bir mekik çekmesi gibi diliyle
ileriye bakmak ve görmek, dinlemek bir gözlemevinin son
çağrısını
ilerideki hikayemiz de böylece başlasın şimdilik, Cenevre'deki
gözlemevi bildiriyor
dev gaz gezegenlerinin peşindeyiz
Suyulanı takımyıldızı çöktü, HD-82943 sabit yıldızına düştü
sıcaklık 2000 derece
vazgeçmiş değiliz yine de
bildiriyor Cenevre'deki gözlemevi
gökadalardan çelik mendiller sallayacağımız günler yakındır
birbirimize
toplayın bagajlarınızı
hazırlanın
tümüyle tükenmeden sera gazımızı
Cenevre'deki gözlemevi bildiriyor, kurumadan çalılar, buğur-
laşmadan buzullar
okyanuslarımız

yetişin son kapsül taksiye, bu Cenevre'deki gözlemevi'nin son çağrısıdır.
 yap artık altın vuruşunu
 gazda yap
 suda yap elektrik de yap
 unda yap soğanda yap
 gübre de yap
 ihalesinde yap oluk oluk akan kanın, dehşetle iste bunu
 ama önce haklı göster bu dehşetle istediğini
 ve hiç bekleme yapmadan çak hemen kuvvetlice ak alınlarına
 kara imzanı
 kaslarınla alarak gardını ve demir sayaçlar koyarak göğüsleri-
 ne saydır yürüyen bütün isyan hücrelerini
 ne kadar umut varsa hepsini faturalandır
 küreselleş, küreselleşelim.
 Menü'de ne var? Menüde plastik tuzaklar var
 üç dabulyu ebadında üç kıyım yılı, yani topu topu üç yüz dolar
 maaşı
 onbin dolarla kredilendirmek var
 hortlatmak var rüyalarında bile temerrüt canavarını
 gecenin üçlerinde kaldırmak var yataklarından
 demli çaylar içirtmek var
 haciz var, klozet kapaklarını bile yeddiemine göndermek var
 isimlerini mübaşirlere bağırtmak var, hapislere tıkmak var
 sonra da bileylemeden dilinde lafının usturasını
 "çekmeselerdi paraları ne yapalım" demek var,
 sorarım sana a benim festival kılıkli hovardam
 kim susamış da türküye yüz beş numara sırma telli saza
 kapamış kulağını
 hangi aç a somun verilmiş de yememiş
 hangi aç a onbin dolar kredi verilmiş de çekmek zorunda
 kalmamış
 sevsinler
 ekmek tavası yalayan açlara ordövr tepsisi sunan iltimas
 tuzaklarını senin
 küreselleş, küreselleşelim.
 Feci bir flütçünün dallı bir mekik çekmesi gibi diliyle
 ileriye bakmak ve görmek, dinlemek bir gözlemevinin son
 çağrısını
 ilerideki hikayemiz de böylece başlasın şimdilik, Cenevre'deki
 gözlemevi
 bildiriyor
 dev gaz gezegenlerinin peşindeyiz
 Suyulanı takımyıldızı çöktü, HD-82943 sabit yıldızına düştü
 sıcaklık 2000 derece
 vazgeçmiş değiliz yine debildiriyor Cenevre'deki gözlemevi
 gökadalardan çelik mendiller sallayacağımız günler yakındır
 birbirimize
 toplayın bagajlarınızı
 hazırlanın tümüyle tükenmeden sera gazımız
 Cenevre'deki gözlemevi bildiriyor, kurumadan çalılar, buğur-
 laşmadan buzullar okyanuslarımız
 Şimdilik ayakta yolcu alabiliyoruz
 üçüncü sınıf bile çok zor, koridor, kelepir, bir tanıdığın varsa git
 ona sor

biletler otuz milyon dolar
 zehirli kel vadilerinde uzayın, deney hamsteri olmayı kabul edenler
 ücretsiz yolculuk için gen kartlarıyla merkezimize başvurabilirler
 ayrıca bilet karşılığı uzay inşaatçıları aranmaktadır
 "kim bekleyecek üç yüz beş yüz yılı büyük çarpışma yakın-
 dır" diyenler
 alt lobunda evrenimizin
 kozmik kulelerden mahkumlarımızın kumaş renklerini gözlemek
 için
 dünyada kalabilirler, bu Cenevre'deki Gözlem'evinin son çağrısı-
 dır.
 Koloni sakinleriyiz ve hep düşüneceğiz neler oldu daha önce diye
 Colorado'lu, Johannesburg'lu,
 Edirne ve Bogato'lu koloni mutagları
 evrenin kızıl şalına takılmış çelik talaşlı balıklar gibi
 ağırlığımızla dövüleceğiz ve sallayacağız yine gürültülü sarkacımı-
 zın
 altın sırtını
 çarpışacağız yine pervaneler gibi kalburlanarak ateşlerin üzerinde
 ağır külçeli muhafızların ışın çomaklarıyla
 durma sen de katıl bu dijital istilaya
 sen de salla, savur bu kimya kargaşasında kozmik baltanı
 bir beyanat as klon embriyonların sinir bağlarına
 dostça, insanca, kardeşçe, halkça, ne varsa güneşin kaşmir
 paltosunda
 giremez de
 soket çoraplı, boru pantolonlu hiçbir çocuğun derisinin altına bir
 iyilik
 hissettiği her güzel şey bu çocuğun, hissettiği her şey bir
 mamüldür artık
 küreselleş, küreselleşelim.
 Bırak üçyüz beşyüz yıl sonrasını, yok edersen
 şimdi, hemen bulmalısın onları arama motorlarıyla
 çapraz sorgularda düzlemek için şimdiden beyinlerini
 antrax paniklerinle saldırmak için onlara, ezmek için Atlantik aşırı
 limitlerle
 satmak için benliklerini gözaltı pazarlarında
 bloke etmek, küreselleşmek için iflaslarıyla
 kemik unlarına batırmak için yine kanlı dişlerini
 uygar bir timsah yapmak için onları
 uygar bir timsah yapmak için onları
 uygar bir timsah yapmak için onları
 küreselleş, küreselleşelim.
 Küreselleşelim, sekiz milyon insan aç
 küreselleşelim
 bulamasa da bir buçuk milyarımız
 kör kuyuların diplerinde içmek için bir tas su bile
 küreselleşelim daha dokuzunda
 ikiyüz elli milyon çocuğumuz bile çırak
 Küreselleşelim yedi milyar insan,
 palazlanması için,
 sadece ikiyüz çokuluslu şirketin
 çelik kasalarını
 daha da daha da
 daha da şişirmek için
 KÜRESELLEŞ, KÜRESELLEŞELİM.

Mert Durmazer
Ve Beyaz Atlı Prens Öldürüldü

Ne sevgiliydik biz, ne dost, ne de herhangi bir şey,
Herhangi bir şey olmaktan memnun olan her bir şeydik.
Daha çok bir yolduk birbirimize
Ya da o yol üzerindeki öylesine birer bank.
Birbirimize oturur ya da birbirimize yürürdük,
Bunu sorun etmez, birbirimizle yürürdük.

Sıradandık,
Sıradanlaştıkça sıradandık,
Bir sigarayı birlikte bitirmek keyifliydi örneğin bizim için,
Bir sigarayı aynı ağızdan bitirmek daha da keyifliydi,
En keyiflisi de bir sigarayı bitirmeye çalışırken sevişmeye
dalmak,
Daldığımız yerde boğulana kadar çırpınmaktı.

Öldüğümüz yerden birlikte doğmak her seferinde yeni bir
cennete,
Yeniden ve yeniden tıpkı Adem ve Havva gibi,
Hadi kadın, çıldırma beni, ne ben Adem'im ne sen Havva,
Ne de nefes aldığımız yer bir cennet,
Nefeslerimizin kirlendiği bir dünya bizim için bir cennet.
Cennet sensin, ben cehennem,
Ateşim yakar senin güzelliğini,
Korkma, çirkin olsan da seveceğim seni,
Güzel görmesini bilenler hak eder bu dünyada ancak sevmeyi,
Ya da tam tersi,
Dert etme.

O ateşi tutan ellerin beni bir Mecusi'ye çevirebilir,
Kendimi teslim ederim ellerine ve ellerindeki ateşe,
Sahi söylesene, bu cigara böyle yanmayı nereden öğrendi?

Karanlıkta kalmak beceri ister,
Oysa bir kibrit yeter aydınlanmaya.
Müşfik ellerin, ellerin benim, benim ellerim, ellerin,
Islak ellerin,
Sevgili.

-Tehlike alarmı, karşımızda annen,
Çaktırmayalım, sudan bir bahane,
Bir kilo pastırma kaç para Müjgan abla diye soruyorum şimdi,
Bilmiyor.
Dert etme diyorum,
Afrika'daki bir çocuk da bir kilo pastırmanın ne kadar ağır
olduğunu bilmiyor.-

Kan.
Bir insanı öldürmek için kurşun gerekmez demiştin,
Sözcüklerini kullanmayı öğrenmişsin.
Kâğıdına sar bedenimi,
Cigaralık sevgili.

Fikriye ABAY
Nurgül Odabaş ve "BEYAZ UZAY"

Yazabiliyorsan Orhan Veli gibi, ya da yaşayabiliyorsan Can
Yücel gibi... Kafa tutabiliyorsan Neyzen Teyfik gibi... Şiir o
zaman şiidir. Bunları yapamıyorsan boşunadır şiirle uğraş-
man. Boşunadır mısraları deli edip, kelimeleri ateşe vermen.

Nurgül Odabaş, Digital Film Academy- İstanbul'da burslu,
sinema eğitimi almış, iki kurmaca kısa filmi ve bir tane de kısa
belgesel filmi bulunan, 2012 yılında Apulia Film Commission ve
Avrupa Birliği'nin ortaklaşa düzenlediği senaryo atölyesine
yazdığı senaryo ile katılmaya hak kazanan ilk Türk senaristtir.

Nurgül Odabaş, çocukluğundan beri yazdığı şiirlerini Be-
yaz Uzay kitabında toplamış.

İlk şiiri hemen sarıyor okuyucuyu;

"Ağaçların kirpikleriyse kitaplar,

Gözyaşım olsun bu şiirler..."

Kısa, vurucu, anlamı okuyanda saklı aforizmalarla karşı-
laşıyorsunuz birden. Şiir okumanın adabıyla devam ederken;

Kapı kapalı

Muşamba soğuk

Göğüs ucumda bir karınca,

Dedikodunu yapıyor.

Pencere sır

Halı tozlu

Divanın ucunda oturan ben.

Sobanın alevleri dans ediyor tavanda.

Kaderimin karesi bu oda,

Şahitliğimi yapıyor.

Her gün aynı sıklıkta...

Şiirlerde göze çarpan en önemli şey, bir varoluş kaygı-
sından çok, varolana yapılan eleştiri. Şiir kendini, yazardan alıp
götürmüş ama yazara bir daha dönmek üzere. Artık şiir
firarda; ... Nurgül Odabaş'ın şiirlerinde göze çarpan ilk şey
gizemli ve örtülü bir erotizmin kokusu. Bu erotizmi bizi alıp
bilinçaltımızda sakladıklarımıza götürüyor. Yalnız olmadığımızı
ya da yalnızlığımızın sadece uygun kıyafeti giydiğini düşünüyö-
ruz. Oysa şiir ve şiirdeki erotizm çırılçıplak dolaşiyor beynimiz-
de.

Örtülüdür kelimeler ama aleni bir yalınlıkla anlamların
içinde. Bazen de alenen söylenenlerin içinde saklıdır yabancı
duyguların, naifliği şiirlerinde. Erotizmin tavan yaptığı, kelimele-
rin artık örtülerinden sıyrılıp çırılçıplak ortaya çıktığı şiirleri de
vardır ki; yalınlığının yanında garip sancıyla da kıvrandırır
okuyanı. Bazen de alenen söylenenlerin içinde saklıdır yabancı
duyguların esareti Nurgül Odabaş'ın şiirlerinde. Nurgül Odabaş,
şiiri şiirsellikten çıkartıp mutluluk boyamış kitabında.

Sahanda yumurta gibi gökyüzü

Bir parça ekme alıp elime

Banasım gelir güneşe!

Söyleyecek sözü olan, bu dünyada ben de varım diyen,
kocaman yüreğini dizelere döken Nurgül Odabaş'ın yeni şiir
kitabını bekliyoruz. Daha umutlu, daha mutlu, daha aydınlık bir
Beyaz Uzay'da şiirin uzayına akıp, tatlı tatlı gülümsemek, uzun
uzun düşünmek için okunmalı BEYAZ UZAY...

(Nurgül Odabaş, Beyaz Uzay, Bence Kitap Yayınları, 60

syf.)▲

Nail UYAR
Mehmet Genç ve Ninti

Şair ve yazar Mehmet Genç'in, NiNTi adlı dördüncü şiir kitabı (Ocak 2012'de) Kora Yayınları, İstanbul... tarafından şiir severlere sunuldu. Genç'in daha önce, "Yüreğimin Kanat Sesi," "Yüreğim Elinde Kalır" ve "Şiir Tanıktır Aşka," adlı şiir kitapları yayınlamıştı.

Ben, GENÇ'in NİNTİ ile Türk şiirinde önemli bir yer edindiğine inanandanımdır. Şair bu kitabındaki şiirlerini bir kuyumcu titizliğiyle çalışarak ortaya koymuş. Kitaptaki şiirlerinde fazlalık olarak değil bir dize, bir sözcük bile yoktur desem pek yalan söylemiş olmam. Tüm şiirlerini tek tek incelemedim; ama incelediğim birçok şiirinde ne bir eksiklik ne de bir fazlalık gördüm. Bu da onun şiir konusunda ne denli ustalaştığını, ne denli emek verdiğini gösteriyor.

Mehmet Genç, NİNTİ'nin kim olduğunu, aynı adlı şiirinin dip notunda açıklar: "Tevrat'tan asırlar önce; 'Yaşatan kadın' anlamındaki, Sümerlerde, ENKI'nin sağ kaburgasından yaratıldığı tezi, ilk kadın."

Günümüzde, birçok alanda olduğu gibi, aşkta da yozlaşma olmuştur. Kim ne derse desin, eski aşklar yok artık. Yalnız gençler değil, hemen her yaşta insan gömlek değiştirir gibi sevgili değiştiriyor. Şimdi en uzun aşklar bile bir yıl sürmüyor. Şair, bunun bilincinde olduğu için bakar görür aşklara artık ilgisiz kaldığını şu dizelerle anlatıyor: "Kör aşklar arıyorum şimdi / Dokunarak bakışmak için.

" Kalmaların Şiiri adlı şiirinin bir yerinde kültürün ve uygarlığın beşiği olan Anadolu'da insanlarımızın nasıl cahil bırakıldığını şu dizelerle dile getiriyor: "Yazıyı icat eden Anadolu toprağında / İmza atamayanların kucağına düştüm."

Sen, Sen Ol şiirinde toplumsal sorunlara değinirken, ruh halini şöyle anlatıyor. "Adam gibi bir şairin saati/ Uçurumun kıyısını gösterir."

Resmi tarihin ve resmi düşüncenin topluma ve bireylere birer yutturmacadan ibaret olduğunu Söz Oldum şiirinin bir yerinde şöyle "belirtiyor şair: "Hısımlarım değil,/ Hasımlarım yazdı tarihimi/ İfeshanoğlu Ahmet Mirza'ydım/ Tarih yazıcıları bana "Kerem"/ Sana "Aslı" dediler/ Aslı'nın aslı ermeni kızı: "Kara Sultan"/ Tarih diye yutturulan/ İşte böylesine yalan!"

Atila ER adına sunduğu Adsız Şairler Sokağı adlı şiirinin bir yerinde, şair ve yazarların polisler tarafından nasıl gözaltında olduklarını ise şöyle seslendiriyor: "Cankurtaran bulamaz adresimizi/ Polis, eliyle koymuş gibi..." Günümüzde hâlâ yazar-çizer takımının kadir kıymeti bilinmiyor. Bilinmekle kalmadığı yetmiyor gibi, bir de çeşitli baskılara maruz kalıyor...

Ayrılık Alerjisi şiirinde "iki elim kötürüm kalsın karanlığa oy verirsem/ Doktor! Aydın'a sürgünüm uygundur diye yazıver/ Anamı Söke Ovası, babamı Babadağ sanırdım/Biri sütbeyaz mermer, diğeri keskiymiş meğer" diyor. Mehmet Genç, neden kendi memleketine (iline) sürgün edilmek istiyor? Bu da kanımca memuriyet yaşamının verdiği gönüllü sürgünlükten

olsa gerek. İsteddiği sürgünlük sayesinde özlem gidermek istiyor anlaşılan.

Yine bir başka şiirinde yaşamın gelip geçici olduğunu şu dizeleriyle belirtiyor. "Daha dün, günebakandı ömrümüz/ Dünebakan olacağı kaçınılmaz yarının" O zaman biz de yaşamın değerini bilip, insanca yaşamak için savaşımlar vermeliyiz. Zaten şairin de istediği bu değil mi? Eksikli adlı şiirinde şuna ne demeli? "Şairler iktidarında nefes darlığı çeken / Şiir sözlü bir güzelden çalındır ömrü. Sunu şiirinin başında da şöyle diyor: "Ömür, devletin verdiği maaşa benzer / Nedense hep şehvetin orta yerinde biter" Evet, yaşamımız hiç beklemediğimiz bir anda sonlanıverir. Hep bir şeyler eksik kalır hayatta.

NİNTİ, şairin sanat yaşamında bir dönüm noktası olduğu gibi, bir dönüşümdür de bence. Bu yapıtı, ona olgunluğunun doruğuna ulaştırmıştır. Şimdi, Mehmet Genç'i büyük bir sorumluluk bekliyor: Bu düzeyini koruması. Mehmet GENÇ'in, edebiyatımıza daha nice güzel şiirler kazandıracığına inanıyorum. Yeter ki kalbi kırılmasın, kalemi susturulmasın. ▲

KJŞ 2012 Dosya:

"...Ayaklarımız bizi, istemesek de her seferinde toprağımıza götürür, vatanımıza. Ama bazı yolculuklar vardır ki çıldırsanız da hiçbir yere ulaşmaz.. Artık çaresizsiniz, elin insafında, yosun tutmayan taş, yuvarlanan kayasınız..."

En kötüsü seçiminiz bile değildir, hayat ve ölüm..."

İnsanlığın Kanayan Yarası;

Vatansızlar,

Göçmenler,

Mülteciler,

Mübadiller

"Hiçbir Yere Yolculuk!"

Ülkemiz, tüm dünya gibi, genel adıyla dersek **göçerlerin**; ayrıntıda **mültecilerin, mübadillerin, göçmenlerin, muhacirlerin, vatansızların...** ülkesi. Hepimiz bir yerlerden geldik, belki de o yüzden sonradan geleni sevmemeye yeminliyiz. Çakıldığımız yerde yosunlarımızı çoğaltmaya çırpınarak avunuyoruz.

Ötekiler; sanatın, edebiyatın tükenmez kaynakları da oldular, yürek burkan öyküleriyle... Dün ya da bugün, siz ya da dedeleriniz bu yolculuğu yaşadı, öykülerini dinlediniz, acıklı türkülerini söylediniz.

Elbette uluslararası yönü karmaşık, mutlaka altında, birilerinin ekonomik ağgözlülüğünün siyaseti belirlemesi yatan bu insanlık trajedilerine biz daha çok insanî boyutu, sanatsal, yazınsal yansımaları yönünden bakacağız.

Tür SERBESTTİR, KATILIM MAİL'LE...

Son katılım tarihi: 20 Aralık

Email: adamavi@gmail.com

2013 SANAT ÖZENDİRME ÖDÜLLERİ:

maviADA Dergisi, ülkemiz kültür sanatına katkıda bulunmak, emek verenlere moral olmak, özendirmek, yeni isimler kazandırmak, yetenekliye dikkat çekmek, bir farkındalık yaratmak düşüncesiyle 2013 yılından itibaren gelenekselleştirmeye çalışacağı bir yarışma düzenliyor.

Bu yıl düzenlenecek yarışma **Öykü, Şiir ve Deneme** olmak üzere üç alanda gerçekleştirilecektir.

1 Genel şartlar:

- Konu serbesttir. Daha önce internet dâhil yayımlanmamış, ödül almamış **bir yapıtla** katılınabilir. Yapıtlar katıldığınız alanın tür özelliklerini taşımalıdır.
- Katılımcılar yapıtlarını, 12 punto **times roman türk** karakteriyle yazıp, **yazılarını CD'ye** kayıtlı olarak sol üst köşesine 5 rakamlı bir rumuz yazacaklar, ayrıca **gerçek ad ve soyadını, bir fotoğrafını, özgeçmişlerini, telefon numarası ve posta adreslerini** ayrı bir zarfla ekleyerek, POSTA KUTUSU: 202 Ulucami /BURSA adresine POSTAYLA göndereceklerdir. İstenenlerin **birer örneği de internet kanalıyla adamavi@gmail.com** adresine **iletilecektir**. Gecikme ve kayıplardan dergimiz sorumlu değildir.
- Kişiler yarışmalara gerçek kimlikleriyle katılır. Mahlâs, takma ad kullananlar dergiye bildirmek zorundadır.
- Katılım **1 Aralık' ta başlayıp 1 Nisan 'da** sona erer. Kazananların duyurumu sonraki bir tarihte yapılır.
- Ödüller her alanda 1. , 2., 3. lük ödülleri verilir. Gerek duyulursa özendirme ve mansiyon ödülleri de verilebilir.
- Dergi ödüle degecek yapıt bulamadığında ya da başka bir nedenle yarışmayı kısmen ya da tamamen iptal etmek, geciktirmek, koşullarını değiştirmek hakkına sahiptir.
- Ödül farkındalık yaratma amacını güder, amacına uygun plaket, kitap ve 1 yıllık MaviAda dergisi aboneliği verilir. Dergi maddi bir ödül koyabilir, ama ilke olarak parasal ödül vaat etmez, yazılar sahibini önere edecek biçimde dergimizde ya da başka yayın kuruluşlarında kullanılarak başarıya dikkat çekilir, ekonomik kaynak yaratılabilirse ödüllerin bir törenle verilmesi ve yapıtların kitap olarak yayımlanması için kullanılır. Yazıların kullanımı ya da kitapta yer alması durumunda telif ödenmez. Her durumda yazıların tüm hakları ve kazanımları üretenlerine aittir.

ÖYKÜ: Tür ve konu serbesttir. En çok dört sayfa olmalıdır.

ÖYKÜ JÜRİSİ: Öner Yağcı, Şenol Yazıcı, Esra Odman İyier, Fadime Y.Karoğlu,

ŞİİR: Tür ve tema serbesttir. En çok bir sayfa dabilir.

ŞİİR JÜRİSİ: Ayten Mutlu, Elif Sorgun, İhsan Topçu, Şenol Yazıcı

DENEME: En çok iki sayfa dabilir. Konu serbesttir.

DENEME JÜRİSİ: Şenol Yazıcı, Öner Yağcı, Esra Odman İyier, Zafer Köse,

maviADA Kültür Sanat Edebiyat Dergisi

Posta Kutusu: 202 Ulucami / BURSA

EMAIL:

adamavi@gmail.com

kültür sanat

MAVİ ADA

27

GÜZ 2012

mavi ADA

2013

ÖYKÜ, ŞİİR
ve
DENEME

YARIŞMASI